

50 JAAR ZWEMMEN IN NOORD-BRABANT

VIJFTIG JAAR ZWEMMEN IN BRABANT

**Uitgave bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan
van de Kring Noord Brabant van de
Koninklijke Nederlandse Zwembond.**

**samenstelling:
J. Gijssels.**

VIJFTIG JAAR ZWEMMEN IN BRABANT wil een beeld geven van het "vroeger en nu" in de zwemmerij in deze provincie.

Het wil waardering uiten voor wat honderden vrijwilligers in al die jaren hebben gedaan voor sportief genot van anderen.

Wetende dat een top van nature op een brede basis rust, is dit boekje - al is de "top" met name genoemd - tevens een eerbewijs aan die duizenden naamlozen die op hun beurt anderen hun sport konden laten bedrijven.

Het geeft daarbij een opsomming van de opzienbarende prestaties, die - waar ook ter wereld - als resultaat van een jarenlange zelfverloochening, opoffering, harde discipline en doorzettingsvermogen - door brabanders werden behaald.

Aan hen allen wordt dit boekje opgedragen in dank en erkentelijkheid voor wat zij - ieder op hun eigen manier - voor de "goede zaak" deden.

augustus 1979

de samensteller.

U KUNT HIERIN LEZEN:

Kaleidoskoop van een gouden Kring	pag.
– Hoe kwamen we de 50 jaren door?	5
Wie stonden aan het roer?	
– Overzicht van bestuur en commissies	57
– Onderscheidingen aan Brabanders	69
Toppers van toen en nu	
– Brabanders die nationale en internationale records vestigden	72
Brabanders zwemmen de wereld door	
– Vertegenwoordigers op boven-nationale evenementen	75
Kent ge mij niet? Mag ik me dan voorstellen?	
– Portret van Brabantse zwemverenigingen	77

DE KRING NOORD BRABANT WORDT GEVORMD DOOR DE VOLGENDE ZWEMVERENIGINGEN

Zij stellen zich voor op bladzijde:

77	ZVDO	Aalburg
78	ZV Den Doorn	Almkerk
80	ZV Beek en Donk	Beek en Donk
81	ZPC De Krabben	Bergen op Zoom
83	De Brab. Dolfijnen	Best
84	ZV Platella	Bladel
85	Bossche Schoonspring Ver. W. 3.4	Den Bosch
86	ZPC Boxmeer	Boxmeer
	Tridens '55	Boxtel
88	ZPC Breda	Breda
90	ZPC Budel	Budel
91	ZV Merlet	Cuijk
93	DZT	Deurne
94	ZV Prinslandia	Dinteloord
95	ZPV De Vennen	Dongen

96	DEZV	Drunen
97	ZV Tiamat	Eersel
98	Aegir	Eindhoven
100	Nayade	Eindhoven
101	PSV zwemmen en waterpolo	Eindhoven
102	Z en PC DIO	Etten Leur
	Thalassa	Geldrop
103	ZV Hydra	Gemert
	De Stoofduikers	Grave
104	Gorgo	Heeswijk
105	ZPC Lutra	Helmond
107	BZV Solar	's-Hertogenbosch
109	De Dokkelaers	Hilvarenbeek
110	Streekzwemclub Daphnia	Hoeven
111	Zuidwesthoek	Hoogerheide
113	CZC	Maarheeze
114	Zegenwerp	St. Michielsgestel
115	Ancora	Mill
116	NZPV	Nistelrode
117	ZC Nuenen	Nuenen
118	ZV Argo	St. Oedenrode
119	EOZC	Oirschot
120	OZC '57	Oisterwijk
121	ZPC De Warande	Oosterhout
	Arethusa	Oss
122	De Vuurtoren	Oud Gastel
123	ZPC Dongemond	Raamsdonksveer
125	St. Hieronymus	Roosendaal
127	De Treffers	Rosmalen
129	ZDF	Rucphen
130	Neptunus '58	Schijndel
132	Bijtelskil	Sleeuwijk
	De Punderman	Someren
133	Son en Breugel	Son en Breugel
134	De Meermin	Steenbergen
135	TRB-RES	Tilburg
137	TZV	Tilburg
138	Zeester-Prinssen	Uden
139	Tempo	Valkenswaard
141	Nautilus	Veghel
143	Njord	Veldhoven
	Die Heygraeve	Vlijmen
144	De Dommelbaarzen	Vught
146	De Biesboschzwemmers	Werkendam
	De Wildert	Zundert

BRABANTSE ZWEMSPORT IN HET GOUD.

Gedachten bij het 50-jarig jubileum.

50 jaar is een hele tijd!

In een tijd dat we "naar believen" naar de maan kunnen worden afgeschoten, dat vrij wel geen huis meer zonder auto is, is het moeilijk een beeld te vormen van de toestand van toen en het leven van alle dag. Om daarbij wat te helpen: In Breda was nog niet zo lang geleden de paardetram naar Ginneken, Princehage en Liesbosch gestopt. In Tilburg was het op de zaterdagen een hels kabaal als de fabrieken de stoom afbliezen en stil vielen tot de volgende maandag. Tilburg was nog een centrum van de Noord Brabantsche Buurtspoorwegen met lijnen via Goirle en Esbeek naar de grens; via Dongen en Oosterhout naar Breda en Moerdijk (met aansluiting op de boot naar Rotterdam); en via Loon op Zand en Waalwijk naar Den Bosch. In Den Bosch kon je nog een spoorkaartje kopen om via Waalwijk en Sprang Capelle naar Hooge en Lage Zwaluwe te reizen.

Het lijntje van Gennep naar Boxtel, aangelegd ten gerieve van de duitse keizer om per trein zijn familie in Engeland te gaan bezoeken lag er niet alleen, maar gaf ook hulp bij de ontsluiting van Oost Brabant, waar Uden, Mill en Veghel nog in gezapige landelijke rust lagen en zich van industrie- en crisis problemen van die jaren niets aantrokken. Eindhoven dat in 1920 pas gemeente Eindhoven was geworden was nog van geen kanten een beeld dat je van een groeistad mag verwachten en de landelijke rust tussen de steeds meer naar elkaar groeiende dorpskernen van Stratum, Gestel en Woensel ging op in een ruisend geluid van de populieren langs de beken met hun klepperende watermolens.

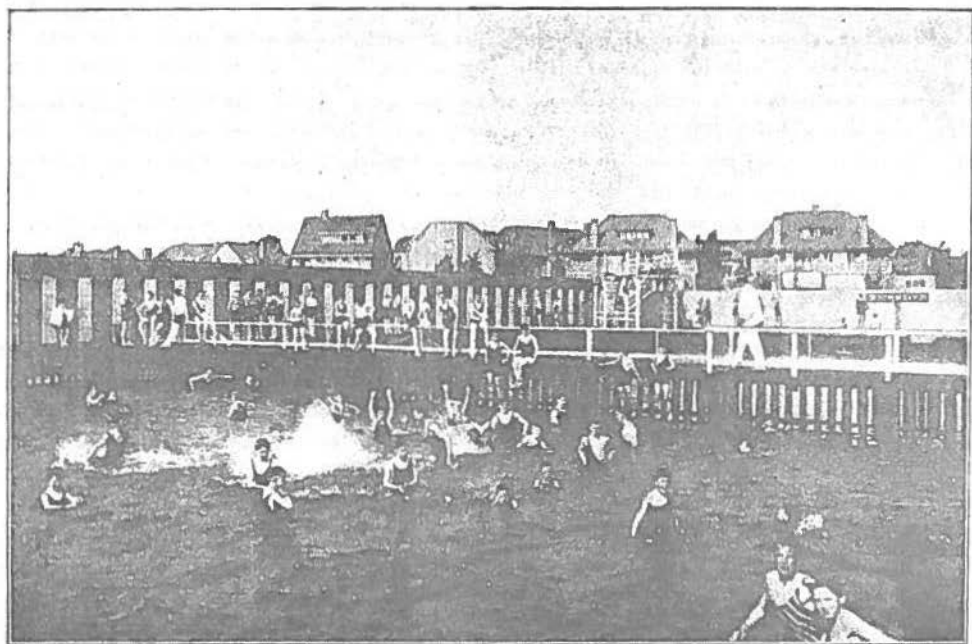
De jarenlange barrière van de grote rivieren had een op zich zelf levend landsdeel tot gevolg gehad, waar religie, fabrikant en de boerenbond het ritme en de inhoud van het leven bepaalde.

Als er dan ook over sport en recreatie gedacht en gesproken werd in die tijd van crisis en economische moeilijkheden, is dat alleen maar voor sommigen in de steden, want op het platteland en zeker in de peel kan men alleen maar denken aan de zorg om het bestaan, door van de vroege morgen tot de late avond bezig te zijn met land en vee, waarmee de verbondenheid blijkt uit de lang-gevel-boerderijen die bereikbaar zijn langs schilderachtige karsporen, waarover de boerenkarren hun dokkelend geluid laten horen.

Is "sport" - als iets dat niet meewerkt om het dagelijks brood veilig te stellen - al een zaak die ter discussie staat; het zwemmen, de zwemsport, waarbij men geacht wordt zich uit te kleden, wordt hierom met allerlei taboes omgeven, en alleen het motief de verdrinkingsdood niet behoeven te ondergaan en anderen hiervan te kunnen redden kan als een argument worden aangedragen om het zwemmen te gaan leren.

Als je je afvraagt waarom in 1929 een samenwerking in Brabant op het gebied van zwemmen ontstaat, niet vroeger en niet later, zijn twee oorzaken aan te wijzen: de eerste

Een vrolijk kiekje in het heerenbassin van ons gemeentelijk zwembad. Waar kan men op 'n hee-
Zwembad in Dommel ten zomerschen dag heter zijn dan in het water? 1930.

ligt in de industrialisatie van Brabant, de tweede in de in 1928 in Amsterdam gehouden Olympiade.

Brabant was in het begin van deze eeuw een deel van Nederland dat - niet alleen als gevolg van de natuurlijke barricaden van de grote rivieren - een geslotenheid bezat die een gelijkopgaan met overig Nederland vrijwel onmogelijk maakte. Er was geen enkele verkeersbrug en slechts drie spoorwegbruggen.

De industriële familiebedrijven kenden de verhouding van "heer" en "onderhorige" en de werktijd was - voordat de 48-urige werkweek in 1920 werd ingesteld - zó lang, dat voor de doorsnee burger nauwelijks van enige vrije tijd kon worden gesproken. Dat is dan ook de reden waarom aan sport alleen in een kleine bevoorrechte groep gedaan werd.

De opensluiting op allerlei gebied, die in de twintiger jaren haar beslag kreeg, was niet te voorkomen, hoe het kerfelijk gezag dan ook de invloed van buitenaf vreesde en er voor waarschuwde. De handel en industrie schreeuwden - wilde men de tred kunnen bijhouden - om gevormde leiders en men richtte in Nijmegen en Tilburg hogere onderwijsinstellingen op die aan de vraag naar deze leiders zouden kunnen voldoen.

De contacten tijdens de eerste wereldoorlog met de in Brabant gelegerde militairen, de economische ontwikkeling, de overschakeling van stoom en gas naar electriciteit in de bedrijven, brachten in Brabant veel mensen van boven de rivieren binnen en - gastvrij als de brabantse mens was en is - werden zij gemakkelijk geaccepteerd en integreerden zij spoedig in de maatschappelijke orde. De "heren" zagen hen niet ongaarne komen, omdat hun bedrijven afhankelijk waren van hun kennis en ervaring; de "ondergeschikten" keken tegen hen op, vanwege hun door de generaties ingepreekte dienstbaarheid, de andere levensvormen en het "hooghollands" taalgebruik.

De integratie in de "betere" kringen gaf de binnenkomers gelegenheid te vertellen van de wijze van vrije-tijdsbesteding elders, en van de georganiseerde verenigingen op het gebied van de sport.

Het organiseren was niet een vreemd iets. Andersoortige verenigingen kende men op allerlei gebied: liedertafels, harmonie en fanfare, fokverenigingen en zo meer: daar had men kaas van gegeten; maar sport was identiek aan vrijheid, beweging nemen, je lichaam gelegenheid geven zich te ontplooien, je zelf te zijn; sport was evenzeer een begrip van - in een wat lossere verband - met elkaar omgaan. En mocht dat wel? Sport was een monopolie van de welgestelden, die er de tijd voor konden vinden en de centen aan mochten besteden. Waar kon men zich vrijer voelen als in het water in de vrije natuur? En het gênante van het zich uitkleden - nodig om aan zwemmen te doen - was daarbij nog avontuurlijk ook! Daarbij was het een genot om het drie-delig kostuum van knellende snit uit te trekken, de hoge bottines met de rijg-veters los te maken, de molton borstrokken en het hemd met lange mouwen over het hoofd uit te trekken en, na de onderbroek - met pijpen tot aan de enkels - te hebben uitgedaan, het badpak aan te trekken, dat wel is waar pijpen tot aan de knieën heeft en een uitgesneden hals tot 10 centimeter maximaal onder de keel.

OZ en PC Oosterhout in de dertiger jaren een van de initiatiefnemers tot de stichting van "de Noord Brabantschen Zwembond".

Een grote groep ziet het als niet passend, een andere als zondig; maar de zonden van de rijken zijn anders als die van de armen!

Het is te begrijpen dat in deze tijd de ontwikkeling van de zwemverenigingen van de grond komt, daarbij in de meeste gevallen gepromoot door niet-brabanders die van elders de vreugd van hun sport meebrachten en hier die liefde ervoor op anderen over konden brengen; zeker in die plaatsen waar al anderen eerder een schuchter begin hadden gemaakt met het zwemmen, of waar het - door de aanwezigheid van zwemwater - al geruime tijd werd beoefend. Dat was het geval in Bergen op Zoom, waar de vereniging Juliana opereerde; in Tilburg waar in het Bakse Ven een gesloten vereniging een badinrichting vanaf 1909 in stand hield; in Oisterwijk waarin het Staalberg Ven een vereniging thuis was; In Oosterhout waarin het Wilhelminakanaal, lopende dicht langs het stadje bij café "De Lagemolen polder", een stel enthousiastelingen een pied à terre had; in Breda waar mensen al of niet behorende tot het garnizoen zich hadden aangesloten in een vereniging BZP; in Den Bosch waar "de kanaal", de Zuid Willemsvaart, al zoveel slachtoffers heeft gemaakt dat er een reddingsbrigade sinds 1908 meer als nodig bleek; in Waalwijk waar het Hoefs Ven gelegenheid bood aan de liefhebbers en WZV een begrip werd; in Eindhoven, waar een lampenfabriek zoveel lieden "van buiten" had aangetrokken dat er een niet vermoede schaalvergroting door ontstond en het dorpje Eindhoven, kleinste van de omliggende dorpen als Gestel, Woensel, Strijp en Stratum in 1920 "Eindhoven" werd.

Die van buiten konden niet alleen vertellen over hun liefhebberij die zij "thuis" hadden kunnen beoefenen, maar een groot aantal van hen had in 1928 ook het sportfeest bij uitstek, de 9de Olympiade, meegemaakt. Zij hadden gezien in Amsterdam, wat de mensen in Brabant slechts in de kranten hadden kunnen lezen. Maar ook hier was niet minder geestdrift ontstaan over de prestaties van de nederlandse deelnemers.

Het was niet mis! Er werden 6 gouden medailles behaald, waaronder die van Zus Braun op 100 m. rugs slag; 9 zilveren, waaronder die van Marie Baron op 100 m. schoolslag en Zus Braun op 400 m. vrije slag; 4 maal werd een nederlander derde. Het opmerkelijke was dat de prestaties van de dames op de nummers waaraan zij konden deelnemen beter waren dan die van de heren. Weer zo iets dat men hier nog niet begrijpen kon: er was toch een regel dat de man superieur was!

Zoals telkens, wanneer nederlandse zich van de beste kant in de sport hebben laten zien, werkt dit als een magneet voor de sport en zo kon het niet uitblijven dat het zwemmen, dat Nederland als een nationale sport zag, een flinke duw in de rug kreeg. Begrijpelijk was tevens dat de dames maar wat trots waren op de prestaties van de twee Marietjes en hunkerden om te pogen hen na te volgen.

Voor zwemmen heb je evenwel water nodig en in het algemeen waren de heren degenen die minder te lijden hadden van de taboes, die overal, maar zeker in de zwembaden, voor de dames golden. In het gunstigste geval mochten de dames enkele uren gebruik maken van het zwemwater, tenzij in de baden er een afzonderlijk afgescheiden gedeelte voor "vrouwen" was ingericht.

In 1929 is de tijd dus rijp voor een schaalvergroting in de zwemsportbeoefening en men is het er in de bestaande verenigingen over eens dat er wat meer lijn in het geheel moet komen. Vertegenwoordigers van verenigingen uit midden Brabant steken in het voorjaar de koppen bij elkaar en - aangezien het seizoen slechts een maand of drie, vier duurt, wordt het 1930 alvorens men tot een enigszins afgerond samenwerkingsverband komt.

Dit samenwerkingsverband blijft natuurlijk niet onbekend bij de Nederlandse Zwembond, waar het bondsbestuurslid belast met de propaganda, de heer W. Sabel Tzn een aantal vroegere vrienden uit verenigingen in de "Hollanden" aanspreekt en toetreding tot de N Z B bepleit.

Zaterdag 18 april 1931 komen afgevaardigden van O Z P C uit Oosterhout; T Z V uit Tilburg; B Z P C uit Den Bosch en O B Z V te Oisterwijk in Café Restaurant "De Korenbeurs" op de Heuvel te Tilburg bijeen onder leiding van de heer van Oirschot, Voorzitter van O Z P C "om uitvoerig van gedachten te wisselen over de wijze waarop het wedstrijdwezen in onze provincie geregeld moet worden".

Een voorlopige commissie bestaande uit Mej. M. Hellinghuizen en de heren Braadbaart en J. van de Valk neemt de leiding op zich. De verenigingen zullen wedstrijddata in het begin van het seizoen aan de commissie opgeven en deze stelt - zoveel mogelijk in overleg met de betrokken verenigingen - de dagen van de wedstrijden vast. Verder wordt een waterpolocompetitie ingesteld waarvan Mej. Hellinghuizen bereid is de leiding op zich te nemen. De vergadering nodigt de commissie uit een reglement samen te stellen. Een tweede vergadering heeft plaats op zaterdag 16 mei 1931 eveneens in "De Korenbeurs" te Tilburg, waar afgevaardigden van Tilburg, Oosterhout, Den Bosch, Oisterwijk en eveneens van de B R B Den Bosch aanwezig zijn. Het reglement wordt goedgekeurd waarna tot voorlopige oprichting van "Den Noord Brabantschen Zwembond" wordt overgegaan "met een profitijd van één jaar"! Ir. J. de Jong (Tilburg), Mej. Hellinghuizen (Oisterwijk) en de heer Braadbaart (Oisterwijk) zullen het bestuur uitmaken.

Een brief van 4 juni 1931 meldt aan het bestuur van de Nederlandschen Zwembond dat op 16 mei 1931 de Noord Brabantsche Zwembond voorlopig is opgericht, waarbij zijn aangesloten:

De Oosterhoutsche Zwem- en Poloclub
De Bossche Zwem- en Poloclub
De sportafdeling van de Bossche Zwem- en Reddingsbrigade
De Oisterwijkse Bad- en Zwemvereniging Oisterwijk
De Tilburgsche Zwem vereniging

In beginsel willen wij een dergelijke samenwerking bevorderen indien deze op een redelijke basis mogelijk blijkt te zijn. Mej. Hellinghuizen vraagt namens het bestuur de zienswijze van de Zwembond.

Deze antwoordt bij schrijven van W. Sabel Tzn op 9 juni 1931:

"Geachte Mefuffrouw,

"Uw brief van 4 dezer bereikte mij in goede orde en nam ik met zeer veel genoegen van de inhoud kennis.

"De oprichting van Uwen Bond was ons reeds bekend, en had ik dezen winter reeds correspondentie met verschillende Brabantsche verenigingen.

"Mede daarom hebben wij reeds contact gezocht met den heer O. Hoogesteyn, Bavalsche weg 90 te Ginneken, die in onzen Bond als scheidsrechter, secretaris van de Amsterdamsche Zwemclub en niet te vergeten als internationaal polospeler, zoowel als Kampioen Snelzwemmen 100 meter, zijn spoooren verdiend heeft. De heer Hoogesteyn is benoemd als consul van onzen Bond en schreef ik hem reeds over de wijze van samenwerking tusschen onze Bonden, die door ons zeer gewenscht wordt.

"Ik heb daarom heden den heer Hoogesteyn die inmiddels zijn functie van Consul aanvaardde, verzocht zich ten spoedigste met U in verbinding te stellen, en vertrouw ik dat wij tot een zeer aangename en nuttige samenwerking mogen komen.

"Inmiddels verblijf ik, Hoogachtend

W. Sabel Tzn Secr.

7 November 1931 vergadert men weer; dan in Hotel Centraal te Tilburg. O Z P C Oosterhout; T Z V Tilburg; O B Z V Oisterwijk, B Z P C Den Bosch, Aegir Eindhoven en RES Tilburg zijn erbij. B R B Den Bosch is afwezig met kennisgeving. Typerend is dat in al deze vergaderingen Juliana te Bergen op Zoom, waar in de jaren 1928 en 1929 Louis Melsen en Mr. Bakker nogal duidelijke aanzetten hebben gegeven tot samenwerking met andere verenigingen, ontbreken. Ook W Z V uit Waalwijk dat reeds sedert 1920 bestaat, is er niet bij. Zij zijn al lid van de Nederlandsche Zwembond en kijken de kat uit de boom.

Omdat punt 2 van de agenda een voorstel van het Bondsbestuur vermeldt tot omzetting van den Noord Brabantschen Zwembond in een afdeling van den Nederlandschen Zwembond is eveneens aanwezig de heer Hoogesteyn te Breda, consul van de N Z B. De voorzitter deelt naar aanleiding van gevoerde besprekingen mede dat de N Z B - als de Noord Brabantschen Zwembond zich aansluit - een afdeling "Het Zuiden" zal instellen waar dan de N B Z B een afzonderlijke kring Noord Brabant van vormt.

"De afgevaardigde van Aegir, de heer van der Wolk, vraagt aan de voorzitter om de heer Hoogesteyn te verzoeken de voordelen van een eventuele toetreding tot den N Z B uiteen te zetten", aldus het verslag van de vergadering.

En die luiden dan: voorlichting door de N Z B; den steun in vele gevallen, de mogelijkheid voor leden van den N Z B uit te komen op nationale wedstrijden enz. De afgevaardigde van Den Bosch de heer J. Versnel, zegt dat het niet alleen om voordelen moet gaan, maar dat het zaak moet zijn om het zwemmen te propageren, hetgeen de aansluiting van de N Z B van een "niet te onderschatten belang" maakt. Er wordt toegezegd dat de N Z B ook in de toekomst met de bijzondere omstandigheden in Noord Brabant rekening

Notulen

van de constituerende vergadering
v. d. N.B.Z.B. op Zaterdag 27 Februari
1932 te Tilburg.

De vergadering staat onder leiding van Ir. J. de Jong te Tilburg.

Aanwezig zijn de afgevaardigden der vereenigingen T.Z.V. Tilburg, R.E.S. Tilburg, O.Z. en P.C. Oosterhout, O.B.Z.V. Oosterwijk, B. R. B. Den Bosch, B. Z. en P. C. Den Bosch, Aegir Eindhoven.

De voorzitter opent de bijeenkomst, verwelkomt de aanwezigen, speciaal den heer O. Hoogesteyn, Ginneken, consul van den Ned. Zwabond.

Hij stelt dan aan de orde de vaststelling van het reglement van den kring Noord Brabant van den N.Z.B.

Dit reglement wordt vastgesteld als voorgesteld door het voorloopig bestuur.

Aan de orde is de verkiezing van een bestuur.

De vergadering kiest tot voorzitter Ir. J. de Jong te Tilburg met 15 van de 17 stemmen Tot bestuursleden kiest de vergadering de heeren J. Versnel Den Bosch met 14, K. v.d. Wolk Eindhoven met 14, N. Braadbaart Oosterwijk met 10, J. Michielsen Oosterhout met 9 van de 17 uitgebrachte stemmen. De gekozenen verklaren hun benoeming aan te nemen.

De voorzitter verzoekt den heeren Ris (O.B.Z.V.) Meyer (T.Z.V.) en B. Cuyten (B.R.B.) de kascommissie te willen vormen, aan welk verzoek de gevraagden voldoen.

Het woord is dan aan den heer Hoogesteyn, die meedeedeelt bereid te zijn een cursus te organiseren voor scheidsrechters en officials. Hij zet zijn plannen uiteen, die de instemming der vergadering verwerven. In overleg met de afgevaardigden stelt dan de heer Hoogesteyn de data der lessen vast op 5 en 19 Maart, 2, 9 en 23 April en 7 Mei.

De voorzitter dankt den heer Hoogesteyn voor zijn bereidwilligheid en spoort de afgevaardigden aan, zooveel mogelijk deelnemers voor den cursus te werven. Op verzoek van B.Z. en P.C. Den Bosch, wordt ingesteld een kampioenschap 1000 meter vrije slag voor dames en heeren.

Besloten wordt, dat de vereenigingen vóór 1 Mei het bestuur een opgave moeten doen toekomen van de kampioenschappen, welke zij willen doen verzwemmen.

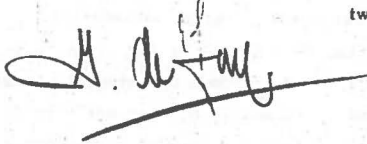
Een voorstel van Aegir om alle kampioenschappen op één dag te verzwemmen, wordt na eenige bespreking ingetrokken.

De voorzitter sluit daarop de vergadering.

Tilburg, 27.2.1932

J. VERSNEL,

tweede secretaris.

zal houden en op een vraag (wederom van de heer Versnel) of de Brabantse Zwembond - wat betreft interne zaken - baas in eigen huis kan blijven wordt bevestigend geantwoord. Kan het anders of de afgevaardigden "besluiten met algemene stemmen tot de N Z B toe te treden?"

De Kring Noord Brabant is aangesloten!

Er is weinig definitiefs uit de eerste tijd bekend.

Uit de rondvraag van die vergadering blijkt een aantal dingen:

- er wordt reeds sinds 1929 een waterpolocompetitie gespeeld;
- R E S heeft een polodag in Tilburg gehouden;
- B R B heeft wedstrijden georganiseerd maar de beloofde prijzen niet afgeleverd;
- R E S stelt haar clublokaal beschikbaar voor de door de heer Hoogesteyn te verzorgen polocursus (er zijn volgens het jaarboekje 3 officials!).

De constituerende vergadering van de Noord Brabantse Zwembond komt bijeen in Tilburg op 27 februari 1932. In de "Zwemklok", het officiële orgaan van de N B Z B (uitgave van F. 't Sas te Breda) worden de notulen afgedrukt: U vindt ze hier naast als illustratie. De N B Z B begint met 7 verenigingen die bij elkaar de volgende aantallen en categoriën leden hadden: 156 heren leden; 28 dames leden; 27 jongens aspiranten; 6 meisjes aspiranten.

Klaas van der Wolk, secretaris van de N B Z B schrijft in het eerste jaarverslag, dat in 1932 zich verder aansloten W Z V uit Waalwijk en de Vughtse Reddingsbrigade en Zwemvereniging. Deze laatste had 10 leden. Hij dankt de technische commissie die "het wedstrijdzwemmen - ofschoon nog lang niet volmaakt - toch op een hoger niveau heeft gebracht in vergelijking met voorgaande jaren." Als speciale activiteit wordt vermeld het houden van een Bondsdag in Tilburg waarbij men de vereniging H V G B uit Haarlem als gast had uitgenodigd. Hij klaagt erover dat de Zwembond erg veel zaken regelt met verenigingen, zonder advies aan het kringbestuur te vragen; hij vraagt de zwembond - alvorens met verenigingen contact op te nemen - eerst met het kringbestuur te overleggen, aangezien men daar beter op de hoogte is van de situaties. Op scholen gaat men - voorlopig met niet al te veel succes - propaganda voeren en wijst daar twee mensen voor aan, die met het onderwijzend personeel het zwemmen in schoolverband trachten te bevorderen. Er blijken pogingen in het werk te worden gesteld om verenigingen op te richten in Breda, Dongen, Geldrop, Helmond en Valkenswaard. De plannen voor overdekte baden in Tilburg, Breda en Eindhoven worden als mogelijkheden gezien die het sportzwemmen meer zullen verbreiden. (In Tilburg blijft het nog bij plannen). Aan propaganda wordt allerwege gedaan en met waardering mogen hier de namen genoemd worden van mensen als Ensink, Michels en van der Somme van de vereniging Aegir, die iedere maand een paar plaatsen bezoeken met een eigen gemaakte zwempropagandafilm. Dat evenwel niet alles koek en ei was, lezen we in het overzicht dat einde 1933 de secretaris van de N B Z B, de heer J. Versnel (Den Bosch) aan de afdeling "Het Zuiden" van de Zwembond geeft, waaruit een paar geluiden worden aangehaald:

"De verenigingen aanwezig bij de oprichting van de Noord Brabantsen Zwembond zijn alle nog aanwezig en bevinden zich in bloeiende toestand met uitzondering van de Bossche Zwem- en Poloclub, welke vereniging haar ledental zoo ziet verminderen dat zij hoogstwaarschijnlijk zal moeten worden geliquideerd. Voor 's Hertogenbosch is dat van weinig betekenis daar de sportafdeling der 's Hertogenbossche Reddingsbrigade zich in voortdurende bloei en toenemend ledental mag verheugen.

"De nieuwe keurige zweminrichting (gemeentelijke) in deze stad zal dezen groei en het zwemmen in het algemeen zeer bevorderen. (gedoeld wordt hier op de IJzeren Vrouw).

"De Vughtsche zwemvereniging, ten vorige jare opgericht maakt voor deze landelijke plaats een uitstekend figuur. Zij ondervindt krachtigen steun van het gemeentebestuur, heeft een actief bestuur, enthousiaste leden en zal haar boontjes wel doppen.

"Tot de nieuwe verenigingen behoort ook de Baronie te Breda. Zij toont een verrassend snelle groei, die zeker door het in Januari a.s. te openen sportfondsenbad nog zal worden gestimuleerd.

"W Z V in Waalwijk, dit jaar toegetreden, is moeilijker te beoordelen.

"De vereniging is al jaren oud, houdt het vol, maar er wordt weinig van vernomen. In dit Langstraatsche centrum ware wellicht een krachtige propaganda en eenige andere bemoeiing van buitenaf niet overbodig.

"Een andere Langstraatsche plaats, Vlijmen, was bijna in het bezit van een dragelijke zweminrichting en een vereniging. De deplorabele financieele toestand van deze gemeente noopt haar ondanks veel goeden wil, voorlopig van plannen af te zien. Intusschen heeft Boxtel een aardige zweminrichting en dank zij de bemoeiingen van de Heer C. Michels, wedstrijdconcul te Eindhoven en onvermoeid propagandist, is daar een vereniging in oprichting.

"Ook in Geldrop, Valkenswaard en enkele andere plaatsen in de omgeving van Eindhoven voert Aegir stevig propaganda.

"In hoeverre en wanneer daar tastbare resultaten worden bereikt, dient te worden afgewacht. Helmond is nog steeds het zwarte schaap in Oost Brabant. Een behoorlijke zweminrichting is deze belangrijke industrieplaats niet rijk. Wel heeft Aegir er propaganda gevoerd, maar of er iets bereikt is, is mij niet bekend. In het Noord Oosten van Brabant zijn enkele kleinere zwemverenigingen, o.a. in Boxmeer, maar tot aansluiting zijn die niet kunnen komen.

"Schijndel, tusschen Den Bosch en Eindhoven, gaat een zweminrichting bouwen. Ondergeteekende heeft contact gezocht met het gemeentebestuur van deze plaats, in welk contact B & W welwillend zijn getreden.

"In West Brabant valt verder te vermelden de toetreding van Juliana te Bergen op Zoom, dat na een lange sluimer weer is ontwaakt en toegetreden tot den Brabantschen Kring. De vereniging is nog te kort lid om iets te kunnen beoordelen, maar bedriegen de teekenen niet dan is te verwachten, dat het een actieve vereeniging wordt. Samenwerking van de Baronie en Juliana in West Brabant is zeer gewenscht. Mogelijk dat dan het aardige stadje Roosendaal eens tot leven komt.

"Oss bouwt een zweminrichting en de 's Hertogenbossche Reddingsbrigade is daar diligent. Concurrentie hoeft de Kring van het optreden van deze Reddingsbrigade niet te vreezen. Zij heeft open oog voor de belangen van het sportzwemmen en aan haar activiteit heeft de Brabantsche zwemsport veel te danken. De samenwerking tusschen de Reddingbond en K (!) N Z B in Brabant is ideaal.

"Wat betreft het schoolzwemmen, daarover heb ik tweemaal een conferentie gehad met den thans overleden Inspecteur van de Lichamelijke Opvoeding, den heer Nijsten te Den Bosch, die er veel voor voelde. Als bezwaren voerde hij echter aan: 1e het ontbreken van geschikte instructeurs; 2e het ontbreken van geschikte zwemscholen; 3e de weinig uren voor lichamelijke opvoeding, uitgetrokken op de lesroosters. Deze bezwaren zijn inderdaad klemmend. Mijn ervaringen als docent aan de vacantiecursussen van het centraal instituut tot opleiding van Gymnastiekleeraren te Tilburg hebben mij doen inzien, dat de bevoegdheid van het grootste deel der Leeraren M O tot het geven van zwemondericht de geschiktheid geenszins parallel gaat. Werd thans het schoolzwemmen ingevoerd, dan zou ik mijn hart vasthouden bij de gedachte aan wat er zou terecht komen van de zwemlessen van deze bevoegden. Het is daarom dringend nodig, dat voor het examen Lichamelijke Opvoeding M O de eisch wordt gesteld: kennis en geschiktheid tot het geven van zwemondericht tenminste gelijk aan het diploma zwemonderwijzer K N Z B.

"Voorshands maakt dus het schoolzwemmen in Brabant weinig kans. Voorlopig zal men zich moeten beperken tot het verkrijgen van medewerking van de schoolbesturen aan het bevorderen van klassikaal onderricht buiten de lesrooster, doch men stuit hier nagenoeg zonder uitzondering op gebrek aan belangstelling bij schoolbesturen en onderwijzend personeel. Er zal in hoofdzaak naar dienen te worden gestreefd, dat de schooljeugd worde ondergebracht in de zwemverenigingen en dat daar klassikaal onderricht worde gegeven. Als dergelijk werk op de een of andere wijze zou kunnen worden gesubsidieerd, zou het mogelijk kunnen worden bereikt".

Dit overzicht van de secretaris J. Versnel over het jaar 1933 is niet alleen een opsomming van feiten; het geeft tevens aan de noodzaak tot het voeren van propaganda en

de lijn die hij, leraar M O Lichamelijke Opvoeding zijnde, noodzakelijk acht voor de bevordering van het zwemmen; de bouw van zwembaden, de opleiding van instructeurs, en de medewerking van de schoolbesturen om de jeugd mee te krijgen, want: Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst !.

Versnel heeft het met het laatste niet erg gemakkelijk. Voor 90 % is het onderwijs op de lagere scholen in Brabant in handen van religieuzen en door de geremdheid ten opzichte van alles wat met "bloot" te maken had, was te verwachten dat, voor wat de vrouwelijke jeugd betreft, op geen enkele wijze, en het opzichte van de jongens slechts zeer incidenteel op medewerking zou mogen worden gerekend. De welstand van de bestaande verenigingen en de ontwikkeling van nieuwe clubs is dus afhankelijk van initiatieven van de eigen clubleden en van de propaganda van ijverars, die overal wel te vinden zijn. Er is een wedstrijdrooster: door publicatie ervan krijgt men toeschouwers, hetgeen propagandistisch werkt. Klaas van der Wolk, die in 1932 secretaris van de afdeling "Het Zuiden" geworden is, ziet de zaak praktisch: Geen zwemmen op school, dan de scholieren naar de verenigingen halen en hij roept de aangesloten verenigingen op om - bij gebrek aan schoolzwemmen - tenminste één schoolzwemdag per jaar te organiseren. Dat gebeurt voor het eerst in 1934.

Die afdeling "Het Zuiden" is een Bonds-samenwerkingsverband van drie heterogene provincies. Brabant, aldus het verslag, *"heeft georganiseerde acties maar zou veel meer kunnen doen als er voldoende geoutilleerde baden waren; Limburg heeft - volgens het jaaroverzicht 1933 van der Wolk - veel en schitterende zweminrichtingen maar de kring bestaat officieel nog niet; Zeeland is het zwarte schaap: de kringsecretaris laat alle brieven onbeantwoord, het heeft veel water maar behoorlijke zwembaden vindt men er niet; aan waterpolo wordt er niets gedaan"*. En dat waterpolo vindt men zeker zo belangrijk als het "buik"-en "rug"-zwemmen. Het kan als teamspel binding geven in de vereniging, zo stelt men terecht vast: *"Het is een behendig en mannelijk aandoend spel in het water dat op den toeschouwer indruk maakt en door zijn taktiek voor spelers en publiek aantrekkelijk is"*.

Aan polocursussen blijft men dan ook aandacht schenken: de heer Hoogesteyn, Consul van de N Z B te Ginneken, eerste voorzitter van de afdeling "Het Zuiden" en voorzitter van de technische commissie van de Noord Brabantse Zwembond is verhuisd naar Drenthe maar de Nederlandse Zwembond heeft Mej. T. Klapwijk uit Tiel aangewezen om het opleidingswerk in Breda in zijn plaats voor haar rekening te nemen.

Uit de verslagen van de eerste jaren voelt men het zoeken naar een goede lijn:

- Door RES wordt gesteld dat bij de aanwijzing van scheidsrechters geen leden van andere plaatselijke verenigingen genomen moeten worden "om de schijn van partijdigheid te ontgaan";
- er dient een selectie plaats te hebben van personen die toegelaten worden tot het scheidsrechters- en officialexamen;

- de technische commissie dient de cursussen te regelen;
- de kringkampioenschappen dienen over verschillende dagen in één seizoen te worden gehouden om te grote belasting voor deelnemers te ontgaan;
- B Z P C stelt voor de kampioenschappen voor iedere vereniging te houden om propagandistische redenen, en de winnaars tegen elkaar uit te laten komen;
- anderen pleiten voor het houden van kampioenschappen in verschillende plaatsen;
- nieuwe verenigingen zullen moeten starten in de laagste klasse van de competitie;
- er moet een mogelijkheid worden geschapen om twee wedstrijden op één dag te spelen ter voorkoming van reiskosten;
- als een vereniging bij een polowedstrijd wegblijft dient zij de reiskosten van de scheidsrechter te betalen;
- Vught ziet propaganda in het houden van langebaanwedstrijden;
- er blijkt rivaliteit tussen Den Bosch - Breda - Tilburg - Bergen op Zoom en Eindhoven om een gedeelte van kampioenschapswedstrijden te krijgen;
- de polodag moet een jaarlijkse activiteit worden;
- men vraagt uitwisseling van clubbladen, men hoopt dat die instructief werken voor eenieder;
- de aanvragen van wedstrijden en de processen verbaal moeten bij de wedstrijdconsul binnenkomen.
- iedere vereniging houde eenmaal per jaar een propagandistisch optreden in een andere plaats;
- er wordt een propagandacommissie benoemd bestaande uit de heren Versnel (Den Bosch) Cox (Tilburg) en 't Sas (Breda). Zij organiseren een propagandadag op 11 juli 1933.

Breda en Eindhoven krijgen in 1934 een overdekt sportfondsenbad. Vooral Breda waar Jan van der Zwaan, die in 1916 van Delft naar Breda is gekomen, tot dan zich bezig heeft gehouden met turnsport en biljart en door zijn geestdriftig werk voor het bredase carnavaal zich brabander met de brabanders is gaan voelen, doet een gooi om een aantal activiteiten naar het Bredase Sportfondsenbad te halen; men is het niet met hem eens. Zijn voorstel om de kringkampioenschappen voortaan overdekt te houden vindt evenmin bijval in de algemene vergadering van de N B Z B hoe wisselvallig het weer ook moge zijn.

Intussen is de Z V Surae opgericht die in de nabijheid van Breda in de leemputten van de Dorstse steenfabriek zwom en de kennis van het zwemmen kreeg van de bredase sportleraar bij de militairen, Kuit, die met zijn zonen in de bossen van Dorst een recreatieoord van natuur en water oprichtte. De vereniging kreeg ook zijn naam mee: Surae is het latijnse meervoud van "kuit".

De samenwerking met de Z V Baronie is aanvankelijk niet slecht en zo organiseert Jan van der Zwaan voor B Z C de Baronie bij de opening van het Sportfondsenbad op 18 februari 1934 ten bate van het N O C fonds van de inmiddels "koninklijk" geworden Nederlandsen Zwembond een zwem-, waterpolowedstrijd en een springdemonstratie waaraan prominenten uit Nederland en België deelnemen. Tijden ? 100 m rugslag heeren internationaal:

**Pootje baden en heerlijk met de bal spetteren als
ouverture voor een training in het zwembad de
IJzeren Man te Vught.
(Zanduitgraving in de zeventiger jaren van de vorige
eeuw voor de spoorwerken in Den Bosch.)**

J.C. Scheffer van D J K uit Amsterdam op 1.13 2 die daarmee het nederlands record met 2 volle sec. verbeterde. 100 meter schoolslag heeren internationaal P Kruihof R Z C Rotterdam 1.18 4, hetgeen eveneens een recordverbetering van 06 seconden betekende. Op de 100 meter vrijeslag zwom H van Essen van het Y 1.min 6. Als "bladvulling zorgden dames van R D Z en het Y voor trick-swimming en demonstratie zwemslagen, gaven springers met o.a. Joop Stotijn van H Z P C een demonstratie van vijf verplichte olympische sprongen en kwamen enkele zwemmers en zwemsters van de Baronie, T Z V R E S P Z P C en T Z V tegen elkaar uit op 50 meter vrije slag waarvan de drie eersten bij de heren 31.6 32.6 en 33.6 maakten. De dames zwommen 50 m. schoolslag waarbij Mej. G. Markus van Baronie 47.6 liet afdrukken. Het waren wedstrijden die de grote pers haalden en daarom Brabant in de schijnwerpers plaatsten. Dergelijke stunts heeft Jan van der Zwaan nadien nog enkele malen herhaald door bijv. in 1936 na de Olympische spelen in Berlijn de dames-zwemsters als Raghild Hveger, Nida Senff en vele anderen naar Breda te halen, hetgeen het zwemleven in Brabant gunstig beïnvloedde. Er kwam allerwege meer leven in de brouwerij! Zwembaden werden gebouwd, zwemscholen geopend, en verenigingen opgericht, zodat eind 1934 de volgende verenigingen bij de kring Noord Brabant, zoals die intussen genoemd was gaan worden, waren aangesloten:

1929	T Z V	Tilburg	Bakse Ven
	O Z P C	Oosterhout	Wilhelminakanaal.
	B Z P C	Den Bosch	IJzeren Vrouw
	O B Z V	Oisterwijk	Staalbergen
1931	B R B	Den Bosch	IJzeren Vrouw
	Aegir	Eindhoven	IJzeren Man
	R E S	Tilburg	Bad Ringbaan Oost
1932	Vughtse Reddingsbrigade	Vught	IJzeren Man
	B Z C Baronie	Breda	Boeimeer
1933	W Z V	Waalwijk	Hoefsven
	Juliana	Bergen op Zoom	Gem. Bad Wittoucksingel
	Buxtelse Zwemver.	Buxtelt	Bad Molen wijk
1934	Z V Overaa	Breda	Prinsenplassen
	Surea	Breda	Leemputten/Sportf. Bad.
	Cadettensp.ver.	Breda	Sportfondsenbad
	Rendracht maakt macht	Oosterhout	Wilhelminakanaal
	Wargo	Oisterwijk	Staalbergven
1933	Helm.Zwemclub	Helmond	Zuid Willemsvaart bij sluis 8
1934	Ossche Redd.brigr.	de Meer Oss	Zwembad de Meer

In vijf jaar is het al wat geworden!

De jonge kring leeft, al is er een duidelijke aanwijzing dat het niet helemaal naar den vleeze gaat: er is een strijd om het prestige tussen Breda, waar het aantal zwemmers zich heeft uitgebreid door de oprichting en aansluiting van nieuwe verenigingen als Surae

Overaa en de Cadetten sportvereniging en Eindhoven. Op zich is dat niet verkeerd: het is een remedie tegen de gezapigheid die in deze tijd van crisis en werkeloosheid, gepaard aan een groeiende oorlogsdreiging, de jonge geesten in beweging houdt. Het lijkt erop dat de organisatie in zijn puberteitsjaren geraakt is.

Onvoldoende afspraken over terreinafbakening tussen waterpolo en zwemcommissie leidt tot het aftreden van Michels uit Eindhoven als competitieleider ten gunste van Jan van de Zwaan uit Breda. Michels heeft in de voorbije jaren vorm aan het wedstrijdwezen gegeven.

Baronie uit Breda houdt - buiten het Kringbestuur om - een vergadering met de aangesloten verenigingen: de voorbiden zijn al te bemerken op de Algemene Vergadering van de Kring waar de afgevaardigde Wegener van de Baronie ten aanzien van klasseindeling van het waterpolo een paar opmerkingen maakt. Maar er zijn ook andere gevoeligheden aan het groeien. Het bestaan van meerdere zwemverenigingen in een plaats roept sentimenten op. Sportijver, concurrentie, prestatiedrang en een gezond prestige kunnen een goed klimaat voor sportbeoefening scheppen. Het kan evenwel ook uit de hand lopen en dat dreigt in Breda te gebeuren. Surae poogt een eerste klas vereniging te worden en futselt alle goede zwemmers bij de andere Bredase verenigingen weg. Dat neemt Z V Baronie niet en roept de Brabantse verenigingen bij elkaar en bespreekt de moeilijkheden die zij van haar zustervereniging Surae ondervindt. Men komt weliswaar tot enkele afspraken maar de oorzaak van de moeilijkheden wordt niet opgelost. Het kringbestuur wordt hier buiten gehouden en dat gooit daar weer de knuppel in het hoenderhok, waarom op 26 oktober 1935 een buitengewone algemene vergadering van de kring wordt gehouden, waarbij evenwel een groot gedeelte van het bestuur van de Kring afwezig is.

Wel zyn er Jan de Vries, Bondsvoorzitter, die al enkele malen vroeger bemiddelend is moeten optreden en de Bondssecretaris Altink, en er zijn verder enkele bestuursleden van de afdeling Zuid. De secretaris van de Kring, de heer J. Versnel uit Den Bosch leidt de vergadering en legt een bestuursmotie voor, waarin de houding van de Baronie wordt afgekeurd en het beleid van het kringbestuur wordt goedgekeurd. Met 44 tegen 12 stemmen wordt de motie verworpen, nadat vergeefs gepoogd was om de motie in twee gedeelten te behandelen, waarom het bestuur opstapt. Op 25 november 1935 komt men van heinde en verre weer bij elkaar en kiest een nieuw bestuur. Later zal Jan de Vries zich de ongemakken, die meerdere verenigingen in één plaats met zich brengen, herinneren en het Bondsbestuur laten besluiten, dat bij de oprichting en aansluiting van een nieuwe vereniging in een plaats waar er reeds een bestaat, de andere bezwaar kan aantekenen. Men wil naar een wintercompetitie voor het waterpolo, te spelen in de twee overdekte baden, te Breda en te Eindhoven, en van der Zwaan stelt voor om Brabant in tweeën te delen: West met de "hoofdstad" Breda en Oost met de "hoofdstad" Eindhoven. Zover komt het NU nog niet.

- Het is moeilijk om - wat in die dertiger jaren gebeurde - nu nog naar waarde te schatten: de omstandigheden zijn zoveel veranderd. Het zwemseizoen was kort: hooguit een paar maanden. De baden kenden geen van alle verwarming, waardoor vaak als gevolg van de temperatuur het seizoen laat begon. De watertemperatuur vergde van de zwemmers heel

wat incasseringsvermogen. De vroege valavonden, eind augustus/begin september, maakten het spelen van wedstrijden na de werktijden - ook al om de reisafstanden - vrijwel onmogelijk. De treinenloop was verre van wat hij nu is; interlocale en lokale busdiensten waren een nog tijdoverder vervoermiddel. Men stapte dus op het vervoermiddel bij uitstek: de fiets. Die geen fiets had kroop bij een ander achterop, soms tientallen kilometers ver. De banden evenwel waren kwalitatief stukken minder dan die van vandaag aan de dag, en "plakken" was aan de orde van de dag. De telefoonverbindingen kenden de mogelijkheden van 1979 van verre niet en opbellen was er niet bij: vrijwel alles moest geschreven en verzonden worden. Bezat men dan al een auto - de snelheid liep nauwelijks tot 90 kilometer voor zover men op de slecht bestrate wegen het gerammel van het vervoermiddel al kon velen en de snelheid in stad en dorp tot een minimum moest reduceren.

De communicatiemogelijkheden waren derhalve - voor onze begrippen - verre van optimaal en je vraagt je af, hoe men het allemaal heeft kunnen bijbenen. Louis Melsen die tot lid van het bestuur wordt gekozen, bedankt er dan ook voor: Bergen is te ver van Breda en zeker van Eindhoven!

Je kunt het je niet voorstellen en toch - bij bestuursverkiezingen-zijn er keer op keer meer kandidaten dan er te vervullen plaatsen zijn en men blijkt van elkaars kwaliteiten op de hoogte te zijn. Op en na wedstrijden ontdekte men de sportvrienden en hoorde wat zij in zijn mars hadden.

Het kringbestuur besluit voor 1934 nog dames- en heren-kampioenschappen te laten verzwellen; in 1935 zullen - omdat er steeds meer jeugdige leden in de verenigingen komen - ook junioren-kampioenschappen (beneden 16 jaar) worden ingesteld.

Kampt de Kring met groeistuipten, in de verenigingen gaat het ook niet altijd zonder strubbelingen.

In Oosterhout is de Oosterhoutse Zwem- en Poloclub O Z P C in 1934 voor een deel overgegaan naar een nieuwopgerichte vereniging, die "Eendracht maakt Macht" E M M heet. Beide verenigingen zullen later (in 1939) fuseren en de Zwemvereniging "de Warande" gaan heten.

Ook in Oisterwijk is er wat gaande: de Oisterwijkse Bad- en Zwemvereniging O B Z V gaat op in een vereniging die zich de naam "Wargo" aanmeet en die in 1936 haar naam wijzigt in "Z P C het Staalbergven".

De Bossche Zwem- en Poloclub B Z P C - een van de initiatiefnemers van de Brabantse Zwembond - moet het loodje leggen en houdt op te bestaan.

Er is in Den Bosch nog één vereniging over: de aloude Bossche Reddingsbrigade; zij kent een sportafdeling die aan wedstrijdzwemmen meedoet in Zwembondverband. Zij heeft vooraanstaande mensen geleverd voor het overkoepelende organisatiewerk, waaronder de secretaris van de Kring J. Versnel en de 2e secretaris B.Cuyten maar er blijken spanningen te komen bij de overige leden van de B R B en in 1935 gaat de afzonderlijke sportgroep een eigen leven leiden als "Zwemvereniging de Dieze". In Den Bosch is het oude bad in de A A niet best meer; men is weliswaar met het graven van de IJzeren Vrouw bezig, maar

"de sport" moet doorgaan en bij het waterpolo gebruikt men het water van Sluis 0, waar de spelers om in het water te komen een duik van meters moeten nemen. In Eindhoven is een groep, die zich van de Z V Aegir afscheidt en onder de naam "Njord" als pologroep een eigen leven gaat leiden. Klaas van der Wolk voert de groep aan. Zij deelt met Aegir de IJzeren Man als bad.

Opponenten vinden aanhang en zo ontstaat - naast de Helmondsche Zwemclub "Helmond" - in 1935 als afdeling van de Rooms Katholieke Helmondsche Sportvereniging "MULO" een zwemvereniging, die slechts een tweetal jaren het bestaan heeft kunnen redden. Zij heeft haar thuis in de inmiddels gestichte Helmondsche Bad- en Zweminrichting: De Z V Helmond zwemt in de Zuid Willemsvaart bij Sluis 8.

Een dergelijke ontwikkeling is - gezien het tijdsbestek te begrijpen. Waar in een vereniging een paar mensen het niet eens zijn met de gang van zaken grijpen dezen, die de crisistijd aan den lijve meemaken en de al dan niet terechte ontevredenheid nog vrijelijk kunnen uiten, de kans om van het "recht van vereniging" gebruik te maken. Afscheiden is een vorm van democratisch denken, meent men van tijd tot tijd.

De ontwikkeling gaat evenwel door en in Valkenswaard wordt de vereniging "De Dommel" opgericht, die een tehuis vindt in een zwembad dat de gemeente in de rivier "De Dommel" aan de Leenderweg heeft doen graven en de schone naam "Oase" heeft meegekregen.

In Schijndel ontstaat het bad "Molenheide" en ook hier komt een vereniging: de Schijndelsche Zwemvereniging en Reddingsbrigade tot stand.

In Klundert, waar in het "Kerkdorp Noordschans" een vanuit het Hollandsch Diep gevoerd zwembad is gegraven, wordt de zwemvereniging "Niervaart" in 1938 opgericht. Zij blijft tot 1944 aangesloten en komt later in 1953 weer terug.

Waar een bad komt (en er zijn heel wat plaatsen waar "in werkverschaffing" een dergelijke verstrooiingsaccommodatie gegraven wordt) zit de propaganda van de Kring er achteraan om een vereniging te helpen opbouwen. Niet altijd echter zijn de goede mensen voor het kaderwerk te vinden en niet alle verenigingen kennen daarom een lang leven.

In Tilburg is een andere ontwikkeling aan de gang. Wellicht als gevolg van de successen van de dames-zwemsters in de Berlijnse Olympiade van 1936, ontstaat "De Tilburgsche Dames Zwemclub" onder leiding van Blanche de Pirotin en Truus Palm. Zij houden het drie jaren vol en in 1939 lossen zij weer op in de drie andere Tilburgse verenigingen: T Z V, T R B en R E S.

Om kringkampioenschappen te mogen organiseren - zo heeft het kringbestuur bepaald - moet de organiserende vereniging een bedrag van f 20,- in de kringkas storten. Een dergelijk bedrag zegt ons niet veel en we lachen er nu om; maar je zou nu eens moeten komen om een bijdrage ter grootte van een weekgeld en daar komt het toch op neer!

Het jaarverslag van de penningmeester over 1934 leert ons dat uitgegeven werd voor de afvaardiging naar de Bondsvergadering f 29,60 en naar de afdelingsvergadering f 11,35. Het secretariaat had aan kosten f 0,82 en de porti beliepen f 9,83 voor dat jaar. Propagandakosten bedroegen f 20,30 en er werd aan de B R B te Den Bosch een subsidie van

f 50,-- uitbetaald, wellicht als vergoeding voor het secretariaat. Samen maakte dit een bedrag van f 121,90, en daar men slechts een subsidie van de Bond ontving van f 100,-- , zat men met een ongedekt tekort van f 21,90. Wel geen bedrag om van in paniek te geraken, maar het was toch aanleiding om een kringcontributie in te voeren, die per lid en per jaar werd vastgesteld op f 0,10. Dat zou een aderlating betekenen voor verenigingen als T Z V (2000 leden) en W Z V die een kleine 700 leden had en men haastte zich in Waalwijk dan ook om een afzonderlijke sportafdeling op te richten die men de naam "Glaucos" meegaf. Het zou tot 1949 duren eer W Z V weer zijn oude vertrouwde naam sedert 1920 zou terugkrijgen.

De jaren voor de Wereldoorlog waren niet erg gunstig. Z V De Dommel te Valkenswaard hield in 1937 op te bestaan, na zo wat 2 jaar te hebben gewerkt. In 1938 stopte de Ossche Reddingsbrigade "De Meer" haar activiteiten: het water van het bad was zo ijzerhoudend dat het in strenge winters nauwelijks bevroor. Niet iedereen is met deze opheffing gelukkig en in 1940 start een nieuwe vereniging die zich "Naias" noemt.

Na MULO in Helmond (in 1937 opgeheven) ging in 1939 de Helmondsche Zwemclub "Helmond" - na 5 jaar werken - ook op de fles. In datzelfde jaar, 1939, bleek de Schijndelsche Zwemvereniging en Reddingsbrigade het niet te kunnen bolwerken na vier jaar activiteiten te hebben ontplooid.

De zwemvereniging "De Elft" in Raamsdonksveer ontstaat in 1937, maar na 2 jaar is het afgelopen en ziet men geen heil meer in georganiseerd zwemmen in een in de rivier de Dongen aangelegd badje. De stank van dit riviertje, vandaag de dag, doet je afvragen hoe men daar ooit zuiver water in heeft kunnen hebben. In 1938 zijn wat dissidente waterpolospelers uit de vereniging Suraa geschorst; zij richten de Z P C BREDA op en houden het uit tot in 1940.

In Bindhoven sluit in 1939 de vereniging "De Watervrienden" aan, die evenwel in juli 1940 weer bedankt.

Het is te begrijpen dat ook de Cadetten Zwemvereniging te Breda - na de inval van de Duitsers - in 1940 geen kansen meer had.

Ook Juliana te Bergen op Zoom mag van de Duitsers die naam niet meer dragen en - hoewel Louis Melsen, de secretaris, tegenstribbelde (en daardoor risico's nam, een betere zaak waardig) - wordt de verenigingsnaam veranderd in "Zwem- en Reddingsvereniging "Het Markiezaat".

In 1941 sluit in Bergen op Zoom "De Bergen op Zoomsche Reddingsbrigade" aan. Zij verdwijnt in 1944 en lost op in de andere vereniging, die in 1944 zich haast weer de naam "Juliana" te voeren.

De oorlogstoestand werkt - eenieder kan het begrijpen - remmend op het verenigingswerk. Toch is niet alles negatief. Er ontstaat ook landelijk een veel nauwere samenwerking met de Reddingsbrigades. De menslievende activiteiten (hoe gek het ook klinkt) spreken de bezetters wel aan. Daarenboven is de lichaamscultuur via sport een zaak die bij hen alle steun krijgt.

En wat de organisaties betreft: de steeds verdergaande gelijkheid en verdraagzaamheid in denken, mondt uit in een fusie, niet alleen in het landelijk vlak, maar eveneens in de regio's; en zo ontstaat de Zwem- en Reddingsbond..

Het kringbestuur Brabant fuseert begin 1942 met het bestuur van de zich opheffende afdeling het Zuiden van de Nederlandsche Bond tot het Redden van Drenkelingen de N B R D. Men gaat gecombineerd verder werken en in de Algemene Vergadering van de Kring wordt een bestuur gekozen dat onder voorzitterschap van Mr. J. van der Valk uit Tilburg met dr. F. van Spaendonk uit Vught als vice voorzitter verder werkt. Er zitten 3 leden in van de N B R D en 4 K N Z B'ers. Het gevolg is dat een aantal brigades zich aansluit en mee gaat doen in het werk van de Kon. Nederlandse Zwembond.

Het samengaan van Reddingsbond en Zwembond tijdens de oorlogsjaren vindt zijn illustratie in bijdragen van Jan van Gemen, voorzitter van de Nederlandschen Bond tot het redden van Drenkelingen en van Jan de Vries, voorzitter van de Koninklijke Nederlandschen Zwembond, in een boekje dat bij gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Vughtsche Reddingsbrigade op 8 juli 1941 wordt uitgegeven. Van Gemen schrijft: "Dank zij het feit dat de sportbeoefening in de afgelopen 30 jaren meer gemeengoed is geworden, heeft men de ervaring opgedaan, dat een door sport geoefend lichaam tot grooter krachtsinspanning in staat is". Vrij vertaald: Brigade leden, aan de sport!!! Jan de Vries: "In dezen, voor ons allen zoo zorgvollen tijd kan ik geheel en al instemmen met de viering van dit 10-jarig bestaan. Wij moeten waardering hebben voor diegenen die blijk hebben gegeven een open oog te hebben gehad voor de lichamelijke verzorging en ontwikkeling. Iedere Nederlander zwemmer! en iedere zwemmer redder!"

In Tilburg sluit de Tilburgsche Vrijwillige Brigade tot het redden van Drenkelingen, T R B die - op instigatie van enkele doktoren en Bastijn sr., bedrijfsleider van het zwembad Ringbaan Oost, sedert 1931 haar werk doet, - zich aan. Zij bloeit, temeer daar de vereniging "Rustig en Snel" het jaar ervoor bij gebrek aan voldoende actieve sportleden het loodje heeft moeten leggen. Enkelen blijven door onderlinge contacten een zekere binding bewaren.

In Roosendaal sluit in 1941 eveneens de Roosendaalsche Reddingsbrigade aan; zij verdwijnt evenwel weer na 2 jaren uit de kringorganisatie.

In 1942 is er in Helvoirt een groepje zwemmers dat met elkaar de Helvoirtse Reddingsbrigade opricht en aansluit; zij oefenen bij hun grotere broers in de IJzeren Man te Vught, doch houden het ook maar 3 jaren vol.

Boxtel, waar de Buxtelsche Zwemvereniging op 9 januari 1942 geroyeerd is, sluit in 1943 aan met de andere Buxtelse vereniging: "De Buxtelsche Zwem- en Reddingsbrigade".

1941 is eveneens het jaar dat de Bredasche Reddingsbrigade aansluit die tot 14 september 1946 lid blijft van de Zwembond. De zwemvereniging "De Dieze" in Den Bosch wordt in 1942 door de Bond geroyeerd. De oorspronkelijke vereniging waar zij in 1935 van afsplitste "De Bossche Reddingsbrigade", neemt haar plaats weer in de Kring in.

Het aantal leden van de Kring, 591 in 1941, stijgt tot 1855 in 1942. Het aantal verenigingen van 14 tot 23.

Zoals gezegd: voor een aantal van de reddingsbrigades duurt de samenwerking slechts tot het einde van de oorlog.

Niet alleen de integratie van de reddingsbrigades in de zwembond is een door de bezettingsomstandigheden gepromoveerde aangelegenheid; ook de contactuele functie die de verenigingen in deze tijd hebben komt steeds meer tot zijn recht en doet de verenigingen groeien. Opmerkelijk is dat enkele bedrijven door middel van de oprichting van sportverenigingen de contacten onder hun werknemers trachten te bevorderen. Dit is vooral merkbaar in Eindhoven waar de houtbewerkingsindustrie "Picus" de afdeling Zwemmen van de sportvereniging "Picus" bij de K N Z B laat aansluiten.

En, ja, U raadt het al: een grote lampenfabriek in het Zuiden des lands richt - naast verenigingen voor een aantal andere sporttakken ook een Philips-Sport Vereniging, afdeling Zwemmen en Waterpolo op. Klaas van der Wolk, eerder bestuurslid van Njord, is de grote drijfveer en organisator ervan. Het lijkt erop dat de K N Z B niet erg gelukkig is met deze ontwikkeling, doch men kan, of wil er niet alles aan doen.

Picus verbreekt in 1946 de verbintenis met Kring en Bond; P S V blijft en zal intensief richting mee blijven geven aan het werk in Kring en Bond.

De eerdere vereniging van van der Wolk, Njord te Eindhoven wordt opgeheven; de naam ervan wordt geërfd door een vereniging te Veldhoven die eveneens in 1941 is opgericht en in het Witven aldair zwemwater vindt.

In Dongen sluit in 1942 een vereniging aan, genaamd "D Z P C Wavado" hetgeen als afkorting dient voor "Het Wapen van Dongen". Niet is achterhaald kunnen worden of het hier een café betreft of iets anders, doch in 1945 komt de vereniging niet meer onder de aangesloten voor.

Het kan een gevolg zijn van de oorlogstoestand en van de wens naar onderlinge vrede dat in Oosterhout de verenigingen O Z P C en E M M zich samenvoegen en - ervan uitgaande dat Eendracht Macht Maakt - in een nieuwe vereniging "De Warande", genoemd naar de zandwinning in het bos van die naam, waarin een zwem- en bad accommodatie is ingericht, verder gaat.

Het lijkt een juist moment om nog eens op te stellen wie in 1942 samen de Kring uitmaken. Het zijn de verenigingen:

Z V het Markiezaat Bergen op Zoom
Bergen op Zoomsche Reddings Brigade Bergen op Zoom
Bossche Reddingsbrigade Den Bosch
Boxtelsche Reddings Brigade Boxtel
Z V de Baromie Breda

Z V Overaa Breda
 Z V Surae Breda
 Bredasche Reddings Brigade Breda
 Z V Aegir Eindhoven
 Z V Njord Veldhoven
 P S V afd. Zwemmen en Waterpolo Eindhoven
 Eindhovensche Reddings Brigade Eindhoven
 Helvoirtsche Reddings Brigade Helvoirt
 Z V Picus Eindhoven
 Z V Niervaart Klundert
 Z V Staalbergven Oosterwijk
 Z V Waranda Oosterhout
 Z V Najas Oss
 Roosendaalsche Reddings Brigade Roosendaal
 Tilburgsche Zwemvereniging T Z V Tilburg
 Tilburgsche Reddings Brigade Tilburg
 Vughtsche Reddings Brigade Vught
 Glaukos Waalwijk.

Die 23 verenigingen hadden - zoals gezegd - 1855 leden. Hoe men met dusdanig kleine verenigingen, die soms een jaarcontributie van f 3,- hadden, nog activiteiten kon ondernemen, is een raadsel. Veel persoonlijke bijdragen en activiteiten op eigen kosten moesten in die tijd de zaak hebben recht gehouden. Voor wat de kring Brabant betreft is dit te lezen uit een kring-kas overzicht van 1942 dat - om een indruk te krijgen - hieronder is afgedrukt:

Saldo in kas	f 81,23	reiskosten bestuur	f 25,63
Contributies 1941	" 12,60	secretariaat	" 60,52
Contributies 1942	" 185,50	reiskosten-telefoon	
Waterpoloinlegelden	" 98,50	porti T C	" 84,54
Boeten	" 12,50	drukwerken	" 27,75
Wintercompetitie '41-'42	" 139,80	scheidsrechters	" 31,20
		propaganda	" 35,-
		diversen	" 39,45
		waterpolo gelden(41)	37,50
		wintercompetitie	
		41-42	" 139,80
		wintercompetitie	" 20,-
		kas	" 28,74
	<hr/>		<hr/>
	f 530,13		f 530,13

Het jaarverslag van 1942 memoreert 'n niet al te grote deelname door de van de N B R D afkomstige verenigingen aan, zoals dat in het verslag heet "het opgewekte zwem-

en pololeven". Om de reddingsbrigades en de nieuwe verenigingen op het punt van het wedstrijdwezen "bij te werken" houdt Planjer in Tilburg een lezing die evenzeer voor de gevestigde teams van belang is, want de spelregels voor waterpolo zijn gewijzigd. Hij propageert bij die gelegenheid tevens om een scheidsrechtersvereniging op te richten en voor iets nieuws zijn in Brabant altijd mensen te vinden. Op 21 februari 1942 wordt de vereniging opgericht. Er wordt een bestuur benoemd waarvan Meyland, van der Zwaan, beiden uit Breda en Henk Hartrich uit Eindhoven de bemanning vormen.

Als je een jaarverslag over waterpolo uit die periode leest (het gaat om 5 of 6 verenigingen) dan begint dat met een opsomming van de moeilijkheden die moesten worden overwonnen: slecht weer tijdens de zomers van '40, '41 en '42: een aantal wedstrijden moet worden afgelast wegens te lage watertemperatuur (en die jongens keken niet op het spelen van een wedstrijd in water van 14 of 15 graden!), slechte reisverbindingen, onbereikbaar gelegen baden, fabrieksvacanties, fietsbanden-misère, vordering van fietsen, luchtalarm, beschietingen en zo meer en toen steeds meer fietsen waren gevorderd, trok men er soms met een boerenkar op uit. Dan besef je hoe gering de inzet en inbreng van het moment maar behoeft te zijn en hoe gemakkelijk het de sporters van vandaag wordt gemaakt: de auto, het verwarmde bad, de douche achteraf, het frietje en de croquet na afloop van de wedstrijd, het geoutilleerde en klaar liggende speelveld, de mensen die alles voor de spelers opruimen, en zo ga maar door. Je kunt dan alleen concluderen dat de betrokkenheid van toen heel wat groter was en naast het zwaar bevochten resultaat er ook zelf-tevredenheid mocht zijn.

De handicaps van 1942 werden er in de komende jaren beslist niet minder om, eerder zwaarder en een saluut is op zijn plaats aan al diegenen die tijdens de oorlogsjaren het roer recht hebben weten te houden en de moeilijkheden wisten te overwinnen. Bestuursleden in die periode waren:

Mr. Jan van der Valk, Tilburg; K.S. van der Wolk, Eindhoven; Dr. F. van Spaendonk, Vught; H.W. Vos, Den Bosch; B. Cuyten, Den Bosch; Ph. van Amerongen, Eindhoven; H. Musterman, Eindhoven; A. van Brink, Ulvenhout; J.F. van der Zwaan, Breda; Dr. W. van Oppenraay, Schijndel.

Leden van de Technische Commissie waren E. van der Valk, Tilburg, H.W. Vos, Den Bosch en J.F. van Ewijk, Breda, Competitie leider Waterpolo; H. Hartrich, Eindhoven competitie leider zwemmen.

De oorlog, eenmaal afgelopen, zet Nederland zich aan het werk ! Vernielingen worden opgeruimd - de herbouw begint .

Is er in deze tijd nog gelegenheid voor verpozing? nog tijd over voor de sport? Moet de drang tot prestatie niet gericht worden op dat ene: zo vlug mogelijk weer het nieuwe tot stand te laten komen? Het is opmerkelijk dat niemand de restauratie van het oude wil, maar alleen aan de nieuwe maatschappelijke orde denkt.

Van activiteiten in 1945, het jaar van de bevrijding, is niet veel te bemerken. Een

Na de vordering van fietsen en afwezigheid van benzine moet de zwemclub in de oorlogsjaren naar wedstrijden elders met paard en kar. (Aegir 1942)

aantal van de in de oorlog toetredende reddingsbrigades verlaat de Kring, zoals Bergen op Zoom, Breda, Helvoirt en Roosendaal. Maar ook de verenigingen Overaa te Breda, de Z V Picus te Eindhoven, Z V Staalbergven te Oosterwijk, de R K Sportvereniging Taxandria te Oosterwijk (die slechts één jaar lid is geweest) en WAVADO te Dongen houden op te bestaan, of gaan als wilde verenigingen een spoedig einde tegevoelt.

Andere verenigingen komen in hun plaats, zoals de Roosendaalsche Zwemvereniging de Z V Hieronymus, die zwemt in het zwembad "Zonneland" van het recreatieoord van die naam, dat in 1930 was opgericht door de apotheker Steijns. Om deze Jérôme Steijns te eren - en omdat men het niet eens kon worden over een andere naam - heeft de vereniging zich "Hieronymus" gaan noemen. De in 1945 opgerichte vereniging "Margriet" in Roosendaal gaat enkele jaren nadien ter ziele.

In Dongen wordt in 1948 weer een zwemvereniging opgericht: Het is de Dongensche Zwemvereniging "Zwemlust" die met een aantal enthousiastelingen het weer eens gaat proberen. Men zwemt in het Wilhelmina-kanaal, maar de accommodatie bestaat nauwelijks uit iets meer als een trapje om uit het water te komen en het is dan ook geen wonder dat "Zwemlust" niet langer dan 1951 het hoofd boven water kan houden.

In 1949 is een aantal sportgerichte jongelui het niet eens met de wijze waarop in Den Bosch zwemsport bedreven kan worden en - naast de aloude Bossche Reddingsbrigade B R B - ontstaat de zwemvereniging "De IJzeren Vrouw", beter bekend als de Z Y V.

In juni 1950 heeft in het Bakse Ven in Tilburg een eerste treffen plaats tussen een aantal oudgedienden uit Kring en verenigingen. Zij zijn van mening dat alleen al het bijeenkomen een daad van vriendschap is en spelen daarbij het oude spel met de bal in het water, Michels uit Eindhoven schenkt voor het doel een "Zilveren Bal", trofee die sindsdien jaarlijks verzwommen wordt. In 1962 blijkt het animo voor deze bijeenkomsten zo groot te zijn dat er een veteranen-vereniging wordt opgericht, die jaarlijks op de eerste zondag van oktober samen met de echtgenoten, de "Heilige Dag" viert. De vereniging heeft thans een 140 leden.

In 1951 ziet de Buxtelsche Reddingsbrigade door allerlei omstandigheden het niet meer zitten en adviseert haar leden om zich te melden bij de Vughtsche Reddingsbrigade, die in de IJzeren Man een bloeiend bestaan leidt.

De R K zwemvereniging Naias te Oss is evenmin nog in staat tot veel activiteiten en bedankt in juni 1951 voor het lidmaatschap van Bond en Kring.

Je kunt je afvragen wat de reden is van al dat komen en gaan van zwemverenigingen. Het antwoord zal kunnen zijn dat zwemmen steeds meer een jeugdsport geworden is. De naoorlogse jeugd - meer nog als die van enkele jaren geleden - richt zich moeilijk op één doel: men wil regelmatig wat anders. De mensen die de verenigingen leiden zijn vaak - ondanks alle goede bedoelingen - niet bij machte om die jeugd op

te vangen; (Om een illustratie te geven van wat allemaal kon gebeuren: een vrij grote vereniging ging op het nippertje op de fles, omdat er ruzie tussen bestuursleden was ontstaan, toen de vrouw van de een, de jurk van de andere had nagemaakt). Zeer incidenteel komt men voldoende opgeleide technische leiders tegen, die prestatieve ontwikkelingen een stoot in de gewenste richting kunnen geven; er blijkt weinig van een ondersteuning door de overheden; De baden - behoudens de gebouwde zwembaden (maar die zijn in Brabant op de vingers van twee handen te tellen) - zien er landschappelijk mooi en schilderachtig uit, maar hun outillage en de kwaliteit van het water laat vaak te wensen over. Het seizoen om te kunnen zwemmen en zwemsport beoefenen is kort: het kan eerst medio mei aanvangen en de temperatuur blijft redelijk tot medio september, zo de weersomstandigheden tijdens de zomermaanden niet al te slecht zijn en de watertemperatuur in juni, juli of augustus niet tot ver onder 15 graden doen teruglopen. In de periode van maximaal vier maanden vallen ook nog de vakanties, al dan niet gebonden aan een voorgeschreven bedrijfsperiode, en de schoolvakanties - tijdens welke men steeds meer met het gehele gezin erop uittrekt - en na terugkeer steeds minder het zwemwater opzoekt. Een gevolg van dit alles is dat een aantal kandidaten dat zwemmen leert gering is en aan het schoolzwemmen nog bijzonder weinig wordt gedaan. En van die jeugd moeten de zwemverenigingen het toch hebben. Ieder jaar, in april, moeten de bestuursleden van het vorige jaar weer de straat in, om de leden van het vorige jaar op te peppen weer mee te gaan doen; soms met positief, maar vaak ook met negatief succes. In het algemeen zijn de verenigingen te klein: de reserves die de open plaatsen (bij kader en leden) moeten innemen zijn te gering; de verenigingen drijven vaak op één of twee enthousiastelingen, waardoor zij kwetsbaar zijn en er zijn omstandigheden te over om ze te laten wegvallen, want zo'n pretje is het ook niet altijd! Zoals gezegd: deze geestdriftigen hebben het ongemak om ieder jaar te moeten herbeginnen. Vinden zij dan al een deel van de leden uit het voorgaande jaar weer bereid om weer mee te doen - hoe en welke activiteiten zij in de komende zomer zullen kunnen ontwikkelen is een open vraag. Zij hebben er werk mee om te zorgen dat de contributie wordt geïnd en moeten maar in het koffiedik kijken hoe hoog die zal moeten zijn. De geringe communicatiemogelijkheid in de verenigingen is oorzaak van een wekelijks-leden-afrennen om boodschappen af te geven over het spelen van wedstrijden en de reis er naar toe te regelen. Toezicht in het bad behoort ook nog tot hun taak, in kleedlokalen en bij het bassin; zij zijn daar tevens de vraagbaak van de leden, de kritiekvangers van de ouders en de incasseerders van het ongenoegen van het badpersoneel dat - als het niet zelf als trainer fungeert - langer moet blijven; want de verenigingen vallen meestal buiten de uren van openstelling van het bad. Verlichting is er niet in de open baden en tegen het einde van augustus begint het verloop en het inslapen tot het volgende voorjaar.

Neen, de omstandigheden zijn er nog niet naar om vruchtbaar de zwemsport te

laten ontwikkelen. Daar komt bij dat de bemanning van de baden in heel veel gevallen slechts een part-time functie heeft, voor slechts een aantal maanden in het jaar: voor de rest gaan ze in de "steun" of - in het gunstigste geval - halen zij werk bij andere diensten zoals reinigingsdiensten, publieke werken, of iets dergelijks. Is het verwonderlijk, dat men in het algemeen voor het werk in zwembaden slechts mensen vinden kan die van buitenwerk houden, en een wat persoonlijke inslag hebben met een elementaire drang tot een zeker leiderschap.

Maar er wordt van hun verwacht dat ze meer in hun bagage hebben: ze moeten kunnen zwemmen, ze moeten orde kunnen houden, ze moeten genegen zijn rotzooi van anderen op te ruimen, ze moeten drenkelingen kunnen redden, ze moeten anderen kunnen leren en zwemlessen geven, ze moeten helder getaald zijn! Het luid klinkende "spreiden - sluiten" geeft een zeker aureool. Het snerpend fluitje onderstreept hun gezag.

Er moet veel veranderen, meent iedereen terecht.

Ja, dat moet het, maar er is zóvéél te doen!

De naoorlogse tijd brengt het besef dat lichamelijke oefening een goede zaak is voor de jeugd. Er wordt gebouwd: huizen, gymnastiekzalen; en hier en daar sporthallen. Goede zwembaden zijn duur en komen als gevolg daarvan in veel gevallen in een lagere prioriteit, zij het dan dat de wens van de overheid en publiek steeds meer de kant ingaat van de waterrecreatie. Maar een gulden kan slechts één keer worden uitgegeven! De propaganda ondersteunt dit streven en de zwemdiploma's, die al sedert de dertiger jaren in zwang zijn, vinden steeds meer aftrek. Van der Zwaan, nog steeds actief, reist de provincie door en houdt propaganda-speeches en steekt het badpersoneel, de verenigingen en de nieuwe zwemmers een hart onder de riem. Het kan niet anders of in het reveille van de naoorlogse tijd doet de kring Brabant mee, zij het dat de verenigingen met accommodatiemoeilijkheden kampen.

In een wiel in Sleeuwijk - op de grens van de provincie wordt in 1950 een badaccommodatie ingericht. Het is provisorisch wel is waar: een drijvende vlonder en een houten kleedgebouwtje: maar er is zwemwater en terstond groeperen weer wat jongens en meisjes onder leiding van wat ouderen bijeen en een zwemvereniging, genaamd "Bijteliskil" is een feit. De wiel heette zo ook.

In de dertiger jaren hebben een kilometer of vijf boven Klundert in het Hollands Diep, ingenieuze lieden een bad gegraven waarin zij het water van de zee-arm laten binnenkomen. Gezwommen kan er worden. Badmeestershuisje, vlonder, plavuiten perrons, een wei erom heen en afgesloten van de buitenwereld door een dijk en zingende peppels met een weelderige ondergroei, heeft de Klundertse vereniging de mogelijkheid gegeven om hier rustiger en minder gevaarlijk te zwemmen als in het Hollands Diep. Na van 1944 af buiten kringverband te hebben gezwommen, komen zij in 1953 weer als actieve sportvereniging terug. De zwemmers van de vereniging "De Niervaart" (de naam van de streek en tevens van het bad) kon je kennen op de wed-

strijden: velen zwemmen de zeemannslag, en wil men dan aan de schoolslag, dan is een flinke schaarslag onvermijdelijk.

Ook elders in Brabant komt er weer leven in de brouwerij. Henk Hartrich die al jaren in de technische commissie zit, gaat een team van jongere en oudere enthousiastelingen opstellen en door het uitbreiden van activiteiten komt er nieuw leven in de brouwerij, wel is waar vaak met veel behelpen, maar men drukt door.

De jaarvergaderingen van de kring worden beter bezocht: er wordt gepraat over toekomst en mogelijkheden. Maar nog interessanter zijn de "praatjes bij de haard" in de huiselijke zaal van "Modern" met zijn eiken lambrizing en zijn monumentale betegelde open haard, waarvoor de bestuurstafel staat en de zwemvrienden er rond omheen. Op die bijeenkomsten wordt uit de doeken gedaan op een wat minder officiële manier, wat er gaat gebeuren en waarom. Men praat over voorgenomen activiteiten, men hoort informatie over de plannen waarvan men weet dat er hier en daar worden gesmeed; de plannen van baden-bouw die sommige gemeenten hebben; de moeilijkheden die verenigingen ondervinden en de prioriteiten die men aan de propaganda voor het zwemmen moet geven. En weer gaat het als in de eerste jaren: er moeten baden komen; er moet propaganda gemaakt worden op scholen; er moeten actieve bestuursleden komen; er moeten zwem-instructeurs gevormd worden.

Gloedvolle toespraken, hier en daar nog wat hol klinkend alsof men vergeten heeft dat de oorlog een andere aanpak en een andere stijl van leven en benaderen heeft veroorzaakt, laten de aanwezigen vol goede moed naar huis gaan, zich bewust dat men samen aan iets goeds bouwt.

Men werkt ja: In 1953 heeft op 26 juli een ontmoeting tussen Nederlandse en Franse topzwemmers en zwemsters plaats. Het was een gebeuren dat door de beide Tilburgse verenigingen goed was georganiseerd. Propaganda van het goede soort.

In het Olympisch jaar 1956 blijft Nederland van de Olympische spelen in Melbourne weg: de politiek zat in de sport. Maar de zwemvereniging "Aegir" moest zijn 25 jarig bestaansfeest vieren en men durfde onder voorzitterschap van Jos Kemp heel wat aan: men nodigde de Olympische ploeg uit met zwemmers uit Duitsland, Frankrijk en België. De Nederlandse top was onder leiding van Jan Stender voltallig aanwezig. José Rubens van P S V was de enige Brabantse deelnemer naast Jan Moll die als kampioen-schoonspringer in zijn woonplaats Geldrop zijn mooiste sprongen maakte. Inderdaad: de wedstrijden vonden - tegen de zin van het Eindhovense gemeentebestuur - niet in Eindhoven plaats, doch in het bad "De Smelen" in Geldrop: Eindhoven had ondanks zijn bloeiende zwemverenigingen geen wedstrijdbad!

Op de receptie van Aegir kreeg men te horen dat Eindhoven dat niet nam en be- loofde de burgemeester dat Eindhoven een wedstrijdbad zou gaan bouwen. Het werd de Tongelreep die twee jaar later klaar was.

W ZV organiseerde met de Kring op 27 juli 1958 in het Hoefsven selectiewed- strijden voor de Europese kampioenschappen in Budapest van dat jaar. Er werden

records verbeterd en het college van B & W was in haar nopjes omdat het bad zijn - voor die tijd goede-kwaliteiten bewees.

Maar ups en downs, vallen en opstaan, beide zijn in het spel. Soms reikt men te hoog; een andere keer wreekt zich het werken met te weinigen voor de ruime plannen die men heeft.

Bijteliskil moet weer afknoken: ze zitten zo ver aan een kant dat men weinig heeft aan de activiteiten die zich veelal in Breda, Tilburg en Eindhoven afspelen; de geloofsovertuiging van de omgeving remt op een onmiskenbare wijze activiteiten in die streek af.

Juliana in Bergen op Zoom gaat steeds minder meetellen en houdt in 1957 op te bestaan. Maar intussen is in 1954 in diezelfde plaats een zwemvereniging ontstaan die - zoals zovele bergse verenigingen - "De Krabben" wordt gedoopt.

Ook in Oss is men weer gestart. In De Meer aan de weg naar Haren zwemt de Osche Zwemvereniging O Z C 1952, die zich in 1953 bij de Kring aansluit.

In het jaar daarna, 1954, treedt de Vughtse Reddingsbrigade uit de Kring: zij heeft in al die jaren van het bestaan van de Kring stevig meegedaan, maar de Z V de IJzeren Man houdt de binding van Vught met de Brabantse sportzwemmerij nog tot 1959 in stand. Ook de Golfbrekers uit St. Oedenrode moeten het in 1956 af laten weten. In 1953 krijgt Tilburg er weer zijn derde zwemvereniging bij: het sluimerende R E S gaat onder leiding van enkele oude getrouwen weer aan de slag. In het bad Ringbaan Oost was een afzonderlijk badje met vier banen gereserveerd voor zwemwedstrijden en andere evenementen. Er waren vaste tribunes bijgebouwd en van tijd tot tijd kon men er genieten van het optreden van nationale en internationale toppers. Maar begrijpelijk is dat een dergelijke accommodatie bij lange na zijn geld niet opbrengt en men wilde er dus een andere bestemming aan geven. Het werd een overdekt instructiebad en begrijpelijk is dat iets dergelijk in een stad met zoveel zwimmers dit als een uitkomst wordt gezien: men behoeft in de winter niet meer naar Eindhoven of Breda of het "Zwemdok" in Turnhout.

Er is nog iets nieuws! Jan Mol, schoonspringer van nationale betekenis, richt in Eindhoven een springclub op, genaamd "Salto". Naast de baanzwemmerij en het waterpolo komt er ook een nieuwe vorm van zwemmen bij waarvan gratie en durf graag gewaardeerd wordt door de kijkers die kennismaken met deze nieuwe vorm tijdens wedstrijden van de andere Eindhovense verenigingen. Jan Mol is alles: bestuur, trainer, promotor en sportman. Op de jaarvergaderingen en de praatjes bij de haard kan men hem als zodanig leren kennen. Navolging ondervindt hij evenwel weinig: men wil wel, maar men heeft geen of onvoldoende oefenmeesters en accommodaties.

Dongen opent een voor die tijd erg aantrekkelijk openluchtbad en natuurlijk geeft dit de aanzet tot het oprichten van de Z V Dongen, die later "Vendo" en nog later "De Vennen" zal genoemd worden. (1955).

In datzelfde jaar ontstaat Triton'55 in Boxtel waar enkele voorzieningen het

Een van de bijna vijftig langebaan-wedstrijden in het Wilhelminakanaal te Oosterhout. Als altijd - organisatie "de Warande".

natuurbad Molenwijk voor sportgebruik geschikt maken.

O Z C '57 is de nieuwe club die in Oisterwijk ontstaat in het Staalbergven. Een van de ijverige. initiatiefnemers is Mevr. Visser-Hellinghuizen, in 1929 eerste secretaresse van de Noord Brabantsche Zwembond.

1958 Is een jaar waarin heel wat verenigingen ontstaan en aansluiten. Nautilus Veghel is thuis in een bad dat langs de Zuid Willemsvaart ligt en vanuit dit kanaal wordt gevoed. Het water is niet best; het heeft een duffe moeraslucht en de vereniging moet dan ook alle zeilen bijzetten om het hoofd boven water te houden. Al heel gauw begint Z V Nautilus met andere takken van sport, die - vanwege de slechte badaccommodatie. - het aanvankelijk heel wat beter doen als de zwemafdeling.

In Hoeven wordt een streekzwemclub opgericht die openstaat voor zwemmers uit geheel West Brabant. In Etten Leur is een overdekt instructiebadje gebouwd, evenals in Oudenbosch. Dergelijke baden betekenen weinig voor de sport, maar om zwemmen te leren en voor enkele trainingsvormen zijn ze wel te gebruiken. Daphnia geeft lange tijd in West Brabant mee de toon aan. De familie van der Meer, afkomstig van V Z C Vlaardingen kan in de nieuwe vereniging en het Bosbad Hoeven een stuk activiteit ten dienste van het algemeen kwijt.

In Goirle wordt een bad gebouwd en de Goirlese Zwemclub "De Salamanders" komt van de grond, sluit aan, maar heeft - zo dicht onder de rook van Tilburg - onvoldoende trekkracht om een zwemsportvereniging te worden. In 1963 zwaait ze de kring een afscheid toe.

De Z V Zundert die in dit jaar aansluit kan het niet langer als 1964 houden. Men beschikt niet over een kwalitatief goed bad. Het lijkt erop dat bepaalde verenigingen erg gevoelig zijn voor verloop. Zo ook de Cadetten Sportvereniging die in Breda weer eens van de grond komt, meedoet aan de competitie waterpolo, maar in 1961 weer ter ziele gaat.

Het is een triest iets om telkens weer te moeten ervaren dat verenigingen afhaken. Er moet wat aan gedaan worden, meent het bestuur.

In 1958 start een actie om het waterpolo tot gemeengoed te maken. Tot dan toe wordt de kringcompetitie gespeeld door vrij weinig verenigingen, en dan nog werkt het verloop van de leden een verhoging van kwaliteit niet in de hand. In de nieuwe verenigingen heeft men daarom niet al te veel fiducia, deze sportvorm ingang te doen vinden. Men geeft liever zwemlessen als dat kan: je verdient er wat aan, het is een activiteit die aanspreekt en het geeft niet al te veel rompslomp. Maar het kringbestuur denkt toch dat de blijvertjes onder de leden van de verenigingen, de vereniging maken en daarom richt men aan de Stichting Sport en Spel in Amsterdam het verzoek om het waterpolo eens in spelvorm te vertalen. Dat gebeurt; de "trainers" van de verenigingen worden uitgenodigd om te komen kijken en 5 avonden komt de heer van Winssen uit Amsterdam, laat wat jongelui met een bal spelletjes doen, tot na een drietal avon-

den een van de knapen roept: "Hé Jan, we zijn aan het poloën !"
Het slaat aan !

De zorg voor baden is een andere taak van het bestuur van de Kring. Enkele bestuursleden hebben de gewoonte om enige malen per jaar bij de Planologische dienst in Den Bosch binnen te lopen, maar de autonomie van de gemeenten is er oorzaak van dat men alleen maar situaties en plannen in grote lijn te weten komt; voor de promotie van de bouw van zwembaden moet men bij de gemeentenbesturen zelf zijn. Dus maar weer de boer op ! Indien 's avonds niet mogelijk, dan maar vacantedagen eraan besteed!

Thalassa te Geldrop, in 1955 opgericht, sluit aan in 1959. Geldrop had een zwembad. U las het eerder bij de "Melbourne Spelen".

Uden krijgt in 1958 een zwembad: er ontstaat een vereniging van dezelfde naam die in 1959 aan sluit en in 1962 al zo vol activiteiten zit dat ze de organisatie van kringkampioenschappen aandurft.

1960 Tempo in Valkenswaard ontstaat.

Pendragon, de studentensportvereniging te Tilburg, heeft enkele zwemmers; zij kunnen evenwel niet tot oprichting van een vereniging komen. Dat lukt de studenten van de Technische Hogeschool te Eindhoven in 1961 wel: zij richten Nayade op, een kleine, graag geziene, en - alleen op waterpolo gerichte - vereniging die al naar gelang de polo-activiteiten van de leden hoog of laag speelt, maar steeds meedoet.

Maarheeze bouwt op Soerendonk een openluchtbad en natuurlijk komt ook daar een vereniging die zich C Z C noemt. Dit is in 1962. In hetzelfde jaar opent het zwembad St. Michielsgestel dat naar het landgoed "Zegenwerp" genoemd wordt. De zwemvereniging die daar ontstaat siert zich met dezelfde naam. Ook in Deurne ontstaat een vereniging. Een jeugdleider Peter Vink groepeerde wat jongelui in een vereniging, die zich Triton noemt en die gaat zwemmen in "De Clarinet", een gegraven plas aan de rand van Deurne met een heerlijke zuivere zandbodem en helder water. Geestdriftig als ze zijn, gaan ze met het oog op de vele jongere leden, een cursus jeugdcreatieleider volgen (niet te vergelijken met wat er nu voor nodig is) en slagen met z'n allen. Het diploma wordt hen door Planjer - die nieuwsgierig is wat er zo in die "zandhazen-provincie" gebeurt - uitgereikt. Ook elders in de Peel komt het zwemmen tot leven.

In Boxmeer sluit B Z P C aan in 1963. Zij hebben van de gemeente het Noletbad (genoemd naar de burgemeester) als tehuis gekregen en kunnen beginnen met het kasoverschot van de in 1959 en 1960 gehouden Maas-feesten. Een nieuwigheid: het bad is verwarmd. Het is evenwel niet het eerste verwarmde buitenbad in Noord Brabant. Dat is in Someren gereed gekomen, waar de vereniging De Punderman ontstaat en na een tijdje in 1964 aansluit.

Er zal gewerkt moeten worden aan betrokkenheid tussen verenigingen en Kring. Het kringbestuur besluit daarom in een bestuursvergadering op 3 december 1962 tot een indeling van rayons, en ieder kwart gedeelte van Brabant krijgt gelegenheid om in het bestuur een rayoncommissaris aan te wijzen: voor West Brabant, dat loopt tot voorbij

Breda; Midden Brabant omvat het gedeelte tot de lijn Den Bosch-Boxtel-Eindhoven, en het oostelijk gedeelte wordt weer verdeeld in Noord Oost dat boven het lijntje Boxtel-Gennep ligt en Zuid Oost dat daaronder ligt. Van de rayoncommissarissen wordt veel gevraagd, maar het dient gezegd dat zij, vooral de eerste jaren, al het mogelijke hebben gedaan om de verenigingen bij te staan, adviezen te geven over allerlei zaken en als dat nodig was, als advocaat en verdediger op te treden voor hun verenigingen in het kringbestuur en de kringcommissies. Een verdeling was al eerder geprobeerd toen in 1955 de Brabantsche Kring in een Oostelijke en Westelijke kring was opgedeeld, met afzonderlijke commissies en competitieleiders. Het bleek evenwel geen succes te zijn: er waren teveel belangen waar beide mee te maken hadden en de communicatielijnen die men korter had willen maken, bleken soms eerder geschaad te worden dan verbeterd.

Baden - verenigingen; Activiteiten is een derde vereiste. De werkers uit de zwem- en waterpolocommissie krijgen er werk mee. Hartrich, Slabber en van Ommen ontwerpen een zwem- en een waterpolocompetitie, maar die kun je nauwelijks uitvoeren, alleen in de zomer. Nu was in Breda in 1956 al een poging gedaan (en met succes) om in de wintermaanden in het sportfondsenbad te laten poloën. Waarom zouden we dat niet over de gehele linie gaan doen? want er zijn toch DRIE overdekte zwembaden, waarvan één (dat te Tilburg) nauwelijks qua grootte en afmeting zich kon meten met die van Breda en Eindhoven.

Maar vanaf 1959 wordt de sprong gewaagd: een aantal zwemwedstrijden (om de vier tot zes weken een wedstrijd) en met de nodige trots vermeldde het jaarverslag dat de kring Noord Brabant op de goede weg was.

In diezelfde bestuursvergadering besloot men te pogen de verenigingen tot een jaaractiviteit te brengen.

Maar dat alles bracht kosten mee, en hoe die te dekken? Klaas van de Wolk wist op de hem eigen wijze de fondsen bij elkaar te krijgen door de contributieverhoging te "verkopen".

Het bestuur beseftte dat zolang we alleen de vereniging een bestaansgrond zouden geven om in de zomer te opereren, het een "gaan en komen" zou blijven van telkens weer opkomende en wegvallende verenigingen. Er moest dus worden gestreefd naar een "jaaractiviteit", niet alleen voor de Kring maar evenzeer voor de verenigingen. Een plan de campagne werd gemaakt, en week in week uit werd er gepraat met besturen en leden van verenigingen, om hun het besef te geven dat een jaaractiviteit een continu bestaan zou geven, mogelijkheid tot verruiming van eigen verenigingsleven zou veroorzaken en de leden een tegenprestatie voor hun contributie zou geven die zij ervan verwachtten. Die contributie was een heet hangijzer ! De jaarlijkse contributie was bij het merendeel van de verenigingen slechts een gulden of drie tot vijf in het jaar; en nu kwam daar ineens iemand vertellen dat - een zwemvereniging alleen maar economisch te runnen was als men tenminste een 100-tal leden had, die zich dan verplichten om

tenminste een contributie op tafel te leggen van een f 36,--. Dat was wat al te veel gevraagd, zeker als daar nog bij kwam dat - ook al betaalde men dit bedrag - er nog een stuk overbleef dat alleen betaald zou moeten worden als men er aan meedeed. Het waren vaak moeilijke en harde gesprekken; er was heel wat overtuigingskracht voor nodig om het bestuur te overreden en dan was het vaak nog zo, dat de bringers van de boodschap werd gevraagd om de hele "handel" zelf maar in een ledenvergadering op tafel te brengen.

Dit laatste werd in dank aanvaard, afgezien van de tijd die men daar dan ook weer aan kwijt was, want men had dan de gelegenheid om nu eens duidelijk aan de leden te laten weten waarom de Kring er was, welk beleid men voerde en welke mogelijkheden er schuilden in de nieuwe plannen, naast wat men al voor de verenigingen en hun leden had gedaan.

De vrees die een aantal besturen had, dat hun vereniging leeg zou lopen, ging aanvankelijk op, doch op een enkele uitzondering na maakten de meeste clubs binnen enkele maanden een groei door die in enkele gevallen tot kortsluiting in de verenigingsorganisatie aanleiding gaf. Het was uit met de gezapigheid: de leden verwachtten voortaan niet anders, dan dat hun vereniging aan iedere activiteit mee zou doen. Beschikkend over 3 overdekte zwembaden kon het niet uitblijven dat men de pas wat zou moeten inhouden: maar in de komende jaren werden op heel veel plaatsen niet alleen open doch ook overdekte zwembaden gebouwd en zodoende werd de situatie steeds minder krap.

Aan de bestaande verenigingen ging deze renaissance van de zwemmerij niet ongemerkt voorbij. Anderen stonden te wachten om mee te gaan doen, waardoor het aantal verenigingen groeide van 20 naar 30 naar 40 en verder. En het typische ervan is dat - op een heel kleine uitzondering na - iedere vereniging de gang erin hield en van afmeldingen of uittreden was hoegenaamd geen sprake meer.

De Noord Brabantsche zwemsport is in een stroomversnelling geraakt. Men begint erover te praten, ook buiten de provincie. Nel van Vliet en Lies Bonnier, Kees Kievits en Geert Jan van Rooy hebben in de vijftiger jaren de monden al opengemaakt. Leo Verbugt en Ada den Haan zijn zwemmers die goed zijn voor Nederlandse en andere records en Betty en Toty Heukels staan klaar om hoge ogen te gooien en vermeldingen in het Nederlandse recordboek. In Breda is Hemmy Vriens een "ster-zwemmer" op de schoolslag.

Z P Gorinchem is van mening dat zij in onze kring beter tot haar recht zal komen als in het Zuid Hollandse en vragen in 1963 in Brabant aan activiteiten te mogen mee gaan doen. Na een jaar blijkt dat de reizen die ze moeten maken toch wel aan de stevige kant zijn, waarom zij weer afhaken.

Men is ervan overtuigd dat alleen goede instructeurs en trainers de verenigingen van nut kunnen zijn en daarom doet het kringbestuur er alles aan om zoveel mogelijk cursussen te laten houden, die door hoe langer hoe meer kandidaten worden gezocht. Ouders van leden gaan "het vak" in, sturen mee in de vereniging, helpen bij alles

en nog wat. IJver activeert anderen. De ontwikkeling gaat verder.

Het diplomazwemmen kent steeds groeiende aantallen. Van der Zwaan, van Gastel en later Gijselhart en Boersma hebben als diplomaconsuls de handen vol werk. Zij bouwen een corps beoordelaars op, dat uitermate kundig maar met niet minder geestdrift de baden langs gaat, om door de bewaking van de kwaliteit van het zwemmen, het diploma op z'n waarde te houden. Het zijn vrijwilligers. De Bond is van mening, dat hun kosten door de baden moeten worden betaald. De kans dat zij zo "vergulde bedelaars" om hun voorgeschoten geld worden, is niet denkbeeldig. Het kringbestuur garandeert hen, zowel reis- als verblijfskosten. De baden zien het juiste hiervan in en betalen gaarne een dubbeltje extra voor een diploma, waardoor de kosten van de beoordelaars niet ten laste van de kringkas komen.

De verenigingen die worden opgericht staan soms onder leiding van - met de materie - onbekenden: de reglementen van de Bond zijn uitvoerig en ingewikkeld. Na aansluiting moet men daarmee leven en de desillusie is groot als men keer over keer, vaak om voor betrokkenen onbegrijpelijke redenen, boete krijgt. Klachten in die richting zijn voor het kringbestuur aanleiding om de nieuwe verenigingen een "inleefperiode" aan te bieden, gedurende welke zij zonder enige kosten een maand of negen mee kunnen doen aan allerhande activiteiten en op die wijze, al doende, te leren wat zij later als vereniging hebben op te brengen.

Die hospiteerperiode wordt gevolgd door een periode waarin men ook geldelijk enige steun in de rug kan opbouwen, door gedurende het eerste jaar een vierde van de contributie te laten betalen, het tweede jaar de halve contributie, het derde jaar drievierde gedeelte en vanaf het vierde jaar van aansluiting de complete bijdrage aan de Kring. Op verzoek van het bestuur van de Kring besluit eveneens het Bondsbestuur tot een getemporeerde contributiebetaling voor nieuwe verenigingen gedurende de eerste drie jaren.

Van de meeste verenigingen blijkt dat het leeuwenaandeel van het ledental jeugdigen zijn. Die ledentallen zijn in de laatste jaren aanzienlijk toegenomen, niet alleen door de activiteiten, evenzeer door het wegvallen van het verbod tot gemengd zwemmen, waardoor het recreatieve karakter van de verenigingen duidelijker wordt: het percentage van niet startvergunninghouders ligt in deze periode tegen de 80 % van het totaal. Dat geeft het kringbestuur aanleiding om de gelegenheid te geven aan een aantal jongelui met hen mee te gaan denken. Mej. I. van de Kol uit Eindhoven, Harry van Lanen uit Uden en Ad Marchend uit Tilburg vormen een jeugdbestuur. Ze gaan met geestdrift aan het werk. Studie van de een, vertrek naar buiten de provincie van de ander en de ervaring toch onvoldoende te kunnen opsteken over wat er naast wat in hun vereniging leeft, - in andere verenigingen aan wensen bestaat, is er oorzaak van dat na twee jaar deze commissie zich zelf heeft opgeheven.

Zoals gezegd is het duidelijke sportgedeelte van de verenigingen slechts een fractie van het totaal aantal leden. De anderen hebben wel wat vertier in de vereniging,

waar zij, en van hun vaardigheid, de vriendschapscontacten en de sfeer van de vereniging genieten. Maar in de activiteiten van de Kring kunnen zij niet meedoen (wedstrijden zijn een monopolie van startvergunninghouders)! Desondanks betalen de verenigingen voor hen evenveel contributie als voor de wedstrijdleden. Er zullen dus naast de activiteiten voor zwemmers en waterpoloërs, ook voor deze groep activiteiten (en liefst in het water) moeten komen. Een commissie onder leiding van Jan Kemp wordt gevormd. In het rayon Zuid Oost gaat deze aan de slag. Zij krijgen de medewerking van vrijwel iedere vereniging en het wordt een drukte van belang in het nieuwe overdekte zwembad "De Wissen" te Helmond, waar 29 januari 1967 een eerste recreatieve ontmoeting wordt gehouden voor niet-startvergunninghouders, die een programma afwerken van 25 en 50 meter nummers alleen of in groepsverband. Er is een aantal vaardigheidseisen van het diplomazwemmen in verwerkt. Planjer is erbij; hij geeft een geestdriftig verslag in de Zwemkroniek. Het Bondsbestuur is het er evenwel niet mee eens en er volgt een wat onplezierige briefwisseling. Maar we moeten doorgaan: het uitgangspunt is naar onze mening juist: de invulling reëel en voor de deelnemers uitermate plezierig. En dat is toch het doel van ons verenigingsleven: plezier brengen aan de mensen die dat daar komen zoeken! De afloop is bekend: de Bond gaat ook eens na waar het terrein tussen zwart en wit ligt; er komt een commissie, er komt een vice voorzitter voor het recreatie werk, waarvoor een Brabander wordt gevraagd die evenwel zijn eigen werk in de Kring niet in de steek wil laten; er komt een hele recreatieve zuil in de Bond.

Al die activiteiten zijn zon en water voor de snel groeiende Kringorganisatie. Vereniging na vereniging sluit aan. Lutra Helmond in 1964; overdekt zwembad De Wissen is gebouwd; De Brabantse Dolfijnen uit Best in 1965; Zwembad de Dolfijn; Dongemond te Raamsdonkveer in 1965; Zwembad De Ganzewiel; De Meermin in Steenbergen in 1966; Zwembad De Meermin; Merlet in Cuyk in 1966 in het zwembad "De Groenendijkse Kampen," D E Z V in Drunen in 1966 in het gemeentelijk zwembad, Z C S C te Sprang Capelle in het zwembad Zidewinde. Zij "hospiteren" en sluiten aan in 1968. De inspanning van het bestuur van Z C S C kan niet verhinderen dat door allerlei omstandigheden deze vereniging in 1972 haar activiteiten moet staken.

Het aantal verenigingen bepaalt mede het aantal activiteiten. Het contact met de verenigingen bepaalt het samenwerken en het uiteindelijke samenleven. Dit contact vergt een onmogelijke inzet van bestuur en commissies. Het is vaak avondwerk dat gedaan moet worden na een drukke dagtaak en naast het werk in de eigen vereniging. In deze periode blijkt om meer dan een reden dat het juist is geweest van de toenmalige secretaris om - nadat hij de fusie tussen T R B en R E S tot stand had gebracht (1960) - afstand te nemen van de eigen vereniging om zich vrij en vrijstaand op te stellen voor het collectieve werk in de kring Noord Brabant.

In de afgelopen jaren heeft het bestuur van de Kring nog een actie op gang gebracht.

In 1962 geeft het provinciaal Opbouw Orgaan een nota uit: "Onderzoek naar de Lichamelijke Opvoeding en de Sport in Noord Brabant". Men had het sportleven in Noord Brabant geïnventariseerd en de uitkomsten waren niet altijd aan de optimale kant. De situatie - meende men - was van dien aard dat het aanbeveling verdiende om - evenals dit in andere provincies al gebeurde - de sport mee te laten praten over zaken die de sport betroffen. Het kringbestuur heeft het initiatief genomen om de sportbonden in Noord Brabant uit te nodigen eens samen te brainstormen over wat in dat verband kon gebeuren. Na een aantal gesprekken met afgevaardigden is op 24 mei 1964 een werkgroep benoemd die het gesprekpartnership met de provinciale overheid zou voorbereiden. In die groep zit van der Wolk; Gijsselhert zal het secretariaat voeren.

De tot standkoming van de voorlopige adviescommissie van de sport in Noord Brabant in 1967 is daarvan het directe resultaat geweest. Deze voorlopige commissie is later omgezet in een Sportraad voor de Provincie. Zowel in de werkgroep in de voorlopige commissie, in de werkgroep tot voorbereiding van het statuut van de sportraad hebben leden van het kringbestuur een belangrijke inbreng gehad.

Wedstrijden vergen arbitrage. En hoe groter het aantal wedstrijden wordt, des te meer officials zal men moeten hebben.

Het waterpolo is zoetjesaan in de belangstelling komen staan. Er is - na de activiteiten medio de vijftiger jaren een opmerkelijke opleving geweest, zowel in de oude als in de nieuwopgerichte verenigingen. Het aantal wedstrijden van de waterpolo competitie is de driehonderd genaderd. Het aantal scheidsrechters moet daaraan worden aangepast en in 1965 besluit het kringbestuur op verzoek van de consul voor de scheidsrechters, Max van der Meer sr., dat voor iedere deelname van twee ploegen aan de waterpolocompetitie, men tenminste één scheidsrechter dient te leveren. Deze regel wordt uiteraard met de nodige soepelheid beleefd, aangezien het de nieuwe verenigingen met overwegend jeugdige leden, in ernstige moeilijkheden zou kunnen brengen; en dat is het laatste wat men met de maatregel zou willen beogen. Men heeft evenwel van alle kanten medewerking en de scheidsrechtscursussen hebben niet over belangstelling te klagen.

Dat is evenmin het geval met de opleidingen tot zwemofficial. Er is een aantal cursusleiders die verschillende malen in het jaar - vooral bij nieuwe verenigingen - een cursus gaan geven, en omdat in de leerstof van de cursus naast de wedstrijdreglementen ook de statuten en reglementen van de Bond worden behandeld, hebben ook de bestuursleden van de nieuwe vereniging er heel wat profijt van. Want soms kan men zwemen; weet evenwel amper dat er een Zwembond bestaat. Doch men wil wat gaan doen in de vereniging en wil dan wel heel graag hebben, dat iemand hen nu eens precies vertelt wat er zo al te doen is.

Dit wordt ook wel gedaan in het mededelingenblad "Kontakt" dat vanaf 1959 in gestencilde vorm verschijnt en dat vooral instructief van opzet is. En als dit alles nog niet genoeg is om mensen op de goede lijn te brengen, dan behoeft men maar één seintje

te geven en er is al iemand op weg om bijstand te verlenen.

De groei in de organisatie is een heerlijke zaak. Je hebt met "liefhebbers" te doen, die vrijwillig een stuk van het werk op zich nemen, de een omdat zijn kinderen het genot van een verenigingscontact meemaken en daarbij nog op een sportieve wijze gevormd worden; de ander omdat hij zijn kennis beschikbaar wil stellen uit maatschappelijk oogpunt, weer een ander omdat hij - zelf uit de kinderen zijnde - contact wil blijven houden met de jeugd om zo zelf jong te blijven.

In Zevenbergen is zo'n vereniging. Zij bestaat al langer en doet aan een aantal sporten. Het is de sportvereniging "Groene Ster" die nu ook een zwemgroep wil gaan vormen. Hieraan is de bedrijfsleider Kuit (weet U de zoon van de oprichter van Surae!) debet. Het kader van de omni-vereniging is evenwel onvoldoende en het is spijtig dat dit groepje dat daarbij over een redelijk bad beschikt, slechts bestaat tot 1974.

In Oirschot opent het bad "De Kemmer" en de Eerste Oirschotse Zwem Club (E O Z C) wordt opgericht en sluit aan. Al noemen zij zich "de eerste", een tweede komt er niet en het is verwonderlijk hoe men, gebruik makende van het zwembad in de legerplaats Oirschot, al ligt dat nog zo ver weg, de vereniging tot een gereede bloei kan brengen. De activiteiten die zij op het gebied van contact met de scholen weten te ontwikkelen is voor beide - vereniging en school - van belang.

Het Schoolzwemmen is een direct gevolg van het bouwen van baden, zeker in die plaatsen waar een overdekt instructie- of open zwembad wordt gebouwd. De jeugd met het genot van een wedstrijd kennis laten maken is de logische volgende stap. En daarom is het in het ene geval vroeger, in de andere plaats later, door de verenigingen in heel veel gevallen op eigen gelegenheid of door het geven van hulp, meegewerkt aan het organiseren van schoolwedstrijden.

De kringpropagandawerkers boeken succes!

Steeds meer verenigingen treden aan en zorgen dat de kring groeit: 1966 6500 leden. Er komen zwembaden in Bladel en Nistelrode. In het nieuwe bad de Tongelreep in Eindhoven organiseert P S V in 1966 de Nederlandse kampioenschappen, hetgeen zijn gunstige invloed heeft op het zwemmen in de regio en verder.

Overdekte baden komen er in Mill, Hilvarenbeek en het eerste 50 meter overdekte bad wordt in Den Bosch geopend; het Brabantbad.

Er worden 13.351 diploma's uitgegeven aan niet-scholieren. De zwemcompetitie wordt op drie dagen verzwommen in vier leeftijdsgroepen in Breda, Helmond en Tilburg.

32 Deelnemers aan de clubtrainerscursus 1966 zullen meewerken aan de inhoudelijke verbetering van het technisch kader.

Een zelfde aantal meldt zich in 1967 voor de clubtrainerscursus. Lutra in Helmond gaat een cursus Hulp voor de zwemonderwijzer organiseren. In West Brabant is Ab Verhees daar jaarlijks mee bezig en kweekt zo leiders voor de verenigingen. Baden worden geopend in Zevenbergen, Berkel Enscht, Etten Leur, Rosmalen en het tweede over-

dekte zwembad in Tilburg. Bosbad Hoeven en Wolfslaar in Breda, dat na zijn opening in 1965 al anderhalf miljoen bezoekers heeft gehad, krijgen een verwarming waardoor men hoopt de periode van gebruik wat te kunnen verruimen.

In Wolfslaar kan Surae in 1969 - als onderdeel van de Bredase Torenfeesten - bij de nationale Kampioenschappen zijn organisatie-mogelijkheden tonen.

D I O In Etten Leur; E O Z C in Oirschot, Arethusa in Oss en Merlet in Cuyk gaan meedoen en brengen het aantal leden in de kring op 7.205 en het aantal verenigingen op 34.

In 1968 groeit dit aantal tot 7.993 leden. Het aantal verenigingen stijgt tot 39. N Z V Poseidon in Nistelrode, Argo in St Oederode, Platella in Bladel, Ancora in Mill en Biesboschzwemmers in Werkendam sluiten aan.

Er komen baden bij in Werkendam, Oss, Rosmalen, Veghel en Baarle Nassau. De plannen in andere plaatsen worden steeds menigvuldiger en het is meer dan nodig dat in de kring Brabant zich een man de gehele dag (en soms lange dagen), bezig gaat houden met het propageren en het begeleiden van verenigingen en alles wat daar aan vast zit. Dat gebeurt in 1968.

De eigen organisatie van de Kring wordt bekeken. De groei van het recreatieve werk noodzaakt tot het instellen van een afzonderlijke commissie. Er worden cursussen Sport en Spel gegeven. Er wordt aandacht besteed aan de kader-opleidingen en er zijn 132 deelnemers aan de official- en scheidrechtscursussen! Men overweegt om in de rayons afzonderlijke werkcommissies in te stellen voor sport en recreatie.

P S V komt met zijn waterpoloteam in de Hoofdklasse van de Bond.

In Roosendaal en Rosmalen begint men aan een nieuwe vorm van de zwemsport: het kunstzwemmen. Er worden, naast de normale driekampen, van de drie zuidelijke kringen en de kringen Limburg, Den Haag en Brabant, nieuwe contacten gelegd voor een trial meet met Noord Frankrijk en België, waarvan de eerste gehouden wordt in Beklo.

De stijging van het aantal leden gaat door in 1969: er zijn er dan 8.731. Merlet in Cuyk, De Treffers in Rosmalen, Dommelbaarzen uit Vught en Budel uit de gelijknamige plaats gaan met de kringactiviteiten meedoen.

Het bestuur houdt zich met de vraag bezig hoe het standpunt dient te zijn tegenover buurtzwemverenigingen, en sportende verenigingen uit het jeugd- en jongerenwerk: er is namelijk een steeds grotere drang naar recreatief bezig zijn in het water en Jos Kemp, districtcommissaris van dat moment, ziet hierin aanleiding om een rapport "Qua Vadis K N Z B?" aan het Bondsbestuur voor te leggen.

De toeloop van officials en scheidsrechters blijft aanhouden als gevolg van het feit dat velen hunner via hun kinderen in contact met de zwemsport zijn gekomen en daarin een motivatie zien om op die weg te gaan. Er worden 4 official- en 4 scheidrechtscursussen gehouden, maar de bijscholingen als gevolg van de wijziging van polospelregels hebben niet al te veel belangstelling, hetgeen tot afvoering van een aantal hunner leidt.

Deurne opent zijn instructiebad; Oosterhout krijgt zijn overdekt bad de Blikken. Brand verwoest het kant en klare Combibad in Eindhoven, waar men zich met een ballonoverkapping moet behelpen tot het volgend jaar wanneer het bad de naam "Ir Ottenbad" zal krijgen. Astrid Verwer en François van Kruisdijk viëren er grote successen. Fijnnaart en Dinteloord krijgen er zwemgelegenheid bij, maar in Klundert gaat het bad Niervaart dicht; Deltawerken zijn er oorzaak van. Er zal over enkele jaren een nieuwe overdekte komen.

In 1970 worden de Wedert in Valkenswaard, de Wiemel in Deurne, Gageldonk in Bergen op Zoom, het instructiebad te Eersel geopend. Overdekte baden geven de Kringcommissies de gelegenheid om de steeds groeiende verenigingen dichterbij huis aan competitie mee te laten doen. Gevolg hiervan is een uitbreiding van de competitie en in 1970 wordt het eerste gedrukte overzicht van de gehele competitie uitgegeven. Jaarlijks zal dit kring-"spoorboekje" voortaan verschijnen.

Oók in 1970 verschijnt in drukvorm "De Kring", die na een gestencilde uitgave in de zestiger jaren nu voluit als mededelingen- en informatieblad zijn taak in de Kring zal gaan vervullen. Spoedig blijkt dat het blad onmisbaar wordt voor het werk. Aan dat werk ontvallen enkele figuren die de laatste jaren een onmiskenbaar imago aan de Kring hebben gegeven. Cees de Vos wordt door de Bond tot eerste promotor benoemd. Piet Slabber en Henk Hartrich geven hun functies in de zwemcommissie over aan anderen. Vooral Hartrich moet dank gebracht: hij heeft meer dan dertig jaren de technische zaak met kennis en bereidheid geleid.

Het Kringbestuur blijft de opleidingen propageren. Het laat cursussen als A B O en recreatiesportleider organiseren en zegt de verenigingen een fikse tegemoetkoming toe als hun leden het diploma voor deze cursus behalen, mits zij deze aanwenden voor de leiding in hun vereniging.

In de overweging dat de recreatie in onze verenigingen speciaal van het medium "water" gebruik maakt, wordt - met deelnemers uit een aantal verenigingen uit de omgeving Helmond - een experimentele cursus "Recreatieleider" gehouden.

Enkele verenigingen daar hebben in hun beleid staan, dat zwemmen in zijn totaliteit in de verenigingen vaak op een gezelligheidsbasis wordt beoefend. De helft van de bestaande leerstof wordt daarom "vertaald" naar bezigheden in het water. De Koninklijke Nederlandse Zwembond heeft weinig belangstelling hiervoor: men heeft blijkbaar nog geen idee dat in een zwemvereniging niet alleen in het water gewerkt wordt en men geeft zijn eigen mening gestalte in een sterke promotie van de specifieke zwemrecreatie-opleiding. Hoe dan ook, resultaat is dat van meerdere kanten leiders gevormd worden.

Enkele nieuwe ontwikkelingen zijn de steeds meer voorkomende marathon-wedstrijden; de fusie tussen B R B en Z Y V in Den Bosch die evenwel geen al te lang leven beschoren is, want B R B zit spoedig weer op zijn oude - op reddingsbrigadewerk gerichte -

activiteiten. De nieuwe vereniging zal onder die naam B Z V verder gaan. De langebaan wedstrijden in Oosterhout, Tilburg en Eindhoven, waarbij later nog Valkenswaard en Gilze zullen komen, trekken hoe langer hoe meer bezoekers en deelnemers. Zij worden zoetjesaan feestdagen van de sportzwemmerij.

Utrecht gaat zich officieel bemoeien met het recreatiewerk: zet daar een reglementaire regeling voor op, maar vergeet met de kring Noord Brabant te overleggen: men had daar ervaring die heel wat kinderziekten had kunnen voorkomen.

Door intense contacten met de verenigingen, baddirecties en gemeentebesturen groeit de Kring in de zeventiger jaren naar een nieuwe dimensie. De provinciale overheid blijkt dit te gaan erkennen en steunt de sport vanaf 1969 financieel. Via de kringfunctionaris horen de verenigingen van subsidiemogelijkheden elders en via inschakeling van politieke partijen of door rechtstreeks contact met de gemeentelijke overheid komen steeds meer kansen op vermindering van financiële lasten.

Een zaak die evenwel in deze periode een nadelige invloed op de exploitatie van de verenigingen had was het - in een aantal plaatsen - wegvallen van de mogelijkheid om deel te nemen aan het opleidingswerk van nieuwe zwemmers. Desondanks groeit de Kring:

In 1970 zijn er 9.959 leden; in 1971 groeit dit tot tegen de 12.000. In 1972 is de 14.000 bereikt en het aantal verenigingen is door de oprichting van Beek en Donk, de Springclub Wolfslaer te Breda, Gorgo in Heeswijk, De Dokkelaars in Hilvarenbeek, de Zuid West Hoek in Hoogerheide, Tiamat in Eersel en Nuenen in Nuenen tot 50 opgelopen.

Met het diplomazwemmen gaat het dezelfde kant in: 22.933 in 1970. In 1971 21.411; 1972 haalt men 27.325 diploma's; in 1973 gaat het weer omhoog en stijgt het aantal tot 33.544.

Ook de badenbouw gaat door. In 1971 opent het overdekte in Hilvarenbeek, Dongen, De Drieburcht in Tilburg, Boxmeer, Ruaphen. Er komt een open bad in Heeswijk en in Deurne wordt de laatste hand gelegd aan een badencomplex van allure.

In 1972 komt de Randoet in Made klaar; Gemert opent zijn combibad; de Stok in Roosendaal wordt verwarmd; Herpen opent een nieuw 50 meter bad; Terheijden puzzelt en bad bij elkaar en er komen overdekte baden bij in Son - Nuenen - Asten - Rijen - en Geldrop, waar het 50^e sportfondsenbad geopend wordt. Het Witven in Veldhoven krijgt verwarming. Zeester Prinssen in Uden bouwt zijn eigen overdekt bad, als eerste vereniging in Nederland met een eigen verenigingsbad. Het gaat er goed uitzien! Het kan niet anders of de steeds groeiende mogelijkheden om te zwemmen bevordert het werken in de breedte, hetgeen duidelijk de beleidslijn van het kringbestuur is.

Resultaat van een bredere basis is ook een bredere top. En die is merkbaar! In Den Bosch rijpen de records van José Damen, Leny Meulensteen en Freddy Vollenbergh; Breda heeft Annette Segaar; Uden brengt Corrienne Heymans en Ingrid Esser, Michel Vermeulen en Marcel Janssen. In Eindhoven zijn het Anneke en Leny van Kraay. Deurne blijft niet achter met Johan Remmits en in Tilburg ervaart men dat Henkie Leendertse

Een goede wissel in de estafette bij een van de vele wedstrijden in de IJzeren Man te Eindhoven.

keer op keer records verbetert.

In landelijke waterpoloteams worden Brabanders opgesteld zoals Rob van den Hoo-genband, Hans van Ommen, Chris van Lint, Ab Lindemans en Ben van Esch.

In 1972 besluit het bestuur zijn structuur te wijzigen. Naast een algemeen be-stuur zullen daar in de toekomst de voorzitters van de diverse technische commissies voortaan deel van uitmaken. In de werkcommissies tracht men zoveel mogelijk nog de rayongedachte overeind te houden doch in heel veel gevallen blijkt al vlug dat de bemanning niet al te gemakkelijk is te formeren. Tot de nieuwe structuur moest wor-den besloten omdat het gevaar duidelijk aanwezig was, dat de opgestelde programma's niet met elkaar in overeenstemming waren en de commissies een eigen leven gingen lei-den.

In 1972 houden op te bestaan: de Bredase verenigingen "De Orkaan" die in 1968 aan de Koninklijke Militaire Academie is opgericht, en de Springclub Wolfslaer die van-wege het vertrek van de trainster Mevr. Snorn-Dupon het niet uit kan zingen. Hun plaat-sen in de Kring worden in 1973 ingenomen door de vereniging Den Doorn te Almkerk, die het zwembad van dezelfde naam ter beschikking heeft, en de Z V Son en BreugheI, die - zoals vermeld - eveneens in de plaats van die naam een overdekt zwembad heeft gekregen om te trainen. P S V uit het naburige Eindhoven helpt de nieuwe vereniging van de grond te komen.

Weer wat cijfers om de groei aan te geven die de Kring in de laatste jaren doormaakt:

In 1973 zijn er 12.179 aangesloten leden. Dit aantal groeit in 1974 naar 14.467. In 1975 wordt de 16.000 gehaald, terwijl in 1976 bijna 18.000 jongens en meisjes, maar ook ouderen lid zijn van Brabantse aangesloten zwemverenigingen. 1977 kent 57 ver-enigingen met in totaal 18.931 leden; in 1978 is dit aantal gegroeid tot 19.142 en in 1979 zal ongetwijfeld de 20.000 gehaald worden. Door aansluiting van de Stoofdui-kers uit Grave, de springvereniging W.3.4 in Den Bosch en die Heygraeve in Vlijmen is intussen het aantal verenigingen tot 61 gegroeid.

Het aantal zwemdiploma's groeit mee en ieder jaar sedert 1974 kunnen rond de 43.000 geslaagden worden genoteerd, die buiten de scholen om (de schooldiploma's staan hierbuiten, doch van deze worden er jaarlijks ook tienduizenden afgegeven) worden be-haald.

Hoe ging het met de verenigingen?

In 1974 komt na een lange tijd van voorbereiding - de samenwerking tussen de ver-eniging en "De Baronie" en "Surae" in Breda tot stand; aanvankelijk als een startge-meenschap later in een fusie.

De vereniging Zeester in Uden heeft het jaar tevoren een financiële helper gevon-den, en vult aan haar eigen naam, de firmanaam "Prinssen" toe. Ook de B Z V in Den Bosch vindt een financiële helper waardoor de vereniging vult B Z V Fortuna gaat

heten. (Als gevolg van de wijziging van sponser wijzigt de naam na enkele jaren in "B Z V Solar").

Nieuwe verenigingen komen er evengoed bij.

In Gemert sluit de Zwemvereniging "Hydra" aan; in het Land van Heusden komt het aantal zwemverenigingen op drie, als de aansluiting van de Z V "Den Otter" (op last van Utrecht Z V D O geheten) doorgaat. Aangezien in Zundert het bestaande openluchtbad werd gerenoveerd en op 50 meter werd gebracht, komt daar weer wat geestdrift voor het sportzwemmen en ontstaat de Z V de Wildert.

De Flippers uit Rucphen en Prinslandia uit Dinteloord sluiten in 1976 aan. 1977 hernieuwt het aloude Triton uit Bostel de contacten met de Kring. Zij hebben jarenlang een activiteit aan de dag gelegd die op zweminstructie was gericht en hebben - bij gebrek aan een eigen zwembad - (de Molenwijk was in 1968 afgekeurd) met honderden wekelijks de busreis naar Den Bosch en andere overdekte baden ondernomen waar eigen instructeurs het elementair zwemmen verzorgden.

De Bond is streng: een bestaande naam van een zwemvereniging mag niet elders worden gebruikt en na heel wat heen en weer geschrijf vindt men een oplossing in de naam "Tridens '55". In het Land van Heusden: en Altena komt er weer een vereniging bij in het nieuwe bad "Bijtelskil" te Sleeuwijk en zij neemt de naam van het bad aan. Een nieuw bad, een nieuwe vereniging, beide met een oude vertrouwde naam! Eveneens in 1977 sluit de zwemvereniging "De Vuurtoren" aan die aanvankelijk als reddingsbrigade is gestart doch al vlug bemerkt dat het sportzwemmen voor de jongelui een prettige bezigheid is. Hoewel zij van 1975 hospiteren zijn moeilijkheden in de plaats Oud Gastel oorzaak van deze late officiële stap. Ook de Stoofduikers van Grave hebben van 1976 tot 1978 nodig om de officiële weg naar de Kring te vinden. In 1978 geeft de springgroep, die als onderdeel van de vereniging B Z V Solar (zo genoemd naar de nieuwe sponsorⁱⁿ Den Bosch de laatste jaren veel van zich heeft doen spreken, de wens te kennen, om een afzonderlijk leven te gaan leiden. Zij vinden een sponsor in het bedrijf W. 3.4 en voegen deze firmanaam bij de verenigingsnaam "Bossche Spring Club".

In het jaar 1979 is de vereniging "Die Heygraeve" uit Vlijmen bij Bond en Kring aangesloten.

Het is al meer gezegd dat we niet kunnen zwemmen op zand. De oorzaak van de schaalvergroting die de Kring Noord Brabant heeft meegemaakt in de laatste jaren is - het zal duidelijk zijn - mede veroorzaakt door de uitzonderlijke groei van het aantal overdekte en open zwembaden in deze provincie. Zij, die de zwemsport een goed hart toedragen of die in verenigingsverband in het water recreatief bezig willen zijn, zullen hiervoor nimmer voldoende dankbaar kunnen zijn. Maar - was voor de jaren zeventig het aantal baden steeds gegroeid, - in de laatste jaren is dit als een stroomversnelling op ons afgekomen.

In 1973 komt in Bergen op Zoom - naast het overdekte bad - een 50 meter verwarmd

open complex met ruime recreatiemogelijkheden. Waalwijk opent zijn overdekte.

In Den Bosch vergt de stadsuitbreiding een tweede bad dat "De Schutskamp" heet. In 1974 bouwt Helmond - waar het overdekte en open complex oorzaak is geweest van een onbegrijpelijke groei van het aantal zwemmers - zijn tweede overdekte bad dat uit het oogpunt van organisatorische aard, bij het oude complex wordt gelegd.

Uden krijgt een prachtig sportcomplex waarvan als onderdeel het Overdekte Zwembad , De Wel.

In het Eurostrand in Westerhoven wordt een overdekt 25 meter bad met 5 banen gelegd.

Veghel opent eveneens in het centrum van de plaats een overdekt bad als onderdeel van een groot sport- en ontmoetingscomplex.

Er wordt een open verwarmd bad in Oud Gastel geopend. Rucphen, waar enkele jaren tevoren een overdekt instructiebad is geopend krijgt daarnaast een 50 meter verwarmd bad met acht banen en een springinstallatie.

In Udenhout opent een 25 meter open bad met verwarming; Evenzeer opent in Hoogerheide het gemeentebad, waar vanuit de Zuid West Hoek en uit België veel gebruik van wordt gemaakt.

In 1975 opent Halsteren een open zwembad.

Sleeuwijk opent Bijtelskil, een zwembad waar de gemeente blij mee is. Tholen opent een 25 meter open bad, zodat de vereniging en de gemeentenaren niet meer naar Bergen op Zoom behoeven om aan hun natte recreatie te doen. (De zwemvereniging Tholen doet sedert enkele jaren mee aan de Brabantse activiteiten en weet niet beter dan dat zij bij deze Kring behoort.

Klundert krijgt een overdekt 25 meter bad.

Dit is ook het geval in Vught waar de gemeente in het sportcomplex een uitermate functioneel bad gebouwd heeft.

Grave opent zijn 25 meter overdekt bad, dat de stoot geeft tot oprichting van de "Stoofduikers".

In Oisterwijk een overdekte badinrichting die naast de vernieuwde bassins bij het Staalbergven, de toerist, de Oisterwijkse vereniging O Z C 57 en uiteraard - allereerst de gemeentenaren tot nut is.

In Breda heeft men jarenlang voorbereid maar het bad De Wisselslag! een 50 meter overdekt bad met een aantal buitenbassins mag er zijn ! We zijn er blij mee.

Breda opent daarnaast een 25 meter instructiebad "De Spetter" elders in de stad.

In Valkenswaard wordt een zwembad geopend dat door zijn vorm en ligging uitnodigt tot recreatie. Bij dit open bad dat op een namaak-bosven lijkt, is - als aanzet van een nieuw 50 meter open zwembad een springkuil gelegd met een 1 meter en een 3 meter plank.

De stroom van nieuwe baden gaat door in 1977.

In Budel wordt het "Ekkerbad" geopend, een 50 meter bassin dat voor veel doeleinden te gebruiken is.

In Veldhoven opent men een 25 meter overdekt bad.

In het Bosbad te Hoeven is het open bad met afzonderlijke springkuil een attractie voor de bezoekers van dit recreatieoord. Dat er een overdekt bad zou moeten komen was duidelijk. Het wordt geopend tegelijk met de sporthal. Daphnia uit zijn vreugde door het organiseren van een feestweek.

Roosendaal heeft bezuiden de rondweg een "nieuwe stad" gebouwd. Het kan niet anders of een badencomplex hoort daarbij. Het overdekte gedeelte "Het Zand" wordt geopend en verheugt zich van stond af aan in een ruim bezoek.

Eveneens wordt een 25 meter overdekt bad geopend in St. Oederode.

In Vlijmen waar men nog niets van dien aard heeft en waar men om te zwemmen in het verleden hooguit terecht kon in een "wiel", heeft men een overdekt bad gebouwd, dat aan alle eisen voldoet en waar omliggende gemeenten jaloers op zijn.

In 1977 wordt ook het overdekte zwembad van Boxtel geopend door de gedeputeerde voor Sportzaken, de heer van der Werff. In zijn openingswoord memoreert hij wat er de laatste jaren zoal is gedaan op het punt van zwembadenbouw en hij komt tot de conclusie dat de "witte vlekken" op dit gebied wel zowat zijn weggewerkt en er derhalve bij de stichting niet meer op medewerking - als tot nu toe - van de kant van de overheid zal kunnen worden gerekend. Inderdaad, de stroom ebt weg: het aantal baden dat in 1978 geopend wordt is aanmerkelijk minder: het is alleen het overdekte zwembad in Rosmalen als onderdeel van het complex "Kwekkelsteyn" en het tweede recreatiebad in Noord Brabant dat in Breda is gebouwd in de plaats van het "Ei". De ligging ervan is optimaal: temidden van wooncomplexen, in de nabijheid van kantoren en kazernes, omgeven door oude boombeplanting en nieuw ingezaaide speelvelden.

Een becijfering van het kapitaal dat de overheid in baden heeft gestoken is niet eenvoudig te maken, maar met een gerust hart mag worden aangenomen dat het totaal bedrag niet ver van de 1.2 miljard gulden zal blijven.

Al er op een enkele uitzondering na, geen enkel zwembad voor het beoefenen van zwemsport gebouwd, toch heeft de overheid in het overgroot aantal gevallen een wil- lig oor gehad voor ons pleiten om de baden die vormen en afmetingen mee te geven, dat de sportzwemmers, de waterpoloers, de kunstzwemmers en - in een aantal gevallen ook - de schoonspringers hun sport konden bedrijven. Ook daarvoor is de gouden Kring aan die overheid dank verschuldigd. Zij was er op die manier oorzaak van dat tienduizenden hun vorming konden krijgen naar lichaam en geest; de geestherstellende werking van het water konden ondergaan; de spanning van de sport gericht op ontspanning konden ondervinden, en de groei naar de volwassenheid helpend kon worden begeleid.

Want - in tegenstelling tot het eerste begin zijn de leden van de zwemvereniging vooral te vinden onder de jeugd. Was in de dertiger jaren het aantal leden dat onder de twintig was uitzonderlijk klein en duurde het tot 1935 dat jeugdigen hun eigen

kampioenschappen hadden: in de jaren na de oorlog is dit beeld totaal veranderd; afzonderlijke kampioenschapsnummers voor 8 tot 10-jarigen zijn drukbezochte happenings, waar vaders en moeders met een zelf-trots, hun nakomelingen bezig zien.

De vrijere omgangsvormen tussen meisjes en jongens heeft in de vijftig jaren die achter ons liggen, evenzeer het beeld van de zwemvereniging veranderd. De vooroordelen tegen de morele kanten die het zwemmen op zichzelf en het gemengd zwemmen in het bijzonder zouden hebben, zijn stevig gewijzigd en vrijwel geheel verdwenen.

De badhuren zijn - als gevolg van de steeds verdergaande invulling van outillage-wensen - immer hoger geworden en zijn- voor zover de overheid niet op de een of andere wijze bijspringt - voor de doorsnee vereniging niet meer te betalen. Dit in tegenstelling tot vroeger, toen de vereniging werd gezien als een onderdeel van de leefgemeenschap die zwom, propagandistische waarde voor het zwemmen had en derhalve niet, of slechts ten dele belast werd.

Het is evenwel niet doenlijk te veel vergelijkingen te maken met het begin: men zwom toen in buitenwater dat de natuur zelf zuiverde: we kunnen amper meer buiten zwemmen want wij hebben de natuur vervuild. Jaarlijks is het een vraag of bijvoorbeeld de Langebaan-wedstrijden nog gehouden kunnen worden in gelegededen waar dit tientallen jaren is geschied. Tilburg en Oosterhout weten daarvan mee te praten!

De verenigingen zien er ook anders uit: een vereniging van tien deelnemers was geen zeldzaamheid. Wat uit de contributie - zo die al betaald werd - niet kon worden gedaan, legde men zelf bij elkaar. Dat was gewoon: de leden kwamen uit een milieu dat het betalen kon. Zwemmen is evenwel een volkssport geworden en de exploitatiecijfers van veel verenigingen en van de Kring is heden ten dage opgelopen tot bedragen, een bedrijf van enige omvang waardig. Verenigingen van 1000 leden en meer zijn geen zeldzaamheid en het gemiddelde aantal leden per zwemvereniging ligt tegen de 350. Dat vraagt aanpassing op het gebied van bemanning en kader, organisatorisch en technisch. Dat vraagt ook naar oplossingen van andere moeilijkheden.

De leden van verenigingen hebben ook andere wensen. Men is er niet met het geven van zwemles of het tijden inhuren voor de mogelijkheid om vrij te zwemmen. Men wil bezigheden, men wil vaardigheid opvoeren, men wil resultaten en men wil gezelligheidscontacten.

Daarvoor legt men de contributie op tafel en die liegt er niet om. Soms bedraagt die voor bepaalde groepen f 50,- per maand of meer! Tegen de f 3,- per jaar, die men in de eerste tientallen jaren betaalde, steekt dit wel heel scherp af. Men mag aannemen dat de Brabantse zwemmers en zwemsters per jaar aan hun verenigingen een bedrag van f 3.000.000,- betalen, waarbij nog komt de kosten van badkleding, trainingspakken, badmantels, wedstrijdtassen en wat dies meer zij.

De verenigingen zelf vragen van de Kring ook heel wat meer. De Kring zal moeten zijn een instituut, dat federatief regelt bij gezamenlijke activiteiten; dat vanuit een eigen regionaal gegroeide identiteit, binnen het geheel van de Zwembond zijn

plaats inneemt en de helpende hand, waar dan ook en waarvoor dan ook, reikt aan de verenigingen.

Het beleid van het Kringbestuur is op al deze zaken geënt. Het moet een veelzijdig en veelsoortig verlangen van verenigingen in het oog houden. Eerste vereiste daartoe is: die verlangens kennen en inventariseren.

In de zestiger en zeventiger jaren is daaraan veel aandacht besteed - door het leggen van veel contacten door leden van het bestuur, - en zeker toen de secretaris de mogelijkheid had uitzonderlijk veel contact met "het veld" te hebben, en waarnemingen aan het bestuur te rapporteren. Dit heeft geleid tot een steeds groeiende zwemcompetitie, die vooral de nieuwe verenigingen tot activiteiten aanzette. De waterpolocompetitie groeide uit tot ruim 1400 wedstrijden per jaar. Meer en meer zocht men bezigheden in de recreatieve- en spelsector en een serie recreatieve ontmoetingen in de wintermaanden was daarvan het gevolg. Het onderlinge verenigingscontact groeit als gevolg hiervan en vindt zijn hoogtepunt in het jaarlijks treffen van de verenigingen op het Kringlotfeest dat in 1971 voor het eerst werd gehouden met activiteiten op allerlei gebied, en waar 3 tot 4000 deelnemers uit alle kanten van Noord Brabant bijeen komen.

Gevolg van de gehele groei is tevens dat de werkcommissies ruimer van bemanning moeten worden; dat tevens de bedrijfsmatigheid in het werk zo hoog mogelijk moet worden opgevoerd en ook naar zo groot mogelijke kwaliteit van administratieve verwerking en onderlinge communicatie moet worden gestreefd, dit ondanks het feit dat het gebeurt door een corps vrijwilligers die de dertig ruim overschrijdt.

Voor de werkbaarheid wordt in het bestuur ruimte geschapen voor commissarissen die als voorzitters van de commissie zwemmen - waterpolo - recreatief werk, in dit bestuur zitting nemen, terwijl verder een commissie algemene zaken een coördinerende functie krijgt.

Het zal zeker niet zijn om de wijze waarop alles in Brabant reilt en zeilt dat "Utrecht" in 1975 en daarna een duidelijke organisatorische visie op tafel legt, waardoor verschillende onderdelen van het werk meer centralistisch zullen gaan worden uitgevoerd, zoals daar zijn: het diplomazwemmen, het recreatieve werk, de waterpolocompetities, de opleidingen en zo meer.

Men gaat - naast de Kringen - ook districten instellen. Brabant gaat behoren tot het district V, met Limburg en Zeeland. Het schiet het Kringbestuur in het verkeerde keelgat, niet omdat men tegen een overkoepelende instelling is, uiteindelijk is dat de landelijke Bondsorganisatie ook en door het district zou de afstand naar boven een kortere lijn worden. Neen, de eigenheid, de opbouw, de beleving van de sport en aanverwante activiteiten, de eigen mogelijkheden, aard en aantal accommodaties van zijn zo verschillend dat samengaan een utopie wordt geacht. Daarenboven, de vriendschappelijke relaties uit vrijwillige verbondenheid en historisch gegroeid, worden nu een dwangpatroon en alles wat "je moet" roept verzet op.

Allerlei argumenten worden naar voren gebracht: het algemeen belang en de situatie elders zijn er twee van. De gebleken noodzaak om wat gebouwd is, in stand te hou-

den is een derde, die aanslaat omdat die op de situatie waarin de Kring zich bevindt betrekking heeft. "Niemand heeft het eeuwige leven, en de bestuurlijke secretaris die 10 jaar de Kring full-time heeft gediend evenmin. Hij heeft de wens te kennen gegeven, om als secretaris van het bestuur zijn functie in 1978 neer te leggen. Dit heeft tot gevolg dat in 1977 besprekingen worden gevoerd tussen enkele leden van het kringbestuur met de Bond, die - nadat de verenigingen onder veel tegenstribbelen wel accoord moeten gaan - uitmonden in het inrichten van een Districtskantoor met betaalde krachten, waarin voorsnog Limburg en Zeeland niet participeren. Dat zal later komen. De candidaat voor het kringsecretariaat stelt zijn candidatuur afhankelijk van het al of niet doorgaan van een administratief bureau dat hem hulp zal bieden.

Inderdaad: het werk is zoveel omvattend geworden, dat het niet geheel in een vrijetijdsbesteding kan worden ingepast. Vrijwilligers zijn in de huidige tijd niet meer zo voor het oprapen; het zoeken ernaar is een tijdrovend werk. De sport is evenwel een verschijnsel dat door de jaren heen een kwestie van vrijwilligheid is gebleven. Men moet de bereidheid hebben om te dienen en de gelegenheid, instelling en kennis hebben en willen tonen om die bereidheid hard te maken.

Dit speelt ook bij de moeilijkheden die zich voordoen bij het zoeken naar een nieuwe Kringvoorzitter, scharnierfunctie bij uitstek. Wegens benoeming tot districtscommissaris, lid van het Bondsbestuur, moet de zittende voorzitter de heer van der Marel aftreden. Geen candidaat meldt zich uit zichzelf; één gevonden, blijkt dat die het slechts tijdelijk wil doen, een ander ziet geen mogelijkheden uit zakelijke overwegingen. Uiteindelijk wordt een van de bestuursleden bereid gevonden.

Het is duidelijk dat dit geen rust brengt in de Kring die dit meer dan ooit nodig heeft. Is dit te rangschikken onder het niet gewend zijn aan de stijl van de nieuwe leiding? Moeilijk is het dit nu al te constateren.

Maar, juist in deze periode, waarin veel vereniging-bestuurders, in de mening dat sportorganisaties toch volgens democratische opvattingen worden geleid, de ontwikkelingen binnen de Zwembond niet meer helder kunnen volgen en anderen het zoeken al hebben opgegeven en Gods water maar over Gods akker laten lopen, is een duidelijke leiding van, en voorlichting door het bestuur meer dan nodig. Dit "elkaar bij de tijd kunnen houden" kost inzicht, studie, begrip, moeite en tijd en is niet te verwezenlijken door een bureau dat een louter administratieve functie heeft: we zullen zélf de tijd er voor vrij moeten maken.

Het is toch niet zo, dat het begrip "Kring" - regionaal-federatief instituut - een achterhaalde zaak is. Mene de verenigingsbesturen dat? Dan zal het gouden feest van de Kring aan het einde van zijn - toch hier en daar glorieus - bestaan zijn.

Het zou wenselijk zijn dat de verenigingsbesturen zich op momenten dat men beslis-

singen in zaken van belang moet nemen, duidelijker opstellen; dan zou de mogelijkheid ontstaan dat kringorganen met meer poids hun argumenten op tafel zouden kunnen leggen. En dan zou blijken dat "de Kring, wij allemaal zijn!" Het besef in die eenheid, het besef van de waarde van het werk van ons allemaal: bestuurders, commissies, trainers van verenigingen, afgevaardigden naar kringvergaderingen, commissieleden van kringcommissies en leden van het kringbestuur, dat besef zal een vruchtbare ondergrond vormen voor het werk van de toekomst.

En dat is de kant die we moeten uitzien, nadat kennis genomen is van het verleden in deze "kleine chronyck"

De toekomst!

Wat we daar van maken zal voor een groot stuk aan ons zelf liggen.

De Kring - dat zijn de gezamenlijke verenigingen - vormen een regionale federatie die als entiteit, als een wezenlijk bestanddeel van de landelijke Bond, in die Bond een plaats vindt. Zij - de verenigingen - maken met elkaar uit wie zij geschikt vinden om - wat zij als nuttig zien - ten behoeve van die gezamenlijke verenigingen te ondernemen en voor te bereiden of te doen voorbereiden door aangewezen werkcommissies. De Kring heeft een dienende functie; zijn taak zal primair bestaan in de communicatie met de verenigingen, met overheden op het gemeentelijke en provinciale vlak, met de landelijke bond en met overkoepelende organisaties voor de sport, de opleidingen en de recreatie. Het beleid zal moeten worden uitgezet op de regionale kleur en behoefte, waarbij het wezen, de aard en de situatie van de vereniging maatgevend zal zijn. Iedere vereniging heeft een eigen individueel belang, doch in dat belang zit opgesloten dat zij slechts sport kan bedrijven in contact met anderen. Zij heeft dus ook een gemeenschappelijk belang: sport dient altruïstisch te maken. Aan het besef van deze waarden gaat het gemakkelijk ontbreken als "de trein gesmeerd loopt". Van waardering komt dan heel gemakkelijk een passief meeleven, een verlies van beweging en straks een gemis aan betrokkenheid. Een vereniging die te zeer met zichzelf bezig is, verliest op den duur de aansluiting met de overigen.

Bij dit vijftig jarig jubileum van de Kring Noord Brabant zal het beleid voor de toekomst mede bepaald worden door een aantal feitelijkheden:

- Zwemmen is een jeugdsport geworden. Men begint steeds vroeger met het elementair zwemmen en, indien de jongen of het meisje enige aanleg toont, zijn vaak de ouders al heel vlug in de ban van de vermoede kwaliteiten. Diezelfde ouders zien heel vaak de weg openliggen naar de verenigingskaders, doen mee aan de begeleiding als official of iets dergelijks en - wil de pupil het dan nog eens redelijk doen - blijven zij voor de time being in de running.
- Verloop van kader in verenigingen en in arbitrage-corps is dan vaak het gevolg van de beëindiging van de sportloopbaan van de jeugdige zwemmer. Bouw aan sfeer en vriendschap kan dit voorkomen.

- Waar het geboortecijfer daalt, mag worden verwacht dat de groei-curve van het aantal leden niet meer die tendens van de afgelopen tientallen jaren zal hebben. Correcties evenwel daarop mogen verwacht worden van het steeds toenemende school-zwemmen. Het participeren vanuit de Kring aan schoolwedstrijden kan meehelpen een brug naar die kant te slaan.
- De zuigkracht van andere sporten laat zich gevoelen. De luxe aan meerdere sporten te kunnen doen zal - met het verminderen van de welvaart - afnemen. Alles zal moeten worden gedaan om de zwemsport betaalbaar te houden. Bij de keuze van de sport zal men ook op de centen gaan letten.
- De groei van het zwemmen in het algemeen is mogelijk geworden door het aantal beschikbare baden. Hoeveel zijn er niet gebouwd! Vrijwel geen dezer baden is voor en om de sport aangelegd: dit in tegenstelling tot ander sportaccommodaties die rechtstreeks voor een of meer sporten klaar liggen. Een zwembad is een gelegenheid primair bestemd voor gebruik door de leefgemeenschap; de sport kan gebruik maken van onrendabele uren, doch die zijn schaars en beperkt de groei van de verenigingen. Voor het spelen van waterpolocompetitiewedstrijden door jeugdigen op een gepast uur zouden gemeenten zich moeten inzetten. Men zal openingen moeten vinden de trainingsmogelijkheden ruimer te maken, bijvoorbeeld door beschikbaarstelling van het bad in de morgenuren vóór de openstelling; eveneens valt dit te bereiken door beschikbaarstelling van één baan voor trainingsdoel-einden door de dag.
- Er groeit een spanningsveld tussen de sportzwemmerij en de niet sportgerichte leden die het grootste deel van de zwemverenigingen uitmaken. De bijdrage is zo hoog dat men voor de "prijs" ook wel wat geleverd wil zien. Gevolg hiervan is dat - binnen het kader van de mogelijkheden om water beschikbaar te krijgen - het een kwestie van prioriteiten wordt. Het beleid van het verenigingsbestuur, waarvan de samenstelling in heel veel gevallen nog alleen uit lieden van de prestatiesport komt - zal per vereniging op dit punt anders liggen. Het beleid van de Kring passe zich hierop aan.
- Hoewel begaafde sporters een magnetische werking op een vereniging hebben, zal - als het eenlingen zijn - de begeleiding en coaching niet dat kunnen zijn, waar hij of zij door hun aanleg recht op heeft. Overleg tussen verenigingen kan aan de behoefte van deze eenlingen tegemoet komen. De Kring kan nagaan of regionale centrale trainingen voor dezen te overwegen waren. Eigenmachtig ronselen in andere verenigingen valt niet onder "sportief gedrag".
- Het zou de verenigingen geen windeieren leggen indien het leeftijdsgemiddelde van de leden wat hoger zou komen te liggen. Dit zal afhankelijk zijn van de actie-mogelijkheden op recreatief gebied; en dit is weer afhankelijk van de mogelijkheid van waterhuur.
- In veel sportorganisaties wordt onder "recreatiesport" begrepen: alle beoefening

van die sport buiten competitieverband. De zwembond kent recreatieve wedstrijden in competitieverband voor niet startvergunninghouders, maar kent verder het recreatieve werk in de vorm van waterspel. In het verenigingswerk komt hier en daar daarenboven voor - en dit onderdeel is sfeerbevoorrend! - het werk van de contactverhogende verenigingsactiviteiten buiten het water. Het zou goed zijn indien er mogelijkheden waren om in dat vlak van het verenigingswerk de deur voor niet-leden open te zetten en te laten ervaren wat er in de vereniging te doen is. Mogelijk kan de Kring tegen een minimale vergoeding op centrale plaatsen regelmatig open all-in's organiseren, of daarbij helpen.

In 50 jaar is de kringorganisatie gegroeid van enkele honderden tot enkele tienduizenden. Groot worden houdt evenwel ook een gevaar in: je moet er veel voor inleveren: waaronder je autonomie en je eigenheid. Dat valt vooral op in de communicatie, die lijdt eronder. Het reglement en de richtlijn gaan dan de maat aangeven. Een bondsbureau dreigt wel een ambtelijk apparaat te worden, waar het nemen van maatregelen op een lager niveau kan worden afgedaan, en dat is alleen mogelijk als de scheiding tussen "ja en nee" scherp ligt en geen "mits" of "tenzij" kent. Dat is de tol van de groei; dat is de last van het aantal. De Kring - en dat zijn we allemaal! - moet zorgen dat de communicatielijnen en -mogelijkheden in eigen organisatie druk, levendig, openhartig, vriendschappelijk en sportief blijven.

Dat verwacht niet alleen de vrijwilliger die vaak een lastiger klant is als degene die het uit professe doet, maar het zal een duidelijke noodzaak blijken, wil de kringorganisatie een levend organisme blijven. En dat verwacht eenieder van de toekomst.

Were Di !

BESTUUR EN COMMISSIES VAN DE NOORD BRABANTSCHEN ZWEMBOND/ NOORD BRABANT (K)NZB

<u>Bestuur</u>	1929	1930
Voorz.	J. Braadbaert	Ir. J. de Jong
Sec.	Mej. M. Hellinghuizen	Mej. M. Hellinghuizen
Lid	J. van de Valk	J. Braadbaert

<u>Bestuur</u>	1931	1932	1933	1934
Voorz.	Ir. J. de Jong	Ir. J. de Jong	Ir. J. de Jong	F.H. Schuurbiers
Secr.	K.S. van der Wolck	B. Cuijten	B. Cuijten	B. Cuijten
2 ^e Sec.	J. Versnel	J. Versnel	J. Versnel	J. Versnel
Penn.	N.J. Braadbaert	N.J. Braadbaert	N. Braadbaert	N. Braadbaert
Lid	J. Michiels	A. Kooyman	A. Kooyman	A. Kooyman

Wedstr. en Polocie

Voorz.	O. Hoogensteyn	A. Ris	A. Ris	A. Ris
Secr.	Mej.M.Hellinghuizen	J. v.d. Zwaan	J. v.d. Zwaan	J. v.d. Zwaan
Lid	C. Michels	K. van Hoof	K. van Hoof	K. van Hoof

Wedstr. Consul	C. Michels	C. Michels	C. Michels
-------------------	------------	------------	------------

<u>Bestuur</u>	1935	1936	1937	1938
Voorz.	Cl. Brantjes	C.L. Brantjes	C.L. Brantjes	C.L. Brantjes
Secr.	J. v.d. Valk Jr.	J. v.d. Valk	Mr. J. v.d. Valk	H.W. Vos (sec.penn.)
2 ^e sec.	F.H. Schuurbiers	F.H. Schuurbiers	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk
Penn.	F. van Zantbeek	F. v. Zantbeek	H.W. Vos	
Lid	Dr.W.v. Oppenraay	Dr. W. v. Oppenraay	Dr. W.v. Oppenraay	Mr. J.v.d. Valk Dr. W.v. Oppenraay

Wedstr. en Polocie

Voorz.	A. Ris	A. Ris	A. Ris	A. Ris
Sec.	J.F. v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan	J.F. v.d.Zwaan	J.F.v.d. Zwaan
Lid	K. v. Hoof	H. Hartrich	H. Hartrich	H. Hartrich

SPRINGCOMMISSIE

Voorz.	C. Michels
Sec.	Mej.M.Hellinghuizen
Lid	Mej.P. v.d. Ende

<u>Bestuur</u>	1939	1940	1941
Voorz.	Mr. J.C.v.d. Valk	Mr. J.C.v.d. Valk	Mr. J.C. v.d. Valk
Sec.			Dr. F. v. Spaendonk (V.Voorz.)
Penn	H.W. Vos	H.W. Vos	H. Vos
2 ^e sec.	J.A. van Bavel	J.A. van Bavel	B. Cuijten
Lid	Dr. W. van Oppenraay	Dr. W. van Oppenraay	Ph. v. Amerongen
	K.S. v.d. Wolk	K.S. v.d. Wolk	A. v. Brink
			K.S. v.d. Wolk

Sportcommissie

Voorz.	A. Ris	H.W. Vos	H.W. Vos
Sec.	H.W. Vos	J.F. v. Ewijk	J.F. v. Ewijk
Lid	J.F. v.d. Zwaan	E. v.d. Valk	H. Hartrich

Scheidsrechtersver.

Voorz.		C.H. v.d. Meijgaard
Sec.		J. v.d. Zwaan
Lid		H. Hartrich

<u>Bestuur</u>	1942	1943	1944	1945
Voorz.	Mr. J. v.d. Valk	K.S.v.d. Wolk		K.S.v.d. Wolk
Vic.V.	Dr. F.v. Spaendonk	Dr. F.v.Spaendonk		Dr. F. van Spaendonk
Sec.	H.W.Vos(sec/pen)	H.W. Vos	idem als	H. Musterman
2 ^e sec.	B. Cuijten	B. Cuijten	1943	P. Slot
Penn.				J.F.v.d. Zwaan
Lid	P.H.v.Amerongen	P.H.v. Amerongen		P.H.v. Amerongen
	A. van Brink	H. Musterman		Mr. C.H. Elbers
	K.S.v.d. Wolk	J.F.v.d. Zwaan		

Sportcie

Voorz.	H.W. Vos	H.W. Vos		K.S.v.d. Wolk
Sec.Zw	H. Hartrich	H. Hartrich	idem als	H. Hartrich
Sec.Wp	J.F. v. Ewijk	J.F. v. Ewijk	1943	J.F. v. Ewijk
Sec.ZwR		J. Zewald		

Scheidsrechtersver.

Voorz.	C.H. v. Meygaard	C.H. van Meygaard	idem 1944	C.H. van Meygaard
Sec.	J.F. v. Ewijk	J.F. v. Ewijk		J.F. v. Ewijk

<u>Bestuur</u>	1946	1947	1948	1949
Voorz.	Dr. F.v. Spaendonk	Dr. F. v. Spaendonk	Dr. F. van Spaendonk	Dr. F. v. Spaendonk
Vic.v.	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk	K.S. v.d.Wolk	K.S.v.d. Wolk
sec.	P. van Wees	P. van Wees	P. van Wees	P. van Wees
2 ^e sec.	P. Slot Boxtel	P. Slot	P. Slot	E. v.d. Valk
Pen.	J.F.v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan	J.F. v.d. Zwaan
Lid	H. Musterman	C. Michels	C. Michels	C. Michels
	Mr. C.H. Elbers	Mr. C.H. Elbers	E.v.d Valk	P. Slot

Sportcie

Voorz.	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk	H. Hartrich	H. Hartrich
sec.zw.	H. Hartrich	H. Hartrich	J.S. Kemp	Mej. A. Bus
sec.wa.	J.F. v. Ewijk	J.F. v. Ewijk	P. Slot	P. Slot
sec.sch.spr.				C. Michels
sec.zw.redd.				A. Habraken

Scheidsrechtersver.

C.H. v. Meygaard	C.H. van Meygaard	C.H. van Meygaard
J.F.v. Ewijk	J.F. v. Ewijk	J.F. v. Ewijk

<u>Bestuur</u>	1950	1951	1952	1953
Voorz.	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk
Vi.v.	Dr. G. Sekhuis	Dr. G.Sekhuis	Dr.G. Sekhuis	Dr. G. Sekhuis
Sec.	V. Gundlach	V. Gundlach	V. Gundlach	V. Gundlach
2 ^e sec.	Th. Vinks	Th. Vinks	Th. Vinks	Th. Vinks
Penn	J.F.v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan
Lid	P. Slot	P. Slot	P. Slot	P. Slot
	C. Michels	C. Michels	C. Michels	

Sportzaken

Voorz.	H. Hartrich	H. Hartrich	H. Hartrich	H. Hartrich
Sec, Zw	A. Sluiter W.v.d. Zwaan	W. v.d. Zwaan	A. Nouwens	A. Nouwens
Sec WP	P. Slot	P. Slot	M. Verpaalen	M. Verpaalen
Sec,Sspr	C. Michels	C. Michels	C. Michels	C. Michels
Sec. ZwR	A. Habraken	A. Habraken	A. Habraken	A. Habraken

<u>Bestuur</u>	1954	1955	1956
	Oost Brabant	West Brabant	
Voorz.	K.S. van de Wolk	J.F. van de Zwaan	voorz. K.S.v.d. Wolk
Secr.	V. Gundlach	Th. Vinks	vi.vo. Dr. Sekhuis
Penn.	C. Michels	C. de Vos	Sec. V. Gundlach
Lid	Dr. G. Sehuis		2 ^e sec. Th. Vinks
			Penn. J. Veltman
			Lid A. Nouwens
			C. de Vos
			K.S.v.d. Wolk
			A.J. Sips
			V. Gundlach
			Th. Vinks
			J. Veltman
			A. Nouwens
			C. de Vos

Sportcie

Voorz.	H. Hartrich	W.v.d.Zwaan	Voorz. C. de Vos	C. de Vos
sec.zw.	H. van Ommen	A. Nouwens	Sec. H. Hartrich	H. Hartrich
Sec.WP		R. Verpaalen		J. Gijselhart
Comp.l.		J.A. Veldman	com.WP	J.v.d.Zwaan(winter)
lid	C. Michels			H.C.v. Ommen
	J.J.v.d.Burght			W.v.d.Marel(tijd sec)
			dipc.	J.F.v.d.Zwaan
				dipc. J.F.v.d. Zwaan

<u>Bestuur</u>	1957	1958	1959	1960
Voorz.	C. de Vos	C. de Vos	C. de Vos	C. de Vos
Vi.Vo.	A.J. Sips	A.J. Sips	A.J. Sips	A.J. Sips
Sec.	A. Nouwens	A.d.Vos v.Gerven	A.d.Vos v. Gerven	A.d.Vos v.Gerven
2 ^e sec.	Th. Vinks	J. Gijselhart	J. Gijselhart	J. Gijselhart
Penn.	J. Veltman	J. Veltman	Th. Vinks	Th. Vinks
Lid	K.S.v.d. Wolk	M.Visser-Hellinghuizen	M.Visser-Hell.	M. Visser-Hellingh.
	Ir. R.Rademaker	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk
	J. Gijselhart	Ir. Rademaker		M. Verstegen

Sportcie

Voorz.	W.v.d. Zwaan	Ir. R. Rademaker	P. Slabber	P. Slabber
sec.	H.Hartrich	Drs.J. Groosmuller	H. Hartrich	H. Hartrich
2 ^e sec.	J. v. Randwijk		C. Willigers	C. Willigers
Comp l	J. Verhoeven (w)	J. Verhoeven	J. Verhoeven	J. Verhoeven
	H.C.v.Ommen (o)	H. Hartrich		
Lid		P. Slabber		A. Gorissen

Prop Cie

Voorz.		J.F.v.d. Zwaan	J.F. v.d. Zwaan
Sec.		V. Gundlach	V. Gundlach
Lid		H.C.v. Ommen	H.C. van Ommen
		W.H. Sluyters	

<u>Medel. Blad</u>	1957	1958	1959	1960
			J. Gijselhart	J. Gijselhart
<u>Diplomcons.</u>	J.F.v.d. Zwaan	J.F. van de Zwaan	J.F.v.d.Zwaan	J.F. v.d. Zwaan
<u>Jeugdcie.</u>				Mej.I. van Kol H.v. Lanen A. Marchand
<u>Bestuur</u>	1961	1962	1963	
Voorz.	C. de Vos	C. de Vos	C. de Vos	
Vi.vo.	A. Sips	A. Sips	A.J. Sips	
Secr.	J. Gijselhart	J. Gijselhart	J. Gijselhart	
2 ^e sec.			H. van de Hout	
Penn.	Th. Vinks	Th. Vinks	J.A. Haan	
Leden	H. Verstegen	H. Verstegen	H. Verstegen	
	M. Visser-Hellinghuizen	M.Visser-Hellinghuizen	K.S.v.d. Wolk	
	K.S. van de Wolk	K.S.v.d. Wolk		
		A. Prosée(jeugdzaken)	A.W. Prosée Uden (jeugdzaken)	
<u>Sportcie.</u>				
Voorz.	R. Slabber	R. Slabber	R. Slabber	
Sec.zw.	H. Hartrich	H. Hartrich	H. Hartrich	
2 ^e Sec.	C. Willigers	C. Willigers		
Compl.WP	B. Reuling	B. Reuling	B. Reuling	
Leden	A. Gorissen	A. Gorissen	A. Gorissen	
<u>Propaganactie</u>				
Voorz.	J.F.v.d. Zwaan	J.F.v.d. Zwaan	J.F. van de Zwaan	
Sec.	V. Gundlach	V. Gundlach	V. Gundlach	
Lid	H.J. van Ommen	H.J. van Ommen	H.J. van Ommen	
<u>Diplomaconsul</u>				
	J.F. v.d. Zwaan	J.F. van de Zwaan	J.F. van de Zwaan	
<u>Cie Jeugdzaken</u>				Scheidsr. Cons. M.J.v.d. Meer (Rucphen)
	Mej. I. van Kol			
	H. van Lanen			
	A. Marchand			

<u>Bestuur</u>	1964	1965	1966
Voorz.	C. de Vos	C. de Vos	C. de Vos
Vi.vo.	K.S. van de Wolk	K.S. van de Wolk	K.S. van de Wolk
Sec.	J. Gijselhart	J. Gijselhart	J.Gijselhart
2 ^e sec.	H. van de Hout	H. van de Hout	H. van de Hout
Penn.	J.A, Haan	J.A. Haan	M. Boinck
leden	No H.J. van Ommen	H.J. van Ommen	A.J. van Gemert
	Zo J.S. Kemp	J.S. Kemp	J.S. Kemp
	W A.J. Sips	A.J. Sips	A.J. Sips
	M Th. Vinks	Th. Vinks	Th. Vinks

Sportcie

Voorz.	P. Slabber	P. Slabber	P. Slabber
Sec.Zw	H. Hartrich	H. Hartrich	H. Hartrich
Compl.WP	B. Reuling	A. de Deugd	A. de Deugd
Leden	A. Gorissen	A. Gorissen	A. Gorissen
		B. Reuling	B. Reuling

Prop. Cie

Voorz.	J.F.v.d. Zwaan	J.F. van de Zwaan
Sec.	V. Gundlach	
Lid		

Diploma Consul

J.F. van de Zwaan	J.F. van de Zwaan	W. van Gastel
-------------------	-------------------	---------------

Scheidsr. Consul

M.J. van der Meer	M.J. van der Meer	M.J. van der Meer
-------------------	-------------------	-------------------

<u>Bestuur</u>	1967	1968	1969	1970
Voorz.	C. de Vos	C. de Vos	C. de Vos	A.J.v.d. Biggelaar
Vi.Vo	K.S.v.d. Wolk	K.S.v.d. Wolk	W.v.d. Marel	W.v.d. Marel
Sec.	J. Gijselhart	J. Gijselhart	J. Gijselhart	J. Gijselhart
2 ^e sec.	H. van de Hout	H. van de Hout	H. van de Hout	H. van de Hout
Penn.	M. Boinck	M. Boinck	M. Boinck	M. Boinck
Comm.W.	Mev.E.Breukers	Mev.E. Breukers	G.R.Visser	Th. Evers
Comm.no	A. van Gemert	A. van Gemert	A. van Gemert	Mev. E. Dumee-Dumee
Comm. m.	J.A. Haan	J.A. Haan	P. van Bracht	B.J. Wolters
Comm.zo	J.S. Kemp	G.L. Bosch	G.L. Bosch	G.L. Bosch

Sportcommissie 1967

Voorz. P. Slabber
 Sec. H. Hartrich
 Comp. 1 A. de Deugd
 Lid w A.Gorissen
 Lid m B.J. Wolters
 Lid zo M. v. Kimmenade
 Lid no H.J. van Ommen

1968

P. Slabber
 H. Hartrich
 A.H. de Deugd
 A. Gorissen
 B.J. Wolters
 J.Bijnen
 H.J. van Ommen

1969

P. Slabber
 H. Hartrich
 A.H. de Deugd
 A. Gorissen
 B.J. Wolters
 J. Bijnen
 H.J. van Ommen

1970

L. Homtelé Rad
 M.A. Buijnsters
 A.H. de Deugd
 Mev.v.Oers-Struys
 P. Blommerde
 A. Gorissen
 H. de Vries
 H.J. van Ommen

Dipl. Consul

W. van Gastel

W. van Gastel

J. Gijselhart

J. Gijselhart

Recreatieve commissie

Voorz.

J. Kemp

J. Kemp

J. Kemp

lid wb

P. Nieuwlaat

P. Nieuwlaat

H.J. de Goede Rad

lid m

A. van Baest

A. van Baest

J. Aarts O.hout

lid no

A. Zijlmans

A. Zijlmans

B. Stam Oss

Mev.Osinga-Swart

Scheidsrechterscommissie

Voorz.

P. Slabber

P. Slabber

W.v.d. Marel

Sec.

B. Reuling

B. Reuling

G. Legius

leden

F. Thermolen

F. Thermolen

A.H. de Deugd

Comm.1.

A.H. de Deugd

A.H. de Deugd

F. Thermolen

Red. Commissie

P. Slabber

A. van Baest

H.P. de Jongh

Bestuur

1971

1972

1973

Voorz. A.v.d. Biggelaar

W. v.d. Marel

W. v.d. Marel

Vi.Vo W.v.d. Marel

F. Twaalfhoven

F. Twaalfhoven

Sec. J. Gijselhart

J. Gijselhart

J.Gijselhart

2e sec. H.v.d. Hout

VV RecZw J. Kemp

J. Kemp

VV sp Z G.L. Bosch

G.L. Bosch

G.L. Bosch

Penn. M. Boinck

M. Boinck

M. Boinck

Comm ZO W. van Helden

W. van Helden

W. van Helden

Comm NO Mev. E. Dumeé-Dumée

B.J. Wolters

B.J. Wolters

Comm W Th. G. Evers

Comm.M. B.J. Wolters

Zwemcommissie 1971

Voorz. G.L. Bosch
 Sec.
 2e sec.
 records
 leden R. Bijlsma
 J. Martejn
 C. Runge
 L. van Tillaert
 H. de Vries
 P. Wittenberg

1972

G.L. Bosch
 D. des Bouvrie
 W. Faber
 R. Bijlsma
 J. Heijen
 J. van Kuijk
 Mej. A. Pijnenburg
 H. de Vries

1973

G.L. Bosch
 D. des Bouvrie
 Mev. M. van Sleeuwen
 W. Faber
 Mev. A. Swinkels den Haan
 J. Heijen
 J. van Kuijk
 Mej. A. Pijnenburg
 H. de Vries
 B.J. Wolters

Waterpolocie

Voorz. G.L. Bosch
 Comp.1 A.H. de Deugd
 leden M. Bego
 C. Reniers
 C. Legius

B.J. Wolters
 A.H. de Deugd
 H.J. van Ommen
 C. Reniers
 C. Runge

B.J. Wolters
 A.H. de Deugd
 H.J. van Ommen
 C. Reniers

Recreatieve Cie

Voorz. J. Kemp
 leden Mev. S. Osinga Swart
 J. Aarts
 H.J. de Goede
 B. Stam

J. Kemp
 Mev. S. Osinga Swart
 J. Aarts
 H.J. de Goede
 B. Stam

J. Kemp
 Mev. S. Osinga Swart
 J. Aarts
 H.J. de Goede
 B. Stam
 Mev. P. van Kalleveen
 B. Smolders (comm.Schoolz.)

Fianciële Cie

J. Hamacher
 J.J. Wensing
 P. Winkel
 K.S. van de Wolk

J. Hamacher
 J.J. Wensing
 P. Winkel
 K.S. van de Wolk

J. Hamacher
 J.J. Wensing
 P. Winkel
 K.S.v.d. Wolk

Official Cie

Voorz. P. Slabber
 Sec. J. Smit
 lid Mej. J. Kerkhofs

P.J. Oomens
 J. Smit
 Mev.H.Kemp-Oosterhof

P.J. Oomens
 J. Smit
 Mev.H. Kemp-Oosterhof

Scheidsrechter Cie 1971

Voorz. B.J. Wolters
Sec G. Legius
Leden A.H. de Deugd
F.W. Termolen

1972

B.J. Wolters
J. van de Woude
A.H. de Deugd
F.W. Termolen

1973

B.J. Wolters
J. van de Woude
A.H. de Deugd
F. Termolen

Redactie

Redac. P. Slabber
leden A. van Baest
H.P. de Jongh

P. Slabber
A. van Baest
H.P. de Jongh

P. Slabber
A. van Baest
H.v.d. Hout

Diplomaconsul

J. Gijsselhart

J. Gijsselhart

J. Gijsselhart

Bestuur 1974

Voorz. W. van Helden
Vi.vo J. Kemp
Sec. J. Gijsselhart
2^e sec. A. van Baest
penn. M. Boinck
Comm. Zw C. Bosch
Comm. WP B.J. Wolters
Comm rec.
Comm. Alg. Z J.S. Kemp

1975

W. van Helden
J. Kemp
J. Gijsselhart
A. van Baest
M. Boinck
B.J. Wolters
A. van Hest
J. Aarts
J.S. Kemp

1976

Vacature
J. Kemp
J. Gijsselhart
C. de Vries
M. Boinck
B.J. Wolters
A. van Hest
J. Aarts
J.S. Kemp
H.v.d. Broek

Zwemcommissie

Voorz. G. Bosch
Sec. D. des Bouvrie
2^e sec. J. Eding
Comp. l
Records W. Faber
leden J. Heijen
Mej. M. Pijnenburg
B.J. Wolters

B.J. Wolters
D. des Bouvrie
H.A. Meis
A.H. Bergmans
W. Faber
Mev. Th. Bernsen
Mej. M. Pijnenburg
J.J.v.d. Boom
Mevr. L. Geurts

B.J. Wolters
D. des Bouvrie
H.A. Meis
A.H. Bergmans
W. Faber
Mev. Th. Bernsen
J.J.van de Boom
Mevr. L. Geurts

Waterpolo

Voorz. B.J. Wolters
Comp.L. A.H. de Deugd
leden H.J. van Ommen
C.P. Reniers

C. Runge
A.H. de Deugd
H.J. van Ommen
C. Heurkens

C. Runge
A.H. de Deugd
A. Bergmans
C. Heurkens

Recreatieve Cie 1974

Voorz. J. Kemp
 Vi.vo. H.J. de Goede
 Sec. Mev.B. van Kalleveen
 leden J. Aerts
 Ir. M. Kamps
 Mev.S.Osinga-Swart
 B. Stam

1975

J. Kemp
 H.J. de Goede
 Mev.P. van Kalleveen
 J. Aerts
 Ir. M. Kamps
 Mev.S.Osings Swart
 H. Simons

1976

J. Aerts
 H.J. de Goede
 Mev. P. van Kalleveen
 Ir. M. kamps
 H. Simons

Fin Adv. Cie

J. Hamacher
 J.J. Wensing
 P.Winkel
 K.S.v.d. Wolk

J.J. Wensing
 P. Winkel
 K.S. van de Wolk

J.J. Wensing
 P. Winkel
 K.S. van de Wolk

Official Cie

Voorz. P. Oomens
 Sec. J. Smit
 Lid Mev. H.Kemp-Oosterhof

P. Oomens
 J. Smit
 Mev.H. Kemp-Oosterhof

P. Oomens
 J. Smit
 Mev. H. Kemp-Oosterhof

Scheidsr. cie

Voorz. B.J. Wolters
 Sec. J. van de Woude
 leden A.H. de Deugd

J. Wengelaar
 J. van de Woude
 A.H. de Deugd
 A.W. Fooij

J. Wengelaar
 J. van de Woude
 A.H. de Deugd
 A.W. Fooij

Redactie cie

P. Slabber
 A. van Baest
 H. van de Hout

P. Slabber
 A. van Baest
 H. van de Hout

P. Slabber
 A. van Baest
 H. van de Hout

Diplomaconsul

J. Gijselhart

F. Boersma

F. Boersma

Bestuur 1977

Voorz. B.J. Wolters
 Vic. Vo.J. Kemp
 Sec. J. Gijselhart
 2^e sec. A. van Baest
 Penn. M. Boinck
 2^e penn.
 Comm.Zw.
 Comm WP. C. Runge
 Comm.Rec. J. Aarts
 Comm.Alg.z.J.J. van de Boom

1978

B.J. Wolters
 J. Gijselhart
 A. van Baest
 M. Boinck
 J.J.v.d. Boom
 Mev.L. Geurts
 R. Wolf
 J. Aarts

1979

B.J. Wolters
 J. Gijselhart
 A. van Baest
 M. Boinck
 J.J. v.d. Boom
 Mev. L. Geurts
 R. Wolf
 J. Aarts

Zwemcommissie

Voorz. J. Kemp
 Sec. D. des Bouvrie
 2^e sec.
 Comp.L. A.H. Bergmans
 Records W. Faber
 Leden Mev.Th. Bernsen
 Mev. D.v.d. Ham
 Mev.K. Geurts
 Mev. C. van Swol
 C. Zimmerman

Mev. L. Geurts
 Mev.Th. Bernsen
 Mev. C. van Swol
 A.H. Bergmans
 Mev. D. van de Ham
 Mev. A. Janssen
 P. van de Biggelaar
 C. Zimmerman

Mev. L. Geurts
 Mev. Th. Bernsen
 Mev. C. van Swol
 A.H. Bergmans
 Mev. D. van de Ham
 Mev. A. Janssen
 P. Kras
 P. van de Biggelaar
 C. Zimmerman

Waterpolo cie

Voorz. C. Runge
 Comt.l. A.H. de deugd
 Sec. A. Bergmans
 Leden C. Heurkens
 J.J. Wensing

R. Wolf
 A.H. de Deugd
 C. Heurkens
 J.J. Wensing

R. Wolf
 A.H. de Deugd
 C. van de Sande
 Mev. van Wanroij
 J.J. Wensing

Recreatieve Cie

Voorz. J. Aarts
 Vi.vo. H.J. de Goede
 Sec. Mev.P. van Kalleveen
 leden Ir. M. Kamps
 H. Simons

J. Aarts
 H.J. de Goede
 Mev. P. van Kalleveen
 Ir. M. Kamps
 H. Simons
 C. de Vries
 W. van de Boogaard

J. Aarts
 Mev.P. van Kalleveen
 Ir. M. Kamps
 H. Simons
 C. de Vries
 H. Brink
 Mev. M. Daniels

Fin. Adv. Cie 1977

1978

1979

J.J. Wensing

P. Winkel

K.S. van de Wolk

Official Cie

Voorz. P. Oomens

P. Oomens

P. Oomens

Sec. J. Smit

J. Smit

J. Smit

Leden Mev. H.Kemp-Oosterhof

Mev. H.Kemp-Oosterhof

Mev. H.Kemp-Oosterhof

Mev. M. Mekke-v. Eijl

Mev. M. Mekke-v. Eijl

Mev. M. Mekke v. Eijl

Scheidsrechters Cie

Voorz. J. Wengelaar

G. van de Sande

G. van de Sande

Sec. J. van de Woude

N. Dominie

N. Dominie

leden A.H. de Deugd

A. Blok

A. Blok

A.W. Fooij

M. v.d. Meer

M. v.d.Meer

J. van Wanrooy

J. van Wanrooy

A. Zijlmans

A. Zijlmans

Redactiecie

P. Slabber

P. Slabber

P. Slabber

A. van Baest

A. van Baest

A. van Baest

J. Gijselhart

J. Gijselhart

J. Gijselhart

Langebaan Cie

K. van de Bos

K. van de Bos

Mev. Th. Bernsen

Mev. Th. Bernsen

J. Veenstra

J. Veenstra

Diplomaconsul

F. Boersma

ONDSCHIEDINGEN AAN BRABANDERS

1949	J.F. van der Zwaan	Lid van Verdienste
1957	Ada den Haan	van der Mast-schild
1964	K.S. van der Wolk	Lid van Verdienste
1965	J.F. van der Zwaan	Uut Armbrust-trophee
1966	Betty Heukels	H D Z - krans
1967	Betty Heukels	H D Z - krans
1968	Betty Heukels	H D Z - krans
1969	K.S. van de Wolk	Gouden KNZB speld
1975	M.J. van der Meer Sr.	Gouden KNZB speld
1975	P S V	Zwemkroniekbeker
1975	José Damen	H D Z - krans
1976	J.B.M. Gijselhart	Uut Armbrust-trophee
1979	J.B.M. Gijselhart	Lid van Verdienste

KRINGONDSCHIEDINGEN

ERELEDEN

V.T. Gundlach
 J.F. van der Zwaan
 K.S. van der Wolk
 H. Hartrich
 J.S. Kemp
 C. de Vos
 J.B.M. Gijselhart
 J. Kemp

LEDEN VAN VERDIENSTE

A. Sips
 P. Slabber
 H.J. van Ommen
 Th. Vinks
 H. van den Hout
 A.H. de Deugd
 M. Boinck
 A. van de Valk

KEMPENPROFEE

1975 J.B.M. Gijselhart
 1976 A.H. de Deugd
 1977 J. Smid
 1978 D. des Bouvrie
 1979 M. Boinck

BESTUURSAMENSTELLING van de AFDELING HET ZUIDEN in de jaren:

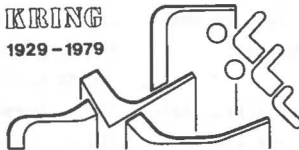
	1932	1933	1934	
Consul	O Hoogesteijn Ginneken			
Voorzitter		Ir. J. de Jong Tilburg	A. Ris Oisterwijk	
secretaris		K.S. van der Wolk Eindhoven	K. van Hoof Den Bosch	
leden		J.J. v. d. Jagt Vlissingen	J.J. v.d. Jagt	
		M.P. Adriaanse Middelburg	M.P. Adriaanse	
		W. Paré Heerlen	W. Paré	
	1935	1936	1937	
Voorzitter	A. Ris Oisterwijk	A Ris Oisterwijk	A. Ris	
secretaris	K. van HOOF	L. Melsen Bergen op Zoom	L. Melsen	
leden	O. Hoogesteijn Venlo	O. Hoogesteijn	J.G. Hassig Heerlen	
	M.P. Adriaanse	J.J. de Jong Vlissingen	J.J. de Jong	
	W. Paré	W. Paré	W. Paré	
	1938	1939	1940	
Voorzitter	A. Ris	A. Ris	W. Paré Heerlen	
secretaris	L. Melsen	L. Melsen	L. Melsen	
leden	J.G. Hassig	J.G. Hassig	L.G. Hassig	
	J.J. de Jong	J.J. de Jong	J.J. de Jong	
	W. Paré	W. Paré	K.S. van der Wolk	
<u>Subcie Polozaken</u>				
Voorzitter	J.G. Hassig Heerlen	J.G. Hassig	J.G. Hassig	
Secretaris	K.S.v.d.Wolk Eindh.	K.S.v.d. Wolk	H.W. Vos Den Bosch	
Lid			J.F. van der Zwaan	
Comp. leider	J.F.v.d. Zwaan Breda	J.F.v.d. Zwaan	H.W. Vos Den Bosch	
	1941	1942	1943	1944
voorzitter	W, Paré	Ned.Zwem- en Redd.Bond	W.Paré	
secretaris	L. Melsen	L. Melsen		afd. Het Zuiden
leden	L.G. Hassig	J. G. Hassig		opgeheven
	J.J. de Jong	J.J. de Jong		
	K.S. van der Wolk	K.S. van der Wolk		

Subcommissie Wapo

	1941	1942	1943	1944
Voorzitter	J.G. Hassig	J.G. Hassig	J.G. Hassig	J.G. Hassig
secretaris	H.W. Vos	J.F.v.Ewijk Breda	J.F. van Ewijk	J.F. van Ewijk
leden	J.F.v.d. Zwaan	H. Hartrich Eindhoven	H. Hartrich	H. Hartrich
Comp.Leider	H.W. Vos	J.F.v. Ewijk Breda	J. van Ewijk	J.F. van Ewijk

KRING
1929 - 1979

LIJST VAN NATIONALE EN INTERNATIONALE RECORDS VAN BRABANDERS.

JAAAR	DATUM	NAAM	NUMMER	TIJD
1949	30 januari	Kees Kieviets	100 m. rugslag H	1.09.-
	1 februari	Kees Kieviets	100 m. rugslag H	1.08.8
	13 februari	Kees Kieviets	100 m. rugslag H	1.08.2
	4 december	Kees Kieviets	100 m. rugslag H	1.07.7
1950	26 februari	Kees Kieviets	100 m. rugslag H	1.07.5
	2 april	Kees Kieviets	200 m. rugslag H	2.29.7
	19 maart	Geert Jan van Rooy	100 m. schoolslag H	1.12.2
	21 mei	Aegir	3 x 100 wisselslag H	3.26.9
	31 december	Kees Kieviets	400 m. rugslag H	5.20.-
1953	29 maart	Geert Jan van Rooy	100 m. vlinderslag H	1.10.9
1954	9 januari	Geert Jan van Rooy	100 m. vlinderslag H	1.10.8
1959	7 februari	Leo Verburgt	400 m. vrije slag H	4.40.9
	28 juni	Ada den Haan	200 m. schoolslag D	2.45.7
	18 juli	Leo Verburgt	200 m. vrije slag H	2.10.2
	26 juli	Leo Verburgt	400 m. vrije slag H	4.39.4
	20 december	Ada den Haan	200 m. schoolslag D	2.45.7
1960	13 januari	Leo Verburgt	400 m. vrije slag H	4.34.9
	31 januari	Leo Verburgt	200 m. vrije slag H	2.07.5
	14 mei	Leo Verburgt	200 m. vrije slag H	2.07.1
1966	27 juli	Toty Heukels	100 m. vlinderslag M	1.12.2
	27 augustus	Betty Heukels	400 m. wisselslag D	5.25.0
1970	8 maart	Astrid Verver	800 m. vrije slag D/M	9.52.2
	22 maart	François van Kruisdijk	22 m. wisselslag H	2.16.7
	12 april	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.15.4
1971	4 april	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.13.7
	12 april	Astrid Verver	400 m. vrije slag D/M	4.36.2
	1 mei	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag	2.18.9
	23 juni	Astrid Verver	800 m. vrije slag D/M	9.33.9
	11 juli	P S V	5 x 50 m. vrijeslag H	2.28.6
	29 juli	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.17.6
	28 augustus	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.16.9
	18 december	Astrid Verver	1500 m. vrije slag D/M	18.14.-
1972	3 maart	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.16.7
	25 juli	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.15.9
	26 augustus	François van Kruisdijk	200 m. wisselslag H	2.12.6
1973	7 april	José Damen	200 m. vlinderslag M	2.25.4
	9 mei	José Damen	200 m. wisselslag M	2.26.8
	28 juli	José Damen	200 m. vlinderslag M	2.22.79

	28 juli	José Damen	400 m. wissleslag M/D	5.14.24
	11 augustus	José Damen	200 m. vlinderslag M	2.21.36
	6 september	José Damen	400 m. wisselslag D/M	5.12.17
1974	16 februari	José Damen	200 m. vlinderslag D/M	2.18.8
	1 maart	José Damen	400 m. wisselslag D/M	5.02.84
	23 maart	José Damen	400 m. wisselslag D/M	5.00.62
	24 maart	José Damen	200 m. wisselslag D/M	2.25.12
	20 april	José Damen	400 m. wisselslag D/M	5.07.5
	21 april	José Damen	200m. wisselslag M	2.28.5
	12 mei	Corrienne Heymans	200 m. rugslag M	2.24.86
	22 juni	Corrienne Heymans	200 m. rugslag M	2.23.53
	21 juni	Corrienne Heymans	100 m. rugslag M	1.07.88
	24 juni	Corrienne Heymans	100 m. rugslag M	1.07.37
	27 juli	Corrienne Heymans	200 m. rugslag M	2.22.94
	21 juli	José Damen	800 m. vrije slag D/M	9.07.40
	27 juli	José Damen	200 m. vlinderslag D/M	2.21.13
	28 juli	José Damen	400 m. wisselslag D/M	5.07.08
	28 juli	José Damen	100 m. vlinderslag D/M	1.05.40
	24 augustus	José Damen	800 m. vrije slag D/M	9.00.99
1976	18 juni	P S V	4 x 200 m. vrije slag D/M	9.05.0
	18 juni	P S V	10 x 100 m. vrije slag M	11.00.1
	12 juli	P S V	4 x 200 m. vrije slag D/M	8.55.87
	13 juli	P S V	4 x 100 m. vrije slag D/M	4.11.46
	15 juli	P S V	4 x 100 m. wisselslag M	4.40.24
	20 november	P S V	4 x 100 m. wisselslag M	4.38.9
	19 december	P S V	4 x 100 m. wisselslag M	4.37.5
1977	16 juli	P S V	4 x 100 m. vrije slag D/M	4.08.99
	17 juli	P S V	4 x 200 m. vrije slag D/M	8.55.33
	3 december	P S V	4 x 100 m. wisselslag M	4.36.8
	17 december	Freddy Vollenbergh	200 m. wisselslag J	2.13.2
	18 december	Freddy Vollenbergh	200 m. wisselslag J	2.12.5
1978	17 juli	P S V	4 x 100 m. wisselslag M	4.35.75

WATERPOLERS IN NATIONALE PLOEGEN

Ben van Es

Rob van de Hoogenband

Chris van Lint

Ab Lindemans

Hans van Ommen

BRABANDERS VERTEGENWOORDIGEN HET NATIONALE ZWEMMEN OP INTERNATIONALE KAMPIOENSCHAPPEN

1948	olympische spelen	Londen	100 m. rugslag	Kees Kieviets	1.10.8
1950	europese kampioenschappen	Wenen	200 m. schoolslag	Lies Bonnier	3.01.9
1952	olympische spelen	Helsinki	200 m. schoolslag	Lies Bonnier	3.00.3
			100 m. rugslag	Kees Kieviets	1.09.7
1954	europese kampioenschappen	Turijn	200 m. schoolslag	Nel van Opstal	3.00.7
1958	europese kampioenschappen	Budapest	200 m. schoolslag	Ada den Haan	2.52.-
1960	olympische spelen	Rome	200 m. schoolslag	Ada den Haan	2.54.4
1962	europese kampioenschappen	Leipzig	200 m. schoolslag	Betty Heukels	2.53.1
1964	olympische spelen	Tokio	400 m. wisselslag	Betty Heukels	5.30.3
			200 m. schoolslag H	Hemmy Vriens	2.40.8
1966	europese kampioenschappen	Utrecht	400 m. wisselslag	Betty Heukels	5.25.-
1970	europese kampioenschappen	Barcelona	800 m. vrije slag	Astrid Verver	9.42.9
1971	europese jeugdkampioens.	Rotterdam	800 m. vrije slag	Astrid Verver	9.33.-
1972	olympische spelen	Munchen	200 m. wisselslag H	Franc van Kruisdijk	2.17.1
1973	wereldkampioenschappen	Belgrado	400 m. wisselslag	José Damen	5.12.175
			100 m. vlinderslag	Annette Segaar	1.07.069
			200 m. vlinderslag	José Damen	2.21.964
	europese jeugdkampioens.	Leeds	200 m. wisselslag	José Damen	2.32.7
			100 m. vlinderslag	José Damen	1.06.79
			200 m. vlinderslag	José Damen	2.21.86
1974	europese kampioenschappen	Wenen	400 m. vrije slag	José Damen	4.25.76
			400 m. wisselslag pers.	José Damen	5.14.60

			800 m. vrije slag	José Damen	9.00.99
			200 m. vlinderslag	José Damen	2.24.28
			200 m. rugslag	Corrienne Heymans	2.23.65
1975	wereldkampioenschappen	Cali	200 m. vlinderslag	José Damen	2.23.04
			100 m. vlinderslag	José Damen	1.06.45
	europese jeugdkampioens.	Genève	400 m. vrije slag	Leny van Kraaij	4.34.32
			800 m. vrije slag	Leny van Kraaij	9.24.31
1976	olympische spelen	Montreal	100 m. vlinderslag	José Damen	1.06.09
			200 m. vlinderslag	José Damen	2.21.73
	europese jeugdkampioens.	Oslo	200 m. rugslag	Lenie Meulenstein	2.29.88
			800 m. vrije slag	Leny van Kraaij	9.13.96
			200 m. vlinderslag	Leny van Kraaij	2.26.96
			400 m. vrije slag	Leny van Kraaij	4.34.81
1977	jeugdkampioenschappen	Luxemburg	200 m. vrije slag 62	Johan Remmits	2.09.82
			100 m. vrije slag 62	Johan Remmits	-56.69
1978	wereldkampioenschappen	Berlijn	200 m. vlinderslag D	Anneke van Kraaij	2.20.08
	europese jeugdkampioens.	Florence	200 m. wisselslag pers.	Ingrid Esser	2.26.87
			200 m. rugslag	Ingrid Esser	2.25.06
			100 m. vrije slag	Anneke van Kraaij	1.00.04
			100 m. vlinderslag	Anneke van Kraaij	1.06.37
			200 m. vlinderslag	Anneke van Kraaij	2.20.12
			200 m. schoolslag	Michel Vermeulen	2.39.66
			100 m. schoolslag	Michel Vermeulen	1.13.51

Z. V.D .O . '74

AALBURG

De zwemvereniging ZVDO'74 is een kleine vereniging in het Land van Heusden en Altena. Zij telt net 150 leden. In mei 1979 bestaat zij 5 jaren en dus viert zij op bescheiden wijze dit jaar haar eerste lustrum. Men spreekt vaak van een geboorte als een vereniging wordt opgericht. Een geboorte is meestal een moeizame gebeurtenis waar altijd deskundige hulp bij nodig is.

Toen ZVDO'74 opgericht moest worden, bestond het zwembad waar nu nog steeds geoefend en gestreden wordt, precies vijf jaar. De bevolking in de dorpen rondom het bad waren zo'n beetje gewend aan het zwembad, de scholen maakten er al op redelijke wijze gebruik van, maar tot veel meer kwam het niet.

De zwembadleiding begon te polsen of er niet wat belangstelling was onder de bevolking voor een zwemclub, maar erg veel animo was er niet. O ja, een zwemclub, hartstikke leuk, maar richt er maar eerst een op, dan komen wij wel. Toen maar eens vissen bij mensen van buiten die hier waren komen wonen. Een secretaresse, een engelsman, een kleuterjuf, een bioloog en een huisvrouw hebben gehapt en met elkaar een club opgericht.

Een naam was gauw gevonden. Een beest dat goed kan zwemmen en in de streek thuis hoort, een Otter. Ergens in een achterla lagen wat papieren die best statuten voor zo'n club konden worden en toen maar organiseren.

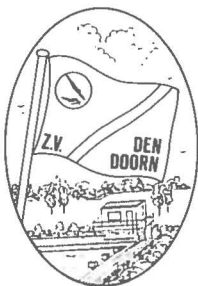
Het bestuur van het zwembad bleek welwillend en voor een habbekrats mocht de jonge club twee avonden in de week gaan trainen.

De leden stroomden toe, maar kader ho maar. Twee lantaarnpalen deden dienst als avondverlichting en al gauw was er geld voor echte schijnwerpers.

Twee jaar hebben wij buiten de Bond om lekker gerommeld, maar toen werd het menens. Aansluiting bij de KNZB, sportkeuring. Er bestond al ergens een club met de naam Otter, dus de naam moest veranderd worden. Omdat wij onze eigen naam zo mooi vonden, wilden wij de Otter erin houden, dus het werd nu Zwemvereniging De Otter, opgericht in 1974, afgekort ZVDO'74.

De kleuter ging lopen en hoe. In het tweede jaar van ons bestaan binnen de KNZB werden wij zowaar kampioen in de D-kompetitie van de kring Noord-Brabant. Wij schrokken er zelf van. Nu moesten we naar de C-kompetitie. Ondertussen werd de schoenendoos als kas vervangen door een echte boekhouding, wij kregen geld op de bank, wij kregen subsidie van de gemeente en nog steeds een hopeloos gebrek aan kader.

Nu vieren wij ons eerste lustrum met een hart vol zorg over de toekomst. 160 Leden waarvan 80 % jonger dan 14 jaar en maar een handjevol volwassenen en enkele ouders die de zaak draaiend houden. Meedraaien in twee kompetities, een zwemvierdaagse, onderlinge wedstrijden en nog zoveel meer dat een club actief houdt. Maar het blijft een fascinerende sport en misschien is dat de oorzaak dat alles nog loopt zoals het moet.

Z.V. DEN DOORN

De Zwemvereniging "Den Doorn" is ontstaan in juni 1973 op initiatief van de bedrijfsleider van het zwembad "Den Doorn" dhr. F.C. Zwets. Dit zwembad was toen enkele maanden oud. Er zijn toen ter tijd verschillende mensen benaderd om een bestuur te vormen die de vereniging van de grond moesten halen.

Doch zoals dit bij vele zwemverenigingen het geval is, ging dit niet zoals wij ons dat gehoopt hadden. Maar na veel gepraat was er dan toch een voorlopig bestuur met als voorzitter de heer H. de Rooy die tevens lid is van het stichtingsbestuur van het zwembad. De zwemvereniging had toen na korte tijd 28 leden.

De naam van onze vereniging is genoemd naar het zwembad en het zwembad is wederom genoemd naar de aldaar liggende "DOORNSE POLDER". Het is gelegen aan de Doornse weg die over de Doornse brug gaat en deze ligt over het Doornse kanaal. De naam was voor onze vereniging dus niet zo'n probleem.

De eerste vergaderingen waren toen nog wat primitief en werden gehouden op de zonneweide van het zwembad, waar de statuten werden opgesteld enz. We hebben de jeugd er direct nauw bij betrokken zoals b.v. bij het ontwerpen van de vlag. De kinderen werden gevraagd een ontwerp te maken voor hun verenigingsvlag en uit verschillende tekeningen heeft het bestuur er één gekozen, wat nu de definitieve vlag is geworden. De hoofd-kleuren zijn blauw en geel. Ook ons embleem is door een lid ontworpen. Het geeft onze verenigingsvlag te zien met op de achtergrond het zwembad. Waarom nu eigenlijk het zwembad? Ten eerste is het ons bad waar wij onze trainingen zwemmen en ten tweede omdat de samenwerking tussen stichtingsbestuur zwembad en bestuur zwemvereniging zo optimaal is dat we dit in ere willen houden en het samen verenigd hebben in ons embleem. En ik mag wel zeggen dat we daar wel een beetje trots op zijn. De ontwikkeling van de vereniging ging de eerste jaren wat moeilijk, zo moesten wij bijvoorbeeld de eerste winter 1 keer per week met de bus naar 's Hertogenbosch om te trainen in het Brabantbad. De tweede en derde wintertraining hielden we in het sportfondsenbad te Zaltbommel waar we de beschikking hadden over een bad van 20 bij 6 meter. Dat is natuurlijk veel te klein, ook al omdat de zwemvereniging al weer wat gegroeid was. Maar ja, alle begin is moeilijk. En ik moet zeggen dat we er toen heel blij mee waren, want er was geen ander bad te krijgen. Maar tot werkelijke ontplooiing kwam het natuurlijk niet. Gelukkig was er in Giessen een nieuw bad in aanbouw: "De Kikvors", waar wij de daarop volgende winters trainden. Doch in die tussentijd waren er ook in de omgeving nog enkele andere zwemverenigingen opgericht en daar moeten wij het bad mee delen, wat we natuurlijk graag doen, maar wat onze trainingstijden erg bekort. We moeten dus uitkijken naar een ander bad. We dachten onze toevlucht te zoeken naar Breda.

Onze vereniging is in die jaren natuurlijk flink uitgegroeid. Zo ook onze activiteiten. We zwemmen de vier competitie wedstrijden zowel in de C als in de D comp. In de C competitie staan we in twee wedstrijden op en eerste plaats en in de D. comp. op de tweede plaats. Verder zwemmen we tegen o.a. "Biesboschzwemmers", "Bijteliskil", "ZVDO'74" en niet te vergeten Z.V. "Dongemond". Ook van buiten de kring Noord Brabant hebben en hadden we uitnodigingen zoals b.v. Vlissingen.

Ik herinner mij de uitnodiging van enkele jaren geleden; wij dachten het wel eens te maken daar in Vlissingen, vooral omdat we ons oppersterk voelde doordat we nog geen nederlaag hadden geleden! Doch daar kregen we een grandioze nederlaag te verwerken die we sportief wisten op te vangen en we hebben nog steeds prettige herinneringen aan de Z.V. uit Vlissingen, en we hadden weer wat geleerd. In samenwerking met Z.V. "Biesboschzwemmers", "Bijteliskil" en "ZVDO'74" kwamen de streekkampioenschappen van Heusden en Altena van de grond, die we hopen ieder jaar te herhalen.

Onze jeugd kan meedoen aan een wandelpuzzeltocht en ieder jaar hebben we een feestavond. Ik dacht dat we terug mochten zien op een goede ontwikkeling van de z.v. En dat niet alleen: we nemen ook een belangrijke plaats in, in de plaatselijke sport van de twee kerkdorpen ALMKERK en NIEUWENDIJK waaruit onze leden komen. Het oprichtingsbestuur is grotendeels vernieuwd. Dit bestuur liet de clubcourant ontstaan naar het idee van de voorzitter dhr. A.W. Koch. Via de clubcourant "DOORNPRAAT" houden wij de leden op de hoogte van de gezwommen tijden en van allerlei activiteiten. Een redactie is in het leven geroepen en ook die werkt naar wens. Er zou dus eigenlijk geen reden mogen zijn om nog meer wensen te hebben. Doch één wens hebben we nog en dat is, dat ons bad nog eens overdekt mag worden en dat we de wintertraining in ons eigen bad kunnen houden, zodat we de prestatie's nog wat kunnen verbeteren en de talenten die er beslist in onze z.v. schuilen naar een topprestatie kunnen brengen.

KIRING
1929 - 1979

ZWEMVERENIGING BEEK EN DONK

Ontstaan.

In 1970 zijn de eerste plannen ontstaan om te komen tot oprichting van de Z.V. BEEK EN DONK. Deze plannen waren ontstaan doordat in onze gemeente een geheel nieuw zwembad was gerealiseerd, iets waar de gemeenschap Beek en Donk en omstreken erg blij mee waren. De mensen die toen beroepshalve met het zwembad verbonden waren, hebben toen besloten meteen bij de opening van het bad, de nieuwe zwemclub op te richten.

De naam.

De vereniging was al enkele maanden aan het draaien, toen langzaam een naam voor de vereniging moest gevonden worden, via een wedstrijd is toen een aantal namen naar voren gebracht, vele waren niet bruikbaar daar zij al door andere verenigingen werden gevoerd, uiteindelijk is toen besloten voor de huidige naam ZV. BEEK EN DONK.

Organisatie.

De organisatie is nu in fel contrast met toen wij begonnen. Was er in het begin geen sprake van een taakverdeling en pakte iedereen het eerste het beste aan, nu is de vereniging mede door de groei, op de meest moderne manier georganiseerd en wordt er op kleine schaal geëxperimenteerd met nog moderner organisatie-vormen waarbij eenieder zo optimaal en met het meest mogelijk plezier zijn taken verricht.

Akkommodatie.

De akkommodatie van onze vereniging is zeer goed te noemen. In de zomermaanden maken wij gebruik van het gemeentelijk zwembad, waarbij wij alle mogelijke steun ondervinden van de gemeente: deze geeft ons een subsidie die ons in staat stelt om in de wintermaanden uit te wijken naar het overdekt zwembad in Helmond, waar ook alle medewerking wordt verkregen om zo optimaal mogelijk te functioneren.

Wij zouden echter graag meerdere uren willen hebben om een training op te zetten die verschillende van onze getalenteerde zwemmers en zwemsters konden brengen naar de verschillende nationale kampioenschappen, echter dit zit er financieel niet in. In de wintermaanden hebben wij ook de beschikking over de sportzaal waarin een gerichte droogtraining wordt gegeven.

Verloop leden.

Door de ruime mate waarin akkommodatie voor allerlei sporten in onze gemeente aanwezig zijn, en de beperking om onze leden een gerichte training te geven, is er in onze vereniging een relatief groot verloop te zien; in het voorjaar een duidelijke groei en in het najaar een afname van het ledenbestand.

Doelstellingen.

Z.V. BEEK EN DONK stelt zich tot doel de zwemsport in het algemeen nader te brengen tot de mensen en deze de gelegenheid te bieden deze te beoefenen. Specialisatie zouden wij erg toejuichen maar gehinderd door het ontbreken van een overdekt bad in onze gemeente en de hoge huur elders, trachten wij onze leden een gezellige ontspanning te bieden in clubverband. Ieder lid wordt in staat gesteld om zich aan elkaar te meten o.a. wie is de snelste, maar ook wie zwemt er het best, gedrag, spraak, houding, mentaliteit wordt steeds daar waar nodig is ter discussie gesteld.

Evenementen.

Het meedoen aan alle evenementen, door de K.N.Z.B. georganiseerd, is voor onze vereniging, gezien de vrij hoge kosten (ik schrijf niet te hoge kosten) niet mogelijk. De evenementen waar wij echter aan deelnemen, zijn wij een gewaardeerde gast en daar een verdiende pluim voor onze (vooral jeugdige) leden, die door hun houding en gedrag het voor anderen fijn maken om ook beoefenaars te zijn van de door ons allen zo geliefde zwemsport.

KRING

1929 - 1979

deelname aan evenementen en wedstrijden beperkt is, omdat de meeste van deze op zondag plaats vinden. We moesten vaak wedstrijden afzeggen omdat we op zondag geen volledige ploeg konden samenstellen.

Onze vereniging wil graag het contact met de andere verenigingen levend houden en hopen daarbij op begrip van de andere verenigingen.

WERKENDAMSE ZWEMCLUB

De Biesboschzweimmers

De Werkendamse zwemvereniging "De Biesboschzweimmers" is opgericht op 20 mei 1968. Direct na de opening van het zwembad "Werkina" op 30 april 1968, ontstond bij enkele Werkendammers het idee om een zwemclub op te richten. In eerste instantie was het de heer Soer en vooral de heer Du Burck (tevens trainer), die hun schouders onder dit werk zetten, later was het vooral de heer Bijlenga, die de grote animator was. Tot ± 1970 werd er "gehospiteerd" en toen volgden de eerste "echte" wedstrijden.

Vooral in het begin was er het contact met de verenigingen uit ons "rayon". Aan het begin van elk nieuw zomerseizoen werden er afspraken gemaakt over wedstrijden, die dan 's zomers verzwommen werden.

Dat was een leuke periode voor onze vereniging, vooral omdat toen het zwemmen vooral nog voor het grootste gedeelte in de zomer en op zaterdag werd verzwommen.

De grote ommezwaai kwam echter met de wintercompetitie in de jaren 1971/72. Deze wedstrijden waren en zijn nog steeds op zondag gepland. Wat Nu? We hebben toen een enquête gehouden onder de leden en kwamen toen tot de ontdekking dat er toen met de "zondagzweimmers" een ploeg samen te stellen viel. Zo schreven we in voor de competitie en we werden ingedeeld in de B-competitie. Het eerste jaar ging het redelijk goed en konden we ons redelijk handhaven, al werd het gemis aan een overdekt zwembad in de omgeving toen al wel duidelijk merkbaar.

De winter was voor onze vereniging echt een probleem. In die jaren deden we, om de club 's winters wat bij elkaar te houden, recreatiesport in de zaal. (Daarvan is nog steeds een uur overgebleven om de leuke en prettige sfeer, die dat met zich meebrengt). Daarnaast gingen we met de hele club een keer in de maand samen gezellig vrij zwemmen in het Brabantbad in Den Bosch.

Al spoedig ging zwembad "De Blik" in Gorichem open en daar lag voor ons de kans, dachten we tenminste. Dat viel echter bitter tegen, want er waren veel meer kapers op de kust. We kregen 1 uur in de week toegewezen en wel op maandagavond van 21.15 tot 22.15 uur. Bepaald geen ideaal uur dus.

Met de wedstrijdgroep gingen we daar trainen, terwijl we met de rest het reeds gememoreerde vol hielden.

Intussen waren de verhoudingen in onze vereniging weer geheel anders komen te liggen en was het onmogelijk een volledige ploeg voor de zondag samen te stellen, vandaar dat we toen onze ploeg teruggetrokken hebben uit de wintercompetitie.

Pas in 1974 keerden we terug in deze competitie (in de C-afdeling). Onze ploeg was echter toen nooit op z'n sterkst omdat we verschillende goede zwemmers en zwemsters misten omdat zij niet op zondag mochten zwemmen.

Een grote uitkomst bood het zwembad "De Kikvors" te Giessen dat geopend werd. Daardoor kwam het zwemmen uit onze streek uit het slob en ontstonden nieuwe verenigingen.

Zij kampten met dezelfde problemen als wij en nu kon de Kring niet meer om onze roep heen om een poule op zaterdag te laten verzwommen. Al spoedig daarna promoveerden wij weer naar de B afdeling, waar ons eerste team nog steeds in vertoeft.

Intussen is in onze vereniging enige jaren geleden aarzelend een begin gemaakt met een poloafdeling. De laatste tijd echter lijkt dit pas goed op gang te komen en hopen we spoedig in de competitie deel te gaan nemen.

Tenslotte:

Het grootste probleem van onze vereniging is, door het zondagzwemmen, dat wij bang zijn dat wij geïsoleerd raken van de andere verenigingen uit de Kring, omdat

Dit jaar vieren we dan ons tweede lustrum en de Dommelbaarzen zijn geen Dommelbaarzen als er geen Dommelbaarzen op staat, maar ook niet als ze tijdens de feestweek niet hadden laten zien, ook op het gebied van feestvieren, iedereen de baas te zijn. Hoera, weer een overwinning van de Dommelbaarzen. Toch maar mooi van zo'n zwemvereniging!!!

KRING
1929 - 1979

DE DOMMELBAARZEN

VUGHT

De Zwemvereniging "De Dommelbaarzen" is in 1968 ontstaan naar aanleiding van een stukje van Bram Boon, zoon van de eerste voorzitter, dat hij op last van het hoofd van de Aloysiusschool in Vught moest schrijven voor het verenigingsblad van de "Vughtsche Jeugdcentrale".

In dit jubileumnummer uiteraard ook een overzicht van de prestaties van de vereniging, want de vereniging is echt niet alleen wat het aantal leden betreft gegroeid.

Van een groepje "gezelligheidszwemmers" zijn we uitgegroeid tot een vereniging met heel wat afdelingen en beroemd en berucht in heel Brabant.

Na de aansluiting bij de K.N.Z.B. maakten de Dommelbaarzen in september 1972 haar debuut in de C-competitie. Hierin werden de eerste slachtoffers gemaakt van wat een revolutie in de zwemwereld van Brabant zou gaan worden.

De Dommelbaarzen promoveerden naar de B-competitie.

Het daarop volgende jaar werd al door enige Dommelbaarzen aan de Brabantse Kampioenschappen meegedaan.

Zoals een goede vereniging betaamt blieven wij 2 jaar in de B-competitie draaien om daarna onopvallend en als weinig betekenende vereniging in de A-competitie binnen te sluipen.

Gedurende die 2 jaar sensatie voor wat de kampioenschappen betreft. Aan de Brabantse Kampioenschappen werd niet alleen meegedaan, nee.... er werden zelfs prijzen behaald. Als klap op de vuurpijl hadden we in 1974 één en in 1975 twee deelnemers aan de Nationale Kampioenschappen. Broeva! Haro'.

Maar de tijd zwom door en de Dommelbaarzen kwamen op, zodat we nu zelfs op de derde plaats in de A staan en er kwam een tweede ploeg bij de C-afdeling. Deze tweede ploeg rook ook nog een jaartje aan de B-competitie maar vond het in de C toch gezellig en deed een stapje terug.

De Brabantse zwemwereld kent echter nog een vierde afdeling, U raadt het al, de D-competitie en we zouden de Dommelbaarzen niet zijn als we niet ook daar van ons lieten horen.

Ook bleven de Dommelbaarzen natuurlijk meedoen aan kampioenschappen. De B.K. kwam erg in trek bij onze vereniging en de deelname onzerzijds werd groter evenals het aantal prijzen dat werd binnengehaald. De laatste keer schrok Brabant pas goed wakker toen onze vereniging als beste van Brabant uit de bus kwam.

Eenmaal van de Nederlandse Kampioenschappen geproefd, zijn wij ook daar niet meer weg te slaan en vinden we dat ieder jaar meer herinneringen mee naar huis moeten worden genomen. (Medailles enz.)

Dat de prestaties in de vorm van "stijgende prijzen" beter worden komt door betere tijden. De vooruitgang hier is merkwaardig. De tijden waarvoor onze heren van een paar jaar geleden zich in het zweet zwommen draait een 12 of 13 jarige van nu zijn zijn hand niet om.

Intussen draait onze vereniging ook mee in de waterpolo competitie. Ook hier een kalme voor de storm. Tot voor kort deed de naam van onze zwemvereniging niet eens een waterpolo afdeling vermoeden. Nu dit sinds de afgelopen ledenvergadering zal worden veranderd zal ook waterpoloënd Brabant nog heel wat te wachten staan.

Dit stuk zou te eenzijdig worden wanneer ik alleen van de "natte" prestaties van onze vereniging zou spreken.

Per slot van rekening hebben wij onder ons heel wat voetballers, die het ieder jaar tijdens het kamp weer opnemen tegen enthousiaste campinggasten.

Ook deze laatste moesten het afgelopen jaar buigen onder de druk van de Dommelbaarzen.

VELDHOVENSE ZWEMVERENIGING

Aan de vraag om een geschreven portret van onze vereniging te maken, willen wij gaarne voldoen.

Allereerst wenst het bestuur "de Kring" van harte proficiat met het bereiken van het 50-jarig bestaan. Wij danken U voor het vele werk de afgelopen jaren en hopen dat wij nog lang van Uw diensten gebruik mogen maken.

V.Z.V. Njord is in 1942 opgericht door enkele enthousiastelingen, die in de oorlogsjaren geen goede raad met hun vrije tijd wisten.

Er werd gezwommen in het Witven. Na een aantal jaren werd het bad afgekeurd door de Inspectie van de Volksgezondheid.

Vele jaren was Njord toen aangewezen op de binnenbaden van Eindhoven. Iedere zondagmiddag reden dan de bussen af en aan om de jeugd van Veldhoven naar Eindhoven te vervoeren.

Inmiddels zat Veldhoven ook niet stil en kwamen er nieuwe baden, zowel binnen als buiten.

Toen pas begon N.Z.V. Njord, onder voorzitterschap van de heer G.L. Bosch, echt te leven en is thans een springlevende vereniging van ruim 800 leden met o.a. 1 A ploeg, 1 B ploeg, 1 C ploeg en 1 D ploeg zwemmen. 3 heren teams, 2 dames teams, 1 meisjesteam, 2 jongens teams en een twintigtal pupillen waterpolo.

Dat ons waterpoloafdeling goed draait, blijkt wel uit het feit dat Dames I als enige ploeg in Brabant in de 2de kl. van de K.N.Z.B. speelt en dat ons jongens team in 1978 een 5e plaats wist te behalen tijdens de Nederlandse kampioenschappen. Het ziet er thans naar uit, dat zij in 1979 weer een gooi doen naar het kampioenschap van Brabant.

Afdeling Elementair: + 400 kinderen worden opgeleid voor de diverse diploma's. Het gemiddeld percentage van geslaagden ligt op 97%.

Afdeling Recreatief: verzorgt o.a. de feest- en bindingsavonden, waterspelen, kienen e.d.

De zwemvierdaagse is een jaarlijks terugkerend evenement, waaraan door + 1000 personen wordt deelgenomen.

Het bestuur begeleidt ook nog de zwem- en trimgroep Veldhoven waarvan + 200 personen boven 18 jaar lid zijn.

50 Personen werken mee om de ruim 800 leden "drijvende" te houden. Jaarlijks wordt door een aantal personen deelgenomen aan cursussen voor "W" official, A.B.O., Zwemonderwijzer, clubtrainer A en Clubtrainer B.

Voor meerdere bijzonderheden en/of inlichtingen kunt U terecht bij de verenigingssecretaris tel. 040-532962 of schriftelijk: V.Z.V. Njord Postbus 8 te Veldhoven.

De jaren die volgen brengen weinig goeds voor de zwemsport in Veghel. Het volleybal en in minder mate ook de gymnastiek dreigen het zwemmen en waterpolo te overvleugelen. Rond '67 bereikt dit zijn dieptepunt. Slechts een klein aantal mensen, waaronder Jeanne Vermeulen, Paula Hoogenhoff en ook Wim de Voigt blijven voor hun sport vechten. En dat lijkt resultaat te hebben. Temeer daar de bouw van een nieuw openluchtbad in '69 gereed komt en de zwemsport weer in het middelpunt van de belangstelling brengt. Al vóór de opening van het bad telt de zwemafdeling weer 45 leden.

In 1972 wordt de vereniging weer omgedoopt in VZ en PC Nautilus. De drie druppels in het embleem stelden niet langer zwemmen, volleybal en gymnastiek voor, maar waterpolo, zwemmen en (later) trimzwemmen.

ACCOMMODATIE.

De geschiedenis van de vereniging loopt voor een belangrijk deel parallel aan die van de zwemaccommodaties in Veghel.

De eerste acht à negen jaar zwommen de leden in een openluchtbad dat onverwarmd en sterk verouderd was. Het kreeg zijn water van het nabijgelegen kanaal de Zuid-Willemsvaart. Wellicht dat we hier een oorzaak van de verminderde belangstelling vinden. In die tijd immers krijgt de hygiëne en zuiverheid een steeds belangrijker plaats in het leven. En het kanaalwater kan op geen van beide bogen.

Precies op tijd kwam het nieuwe bad in het Prins-Willem-Alexander-sportpark gereed.

Het ontbreken van een overdekt zwembad noopt het bestuur te zoeken naar een trainingsaccommodatie, buiten Veghel. Eindhoven en Den Bosch zijn korte tijd toevluchtsoord, daarna wordt het Mill. Er reed een bus elke tweede en vierde zondag van de maand en later elke zondag de zwemmers naar Mill. Dat kostte handenvol geld.

Die kosten werden iets minder toen Uden, dat dichterbij Veghel ligt, een overdekt zwembad kreeg.

Maar tóch rende een en ander de zwem- en waterpoloprestaties af. Het "Beknopt Memorandum betreffende de zwemsport in Veghel", in 1972 door het bestuur geschreven, stelt dan ook: "Door gebrek aan winterfaciliteiten is de ontwikkeling van de zwemsport nog in het beginstadium".

De gemeente Veghel lijkt gealarmeerd. In 1975 wordt het nieuwe overdekte zwembad "De Beemd" geopend. En dan begint de "opmars", zoals de pers het omschreef, pas goed. Het eerste herenzevental promoveert jaar op jaar en speelt momenteel in de districts-klasse. Het damesteam speelt momenteel in de tweede klasse kring. Een tweede herenzevental en een junioren team brengen het aantal zeventallen op vier. Het komende jaar worden dat er waarschijnlijk vijf. Ook de zwemafdeling vaart momenteel wel. Deze afdeling is inmiddels onderverdeeld in een groep recreatieven en een groep startnummerhouders. De recreatieven, een 'kweekvijver' voor de andere groep, komen uit in de D-competitie van de KNZB en de startnummers in de B en C-competitie.

De 'opmars' wordt wellicht nog beter gestaafd door de derde afdeling, het trimzwemmen. Deze afdeling, opgericht in '76, telt momenteel meer dan 40, merendeels oudere, leden. In overleg met de gemeente brengt Nautilus jonge Veghelaren de zwemkunst bij.

Wie meent dat alles rozegeur en maneschijn is bij de Veghelse zwem- en poloclub komt bedrogen uit.

Voorzitter Ad van Doorn daarover: "Er komen genoeg nieuwe leden bij, maar er haken er evenzoveel weer af. We zitten eigenlijk al jaren op eenzelfde aantal leden. Ergens zit iets fout, we weten alleen niet precies wat".

Onder meer naar aanleiding van deze kwestie wordt, op het moment dat deze woorden op papier gezet worden, een enquête gehouden onder zowel de leden van de afdeling zwemmen als die van waterpolo. Uit de enquête zal moeten blijken naar welke zijde de vereniging in de toekomst moet buigen: naar de recreatieve of naar de prestatie-gerichte kant.

Zwemvereniging Nautilus

De geschiedschrijving van een vereniging. Je reist van station naar station, krijgt informatie van deze en gene en dient zelfs de spoorlijn die er eens gelegen moet hebben opnieuw aan te leggen. Het liefst zo nauwkeurig mogelijk.

De spoorlijn in dit verhaal heet: de Veghelse Zwem- en Polo Club Nautilus, voor het eerst 'aangelegd' in 1958.

Begin februari van dat jaar komt een groepje mensen in het , inmiddels gesloten, hotel Jilleesen aan de Veghelse Markt bijeen. Onder hen: politieagent Schikhof, de latere voorzitter Pieter Slot en de leden van het zwembadpersoneel, Frans Meulensteen en Paula Hoogenhoff. Deze laatste vertelt: "Wij praatten toen over allerlei dingen die komen kijken bij een oprichting van een vereniging. Over de naam bijvoorbeeld. We besloten daar een prijsvraagje voor uit te schrijven." Enkele dagen later, 11 februari 1958, wordt de zwemvereniging opgericht onder de naam Nautilus. Twee hadden die naam op het briefje gezet.

In de eerste aflevering van het cluborgaan "Op Uw Plaatsen..!", dat al in '59 verschijnt, verklaart Schikhof de naam van de vereniging. "Want als goed lid behoort je toch te weten wat een dergelijke naam beduidt. Als een buitenstaander naar de betekenis zou vragen staat het vrij onnozel wanneer je geen antwoord weet te geven." aldus de politieagent. De verklaringen liggen voor de hand. Jules Verne schrijft in "20.000 mijlen onder zee" over kapitein Nemo en zijn onderzeeër de Nautilus. De Amerikanen noemden, naar dit voorbeeld, de eerste onderzeeër die door kernenergie voortbewogen werd ook de Nautilus. "Nautilus is bovendien de naam van een bijna uitgestorven schelpdier dat nu alleen nog voorkomt in de Stille Oceaan. Bovendien is het in de scheepvaart een synoniem voor schipper. De verklaringen hebben één ding gemeen: ze hebben allemaal met water te maken." Ook als verenigingsnaam is Nautilus niet origineel meer", vertelt Schikhof in zijn verhaaltje, "denk maar eens aan de studenten-roeivereniging in Groningen".

Tijdens de beginjaren van de vereniging ligt het accent vooral op het waterpolo. De heren spelen in deze dagen in de afdeling C van de kring Brabant tegen onder meer Aegir, Triton (Boxtel), Z.Y.V. (Den Bosch) en Neptunes. De dames bereiken binnen enkele jaren de landelijke polocompetitie.

Na 1962 komen er ook meer zwemwedstrijden. Het afschaffen van het gescheiden zwemmen voor dames en heren in zwembaden, korte tijd daarvoor, is daar niet vreemd aan. Vóór dat jaar echter, is het zwemprogramma vrij beperkt en kent één hoogtepunt: de Veghelse Kampioenschappen, die in 1959 voor het eerst gehouden worden. In de beginjaren worden deze kampioenschappen bij de heren beheerst door de huidige voorzitter Ad van Doorn en bij de dames door Jeanne Vermeulen, sinds kort weer lid van de afdeling trimzwemmen.

ALGEMENE SPORT VERENIGING.

In het begin van de zestiger jaren was een openlucht zwembad al een redelijke luxe. En een overdekt bad kwam alleen voor in de stoutste dromen van enkele Veghelaren.

Hoewel Aegir en P.S.V. collegiaal een aantal banen tijdens hun trainingen in het Eindhovense Sportfondsenbad gratis afstonden aan de vereniging uit Veghel, zocht het Nautilus-bestuur naar andere oplossingen om de leden 's winters vertier te bieden.

In 1963 komt dan ook een afdeling volleybal van de grond die in eerste instantie bedoeld is om de zwemmers en zwemsters ook in de winter te laten bewegen. Zo ook de afdeling gymnastiek die korte tijd later opgericht wordt. Maar zie, al snel gaan beide nieuwe afdelingen binnen de vereniging een eigen leven leiden. En zo wordt Nautilus van zwemvereniging tot algemene sportvereniging verheven.

Eindhoven, waarvoor telkens 3 autobussen moeten worden ingezet.

Op 21 en 22 november 1970 krijgt Tempo een "eigen" huis, als het overdekte 25 meter bad "De Wedert" wordt geopend.

Het "gereis" was voorbij en er kon op 4 ochtenden, alsmede elke dinsdag- en woensdagavond worden getraind en "gelest". Er wordt wederom aan Polo gedacht.

Als gevolg van het "eigen" huis stijgt het ledental in één klap tot 373. Het bestuur durft het aan om op 14 maart 1971 de Nationale Kringwedstrijden te organiseren. Hansje Bunschoten verslaat Enith Brigitta op de 100 meter vrij met 1.02.5 tegen 1.03.6. Zij bewijst hoe "snel" de Wedert is door op de 400 meter vrij met 4.38.4 het Nederlands Record te evenaren. Op 21 april wordt er binnen het bestuur voor het eerst gesproken over wensen en "eisen" voor het 50 meter buitenbad.

De eerste Boslopen worden samen met P.S.V. georganiseerd en aan de 24-uurs marathon in Eindhoven nemen 4 leden deel.

Polo leeft weer op in 1972. Naast regelmatige contacten met Belgische verenigingen, ontstaat in dit jaar, op initiatief van P.S.V. de z.g. "Regio 6-kamp".

Het 12½ jarig bestaan wordt in 1973 gevierd met waterspelen voor elementaire leden, een recreatieve ontmoeting voor de niet-startvergunninghouders en een Nationale zwemwedstrijd, waarin onze wedstrijdploeg in uniforme kleding aan de start verschijnt.

De taak van voorzitter wordt overgenomen door Harrie van den Broek. Statuten en reglementen ter verkrijging van Koninklijke goedkeuring worden voorbereid.

Pogingen om schoolwedstrijden in Valkenswaard van de grond te krijgen lijden schipbreuk door gebrek aan belangstelling van de zijde van de schoolbesturen.

Valkenswaard krijgt er een prachting "niervormig" recreatief buitenbad bij en Tempo wordt 3 recreatie sportleiders rijker.

Iedereen is er van overtuigd dat het 50 meter buitenbad niet lang meer op zich laat wachten.

Het aantal leden stijgt van 374 in 1975 tot 440 in 1976.

De inmiddels traditioneel geworden Sinterklaaswedstrijd met Aegir vindt voor de eerste keer plaats en er wordt contact gelegd met de Engelse zwemvereniging SALS uit Southend, waarmee intussen zeer nauwe banden zijn ontstaan.

Op zeer succesvolle wijze wordt samen met de plaatselijke atletiekvereniging A.V.V. gestreden om de STRIEPERSTAR trofee, terwijl in het najaar de startbespreking plaatsvindt voor het intussen zeer populair geworden "Zwem-Je-Rot" toernooi voor niet-startvergunninghouders.

In overleg met de landelijke kampeer-kommissie organiseert Tempo dit jaar voor de eerste keer de eerste Brabantse Zwemmers Kampeer Instuif op het Eurostrand (intussen is de derde reeds voorbij).

Het ledental per 31 december 1978 bedraagt 431, waarvan 96 startvergunninghouders.

Dankzij de medewerking van een groot aantal Tempo "fans" en met de spontane inzet van onze commissieleden kunnen we in de "openbaarheid" treden met 5 polo-teams, 1 wedstrijd ploeg en 1 recreatieve ploeg. Bij het elementaire gebeuren mogen we eveneens rekenen op de belangelozede medewerking van ruim twintig "enthousiasten". Onze jeugdkommissie organiseert naast huifkartochten, paaseizoenen, reeds sedert jaren op een meer dan voortreffelijke wijze het Sinterklaasfeest voor onze leden.

Ons verslag zou niet compleet zijn zonder melding te maken van onze - van vele openingen van baden - bekende komische springploeg D.C. 7, onder leiding van de thans in Hulst wonende Ad Aarts.

De meest eervolle uitnodiging ontvingen we van Leen Pfrommer voor een optreden tijdens de internationale sport-ontmoeting voor de Militaire Academies van Engeland-Frankrijk-België en Nederland in 1977.

Valkenswaardse Zwem- en Poloclub „TEMPO”

Het ca. 15000 inwoners tellende Valkenswaard had in 1960 voor de vooruitstrevende sportievelingen de beschikking over een - met gescheiden baden voor het "zwakke" en "sterke" geslacht - openluchtbad "De Oase", aan de Leenderweg, waar Leo Torremans de scepter zwaaide als bedrijfsleider.

Op initiatief van huisarts H. Woerdeman, tevens lid van de Sportstichting, toog Leo Torremans aan de slag om te proberen een zwemclub van de grond te krijgen en hoewel als officiële oprichtingsdatum 15 mei 1961 staat aangegeven, moeten er in 1960 al enige enthousiastelingen min of meer in clubverband hebben ge-opereerd.

De vereniging moest natuurlijk een naam hebben. Vindingrijke Leo Torremans opverde de idee om het "Tempo, Tempo" van de aanmoedigingskreet tijdens de training in de naam te verwerken en dit voorstel moet destijds in goede aarde zijn gevallen.

Het grootste probleem voor het bestuur bestond uit het praktisch wegvallen van het gehele ledenbestand in de "gesloten tijd" en dit leidde in 1963 bijna tot opheffing van de vereniging.

In 1964 zijn een aantal van de 30 leden zeer actief en wordt serieus aan Polo begonnen. In eigen beheer worden 2 goals vervaardigd.

1965 Geeft een belangrijke "doorstoot" te zien naar 151 leden met 11 donateurs. Het actieve bestuur, met Frans Buelens als secretaris, krijgt voor het polo-gebeuren versterking van Mej. Bep van Blokland. Joop Verhaar fungeert weer als penningmeester. Leo Torremans is verantwoordelijk voor de T.C. en voor de training krijgt Tempo hulp van de heren Gundlach en Thomassen.

Rob Kerkhoven komt een K.N.Z.B. wervingsfilm vertonen en de heren Jos Kemp en Jo Gijselhart stimuleren bestuur en leden met hun adviezen en persoonlijke aanwezigheid bij de regelmatige demonstraties in de Oase, teneinde belangstelling voor Tempo te wekken.

Samen met Njord vindt er een "jeugdtrainingswedstrijd" plaats en Tempo schrijft in voor de winterpolo-kompetitie. Vanaf oktober wordt er elke zondag (met 1 autobus) en vrijdags om de 14 dagen (met 2 bussen van de E.M.A.) naar het Sportfondsenbad in Eindhoven gereden. De contributie stijgt met 100% tot f 0,50 per week, excl. buskosten ad f 1,- per rit.

Uit deze periode stamt ook het clubembleem en wederom is Leo Torremans de "aangever", geïnspireerd door een aantal golfjes op een bierviltje van "Dommelsch". Niet duidelijk is of de basiskleur in het eerste ontwerp blauw of rood was. Er worden in elk geval 100 emblemen besteld.

Inschrijvingen voor "wedstrijden" kon in die tijd probleemloos plaatsvinden. Als een bezoekende club bereid was een "krat" mee te brengen, kon men in de Oase tot zelfs op de avond voor de wedstrijd terecht. Het eerste "klubstencil" aanschouwt in 1966 het levenslicht.

Het rekreatieve zwemgebeuren komt steeds meer in de belangstelling en op 18 oktober 1967 komt de regio Zuid-Oost Brabant tot de oprichting van een commissie, die onder voorzitterschap van Leo Torremans de zaken op een rijtje gaat zetten. Andere bekende namen uit deze commissie, die in Hotel Royal te Geldrop geboren werd, zijn: G. Bosch, V. Jansen, J. Kemp en C. Sprengers, terwijl J.S. Kemp en M. van Kimmenade hiervan deel uitmaakten namens de Sportkommissie. In feite werd hiermede de grondsteen gelegd voor het rekreatieve gebeuren op zwemgebied in geheel Nederland.

In 1968 duiken voor het eerst de namen op van "Tante" Puck van Kalleveen en Ad Aarts, twee personen waaraan Tempo in de volgende jaren zeer veel te danken zou hebben, voor het verdere voortbestaan.

Het ledenbestand stijgt met 51 tot 254 in 1969. De training wordt gehouden te

ZEESTER—PRINSSSEN

HOE IS ZEESTER-PRINSSSEN ONTSTAAN ?

Kort nadat de gemeente Uden een buitenbad rijk was geworden ontstond in 1958, door een aantal pololiefhebbers opgezet, de zwemclub ZEESTER. Opgericht met als doel de zwemsport in het algemeen te bevorderen.

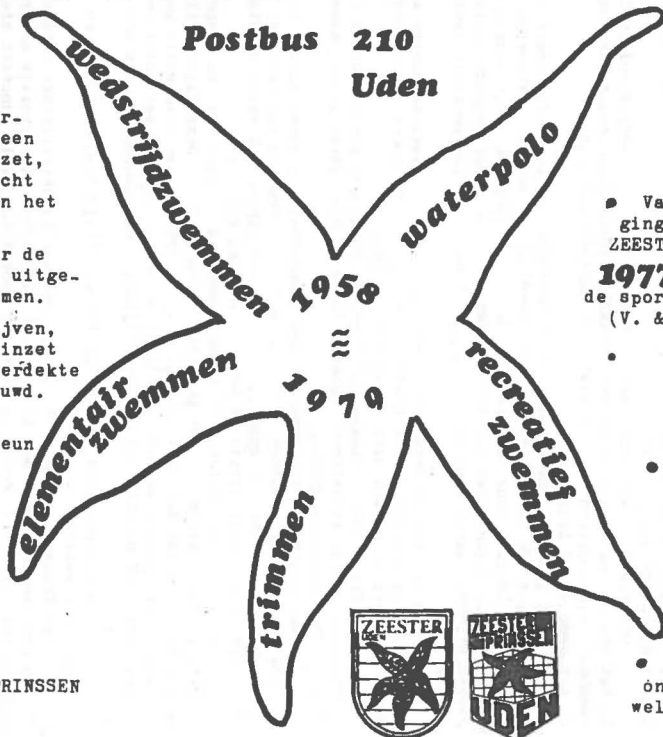
In 1972 werd, belemmerd door de beperkte zwemmogelijkheden, uitgezien naar een ander onderkomen.

Dank zij de steun van bedrijven, particulieren en de enorme inzet van de leden is toen ons overdekte verwarmde, 20-meterbad gebouwd. Toen een Unicum in Europa !

Vooraf door de geweldige steun van Installatie Bedrijven PRINSSSEN BV uit Uden, met haar grote kennis van de waterhuishouding werd het geheel realiseerbaar. Bovendien verbond PRINSSSEN BV zich contractueel aan ZEESTER voor een periode van 10 jaar

ZEESTER WERD TOEN ZEESTER-PRINSSSEN

Postbus 210
Uden

OPMERKELIJKE FEITEN

- 1-1-1958 72 leden
- 1-1-1965 68 leden
- 1-1-1970 82 leden
- 1-1-1975 549 leden
- 1-1-1979 818 leden
- Van de ca. 75 sportverenigingen die Uden rijk is werd ZEESTER-PRINSSSEN in **1977** en **1978** uitgeroepen tot de sportvereniging van het jaar (V. & R. bokaal)
- **1979 ??**
  - 20 meterbad in 1972
  - 25 meterbad in 1980 ?
- Hoewel prestatie niet het hoofddoel is van ZEESTER-PRINSSSEN zijn er tekenen dat enkele leden van de zwemafdeling zich in 1979 op nationaal niveau gaan presenteren.

- Nieuwe leden worden door ons nog steeds hartelijk verwelkomd.

T. Z. V.

TILBURG

Een geschreven portret van TZV, of ook wel de Tilburgse Zwemvereniging zoals de vereniging officieel heet.

Opgericht 1 juni 1909, als we uitgaan van de moedervereniging!

En het duurde tot 1931 voordat men in KNZB verband kwam, omdat toen de Noord Brabantse Zwembond werd opgericht en "de TZV" zich daarbij aansloot.

In het gedenkboek lezen we:

"Het jaar 1931 heeft voor de vereniging nog eene bijzondere betekenis, doordat in dat jaar de oude sportcommissie verdween en men tot oprichting besloot van de Sport- en Poloclub. Deze club is voor de vereniging van grote waarde gebleken, omdat zij, door het organiseren van wedstrijden en verdere verjongende manifestaties van propagandistische waarde voor de TZV is; zij houdt, wat men populair zegt, zij houdt den moed er in!"

En hier zijn we meteen bij een van de karakteristieke punten aangekomen: de verstrengeling van TZV en het Bakse ven of ook van de Sport- en Poloclub met "de TZV". Voor ons hoeft de kluwen niet ontward te worden!

Het Bakse ven (eigenaar uit vroeger eeuwen was een Tilburgse familie Bak, Back, of mogelijk Backx) is gelegen tussen Tilburg en Moergestel in de gemeente Berkel-Enschot. (Over kluwen gesproken)

Hier heeft zomers permanent een zwembeuren plaats, d.w.z. een happening waarbij ook gezwommen kan worden, maar waarbij het ontmoeten van familie, vrienden en kennissen een even grote rol speelt. Invalshoeken kunnen ook trim- of visclub of zelfs kaart-club zijn. Maar altijd is men lid van het Bakse ven.

We kunnen en willen niet zonder namen van mensen, die de diepe groeven, de karakteristieke lijnen van het portret gevormd hebben. Deze lijnen blijken bepaald te worden door Jan van der Valk, die in 1911 al tot lid van verdienste werd benoemd. Ook als architect kunnen we hem letterlijk de bouwer van TZV-het Bakse ven noemen. Zijn verwevenheid met de TZV werd een erfelijkheid, die aantoonbaar is tot in zeker de derde generatie:

in de geschiedenis van TZV zullen we altijd "van der Valk"-en tegenkomen, op crúciale plaatsen.

Ben Reuling is voor het waterpoloën van karakteristieke betekenis geweest: TZV en Ben Reuling leken wel in chemisch evenwicht. Aanvankelijk als speler, later als organisator, trainer, coach, secretaris, voorzitter, alle functies afwisselend en door elkaar beoefend, heeft hij de vorm aan TZV gegeven. In de jaarlijks uit te reiken Ben Reuling-trofee blijft deze naam aan TZV verbonden.

Uit het bovenstaande blijkt, dat de leden gerecruteerd worden uit een tamelijk kleine groep, nl. een deel van de Bakse-ven leden.

Daaruit is het verklaarbaar, dat TZV slechts een 50-tal leden heeft!

TZV preferereert deze kleinschaligheid, en scheidt hiermee in het Brabantse gebeuren een unieke situatie. Naast alle grote verenigingen blijft zij haar typische rol spelen van de miniclub, die uitsluitend aan waterpolo doet.

Haar bijdrage aan het groter geheel heeft ze vanaf het ontstaan van "De Kring" graag geleverd. De vereniging is er trots op dat haar leden bestuursfuncties vervulden in de KNZB kring Noord-Brabant. (Insiders kennen namen als J. de Jong, J. van der Valk, Th. Vinks etc.)

TZV hoopt nog lang te kunnen bijdragen aan de groei en bloei van "De Kring".

Vooral die tijd blijkt echter een verhelderende werking te hebben. Langzaamaan wordt een toenadering voorbereid. Die toenadering gaat vooral bij RES nogal moeizaam. (Ik kan mij nog goed herinneren dat ikzelf met de toenmalige technische commissie van R.E.S. wegliep op de bijzondere algemene vergadering vlak voordat er gestemd moest worden).

Aangezien in die tijd woorden als Startgemeenschap en fusie nog onmogelijk waren binnen de KNZB, moesten nogal wat hindernissen worden overwonnen.

Op 1 januari 1961 aanschouwt dan toch echter de nieuwe vereniging T.R.B. - R.E.S. het levenslicht. (Een naam die nu nog dikwijls weerstanden oproept bij hen die alles toen hebben meegemaakt. Een naam die wijst naar het verleden van beide verenigingen. Als de toenmalige bestuurders een nieuwe naam hadden kunnen kiezen, zou alles wellicht beter zijn gelopen).

Direkt na de "fusie" in 1961 verlaten nogal wat leden, ook leidinggevende- en beleids mensen de vereniging T.R.B. - R.E.S.

Heel hard moet er worden geknokt om de nieuwe boorling door zijn peuter- en kleuterjaren heen te loodsen.

In 1966 staat dan de nieuwe vereniging wederom voor een bankroet. T.R.B. - R.E.S. is failliet.

De bestuursleden (8 in getal) trekken de beurs open en leggen gezamenlijk (hoofdelijk omgeslagen) zoveel geld op tafel dat we weer quitte zijn.

Voorwaarde is dat er gestart moet worden met een afdeling elementair zwemmen, die de financiële spil gaat worden van de vereniging.

In 1967 komt die afdeling, en T.R.B. - R.E.S. groeit uit tot een grotere vereniging. In de jaren 1966 nog een vereniging van ongeveer 110 leden, groeit zij uit tot een vereniging van ruim 700 leden in 1969. En de groei gaat steeds maar door.

De opening van het nieuwe zwembad WEST zorgt dan nog voor verdere groei. Het gaat goed met T.R.B. - R.E.S. Als in 1974 het 40-jarig bestaan (als oprichtingsdatum moest 1 oktober 1934 worden aangehouden) wordt gevierd is T.R.B.-R.E.S. een zeer goed florierende vereniging met bijna 1300 leden, en een goede financiële basis.

En zwemmend Tilburg gaat verder.

De zeventiger jaren naderen snel hun einde. T.R.B. - R.E.S. tracht gestalte te geven aan zijn naam. Het zwemmend redden bevorderen, en daarnaast zwemSPORT-vereniging zijn. En dat alles dan rustig en snel. Dat zal nog wel jaren het devies blijven.

Opzettelijk is in dit klein historisch overzicht het invullen van namen van legendarische trbbers-ressers en trbberssters achterwege gebleven.

Velen hebben bijgedragen tot het zwemmen in Tilburg, en dan specifiek het zwemmen bij TRB-RES.

Namen zoals Schollaert, Beune Sr. Bastijn Sr., Gijselhart, Remmers, de Grood, Beels Sr. Beels Jr.

Het zijn namen die onverbrekelijk met TRBRES zijn verbonden geweest, en die nog steeds met ere worden genoemd.

Het rijtje zou langer moeten zijn, doch hun namen schieten me momenteel niet te binnen.

Het zijn namen die TRB, RES, TRBRES een gezicht hebben gegeven. Velen zijn al niet meer in ons midden, en we gedenken ze nog steeds.

Het zou te ver voeren om in dit Jubileumboek de persoonlijke verdiensten van al die leidsters en leiders te noemen.

T.R.B.-R.E.S. gaat verder. Onze vereniging bestaat dit jaar VIJFENVEERTIG jaar. Een mijlpaal die in alle stilte voorbij zal gaan. We bereiden ons voor op ons vijftig jarig bestaan in 1984. Dan zal de geschiedschrijving van T.R.B.-R.E.S. weer verder zijn.

Schrijver dezes hoopt dat dan zal geschreven worden dat T.B.R.-R.E.S. een florierende vereniging is, met een goede financiële basis. Net zoals we dat konden schrijven bij het veertig jarig jubileum.

TRB-RES

Als in het midden van de twintiger jaren het Wilhelminakanaal in Tilburg wordt gegraven, prijken in de Tilburgse Courant steeds meer berichten van Tilburgers die de verdrinkingsdood sterven.

Dat is de reden voor een aantal Tilburgers, om in 1927 de koppen bij elkaar te steken en een vereniging op te richten. Die vereniging krijgt in 1928 volledig gestalte in de reddingsbrigade, zwem- en waterpolovereniging R.E.S. (Rustig en Snel). De vereniging RES blijkt al heel snel het belang in te zien van combinatie met anderen. Al in 1929 legt zij tesamen met enige andere Brabantse verenigingen de grondslag voor de Brabantse zwembond (nu kring Noord-Brabant geheten).

In het begin van de dertiger jaren doen zich binnen de vereniging RES veel problemen voor. Wat van origine een REDDINGSBRIGADE was, groeide uit tot een wedstrijdvereniging. Het maakte tweestrijd binnen de vereniging. De groep wedstrijdzwemmers en de waterpoloërs werd steeds groter, en de reddingsbrigade zag zijn aanhang voor het zwemmend redden slinken.

Ook het bestuur van RES zag duidelijk dat er grote problemen zouden ontstaan als niet snel tot een oplossing zou worden gekozen.

Tesamen met de Tilburgse politie-sportvereniging en de Tilburgse EHBO-vereniging Petrus Donders, werd besloten om naast de vereniging R.E.S. een nieuwe brigade op te richten, waarvoor alle drie de verenigingen hun bijdrage zouden leveren.

In 1934, om precies te zijn op 1 oktober 1934 aanschouwde de TILBURGSE REDDINGSBRIGADE (T.B.R.) het levenslicht.

Zij hield zich alleen bezig met het zwemmend redden. De vereniging R.E.S. ging verder, om tesamen met de zustervereniging T.Z.V. het wedstrijdzwemmen en waterpolo in Tilburg te bevorderen.

Dan trekken sombere wolken boven het verenigingsleven van R.E.S. Grote financiële moeilijkheden komen opdagen. Men ziet zich genoodzaakt om in 1938 de vereniging op te laten houden te bestaan.

Vlak voor de Tweede Wereldoorlog zijn er dan nog twee verenigingen over in Tilburg. TZV en TBR gaan tesamen de oorlogsjaren in.

Als na de oorlog de zaak weer wordt opgepakt, blijkt T.R.B. ook te zijn uitgegroeid tot een wedstrijdvereniging binnen een reddingsbrigade. Een aantal jaren blijft dit bestaan, totdat in 1952 dezelfde problemen ontstaan binnen T.R.B., zoals jaren terug in 1933 bij de vereniging R.E.S.; alleen nu in omgekeerde volgorde.

In 1953 scheiden zich een aantal TRB-ers af en vormen de nieuwe vereniging R.E.S. Een oude naam voor een nieuwe vereniging.

Tilburg kent weer zijn drie verenigingen.

De rivaliteit stijgt vooral in de late vijftiger jaren tot grote hoogte. Water en vuur worden TRB en RES in Tilburg genoemd. Ook op bestuurlijk niveau komt enige rivaliteit om de hoek kijken. Aan het eind van de vijftiger jaren blijkt de spanning onhoudbaar te worden. Er is in Tilburg een vereniging met zeer veel leden en bijzonder weinig geld, en een met aardig wat geld en bijna geen leden meer.

Bij die situatie beginnen de zestiger jaren. Onder leiding van de toenmalige kringvoorzitter Cees de Vos gaan de voorzitters Beel en Lammers samen met de secretarissen van T.R.B. (de heer Veltman) en R.E.S. (de heer Gijsselhart) rond de tafel zitten. Een gesprek wat uitmondt in een zogenaamd geheim rapport, waarin een fusie wordt aanbevolen.

Een fusie tussen TRB en RES.

Binnen de twee besturen vinden de ideeën nogal wat weerstand. Die weerstanden worden groter als het "uitlekt" naar de diverse commissies in beide verenigingen.

Z.P.V. DE EENDRACHT THOLEN EN OMSTREKEN

Een vereniging die geboren is uit twee elementen, nl. de behoefte van (jonge) Eilandbewoners de kunst van het zwemmen machtig te worden en het enthousiasme van enige aankomende instructeurs(trices) aan die behoefte te voldoen door op non-profit basis hun medewerking en vrije tijd aan dit doel te geven.

De Werkgroep Zwemmen werd opgericht om het geheel in goede banen te leiden. Een overeenkomst met de Zwemver. "De Krabben" werd aangegaan om enige uren af te staan aan de Werkgroep. Een overeenkomst met de Fa v.d. Klundert die het vervoer regelde werd werkelijkheid. En zo kon de Werkgroep starten met instructie. Per jaar werden er dan ook zo'n honderdtal diploma's uitgereikt aan jong zowel aan ouderen.

Op 7 augustus 1974 werd de zwemvereniging "De Eendracht" opgericht waar de Werkgroep in opging. Een nieuw bestuur werd gevormd en men startte met het verenigingswerk.

Koninklijke goedkeuring werd verkregen op 15 juli 1975 onder No 78639. Aansluiting bij de K.N.Z.B. vond plaats op 1 juli 1976.

Een contract met de Dienst Sport en Openluchtrecreatie van de gemeente Bergen op Zoom werd aangegaan om uren voor de vereniging beschikbaar te stellen.

Aangesloten in de kring Zeeland zwemt men in competitieverband in de kring Brabant, vanwege de betere bereikbaarheid.

Een waterpolo-team werd gevormd. Na enige tijd bleek echter hiervoor onvoldoende belangstelling te bestaan. Thans wordt alleen in de zwemcomp. mee gedaan.

De training van de vereniging vindt plaats op zaterdagmiddag, terwijl het instructiezwemmen gebeurt op woensdagavond, waarvoor 2 bussen ingezet zijn. Nog steeds worden jaarlijks zo'n honderdtal diploma's uitgereikt aan zwemlustigen waarbij ook de Trimgroep ruimschoots aan zijn trekken komt. Aangezien het eiland Tholen slechts over twee niet overdekte zwembaden beschikt, blijft de vereniging aangewezen op "Gageldonk" te Bergen op Zoom. De vereniging is daarom zeer erkentelijk voor de plaats en de medewerking die van de zijde van de Dienst Sport en Openlucht Recreatie, zwemvereniging "De Krabben" en personeel van het zwembad ondervonden wordt.

ZWEMVERENIGING SON & BREUGEL

Reeds voor de officiële oprichting van onze zwemclub waren er activiteiten op zwembad in Son en Breugel. Er was toen nog geen zwembad en om toch de kinderen het noodzakelijk geachte zwemonderwijs te geven organiseerden een aantal ouders iedere zaterdagochtend een bus waarmee naar Helmond en later naar Eindhoven werd gereden om daar de kinderen de eerste beginselen van de zwemkunst bij te brengen.

Uit deze groep is toen het initiatief gekomen om een echte zwemsportvereniging op te richten. Op 2 april 1973 werd de zwemclub dan ook officieel opgericht en aansluiting bij de K.N.Z.B. verkregen. Uit het verslag van de oprichtingsvergadering blijkt dat het zwemonderwijs als de primaire taak van de vereniging werd gezien maar dat daarnaast ook ruimte werd gemaakt voor het wedstrijdzwemmen en waterpolo.

Sinds die tijd biedt de zwemclub Son en Breugel mogelijkheden om na het behalen van de zwemdiploma's actief aan de zwemsport deel te nemen.

Zowel het wedstrijdzwemmen als de waterpolo hebben reeds hun ups en downs gekend. Doordat nu bijzondere aandacht wordt besteed aan de begeleiding van het diploma-zwemmen naar het wedstrijdzwemmen en de waterpolo, lijkt de zwemsport bij ons weer aan een nieuwe bloeiperiode te gaan beginnen.

Door het ontbreken van overdekte zwembaden in de omringende plaatsen (waartoe wij uiteraard Eindhoven niet rekenen), heeft het zwembad in Son en Breugel en daarmee onze zwemvereniging een tijdlang een soort streekfunctie vervuld. Ook nu nog telt de zwemclub een belangrijk aantal actieve leden die in de omringende plaatsen wonen. Nu ook daar de accommodatie beschikbaar is, zullen wij ons meer op de plaats zelf moeten richten. Wij ondervinden daarbij gezonde concurrentie van vooral de tennisclubs en de hokeyclubs. Al met al zien wij de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Z.C. BIJTELKIL

SLEEUWIK

Drie en een half jaar geleden, in de zomer van 1975 werd onze zwemvereniging opgericht, daar er in ons dorp een grote behoefte bestond een andere element in het zwemmen te krijgen dan alleen "vrij zwemmen".

Een paar enthousiaste mensen wilden zich wel voor een zwemvereniging inzetten. Het ging vrij amateuristisch want we wisten weinig af van de gang van zaken.

We hebben een stukje in het plaatselijke blad laten zetten om mensen aan te trekken, die ook wel iets voor een zwemvereniging voelden en om leden aan te werven.

Als wij terugkijken op die tijd, was het eerste samenzijn een groot succes. Er waren veel ouderen op die eerste vergadering en op deze avond hebben wij ook ons voorlopig bestuur samengesteld.

We zijn begonnen met ongeveer 30 leden, dat snel opliep tot $\pm$ 60 van 7 t/m 60 jaar.

Een paar mensen die vroeger bij een zwemclub hadden gezeten gingen deze groep trainen (recreatief gericht). Langzamerhand zijn we fanatieker geworden. Eerst veel onderlinge wedstrijden, later ook met omliggende verenigingen.

Toen we eenmaal ingeschreven waren bij de Kamer van Koophandel was de zwemvereniging een feit.

We werden professioneler en gingen meer activiteiten organiseren, o.a. de jaarlijks terugkerende clubkampioenschappen, de zwemvierdaagse enz.

Voorts gingen we meedraaien in de D-competitie waar we goede resultaten behaalden. Het jaar daarna in de C-competitie (1978).

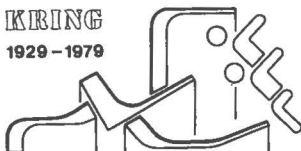
Onze vereniging heeft inmiddels een groot aantal leden en ook ouders-leden en de middenstand in ons dorp doen veel voor ons zoals het beschikbaar stellen van cups, vervoer, feestcommissie, begeleiding in de bus van en naar het zwembad te Giessen enz.

Het is wel moeilijk voor onze vereniging om goede trainers aan te trekken. Vaak is dat erg duur en er zijn ook niet veel geschikte mensen hier aanwezig.

Wij hebben met onze vereniging goede resultaten bereikt en blijven op dezelfde voet verder gaan.

KRING

1929 - 1979

Dit omdat inmiddels in Nederland voldoende overdekte zwembaden waren. Ook Schijndel kreeg zijn overdekt instructiebad en hoewel dit bad ook totaal ongeschikt was voor de wedstrijdsport werd de ingebruikneming hiervan toch een ommekeer in de geschiedenis van Neptunus '58. De toevloed van jonge tot zeer jonge leden begon en in snel tempo groeide de zwemclub, van het gereduceerde aantal van 40 waterpoloënthousias-telingen tot 200 à 250 leden.

Dit vereiste een totaal andere organisatorische aanpak. Het bestuur werd uit-gebreid en verjongd.

In 1967 droeg Ch. van Haaren de voorzittershamer over aan F. van Opstal. Joep Verhagen en Hans Steenbakkers, later ook Aart Verhagen, Willem v.d. Sman en Addie Hens-kens verjongden het bestuur. Na enkele winters reeds was de opbouw van het ledenbestand zodanig veranderd dat meer en meer de aandacht, welke voorheen grotendeels op water-polo was gericht, gericht moest worden op wedstrijdzwemmen en recreatief zwemmen. Als specialisten hiervoor werden in het bestuur opgenomen Piet Neefs en Jan van Kaathoven. Onder de bezielende leiding van deze 2 mensen groeide de vereniging gaandeweg naar het huidige aantal van plm. 400 leden. Al spoedig moest, gezien de beperkte accommodatie in Schijndel een leden stop worden ingesteld.

Uiteraard heeft het bestuur in de 70er jaren een actief beleid gevoerd om te komen tot de bouw van een volwaardig zwembad, geschikt voor wedstrijdzwemmen en wa-terpolo, in Schijndel.

Helaas heeft het tij steeds tegengezeten en vormt het accommodatieprobleem een grote rem tot uitbouw van de vereniging en de realisatie van een gezonde leeftijdsop-bouw. Te veel leden haken op 14 à 15-jarige leeftijd af omdat wij hen helaas niet in kunnen schakelen in de "grote" wedstrijdsport. Hierdoor dreigt de vereniging te deva-lueren tot een soort opleidingsinstituut voor leerling zwemmers(sters) maar kan het geleerde helaas niet in praktijk gebracht worden.

Het vertrek van Piet Neefs bracht de komst van Kees Koomen en Willem Vermeulen en zo zijn we inmiddels aangeland in de situatie van 1978. Uiteraard is het niet de bedoeling van dit overzicht om volledig te zijn. Er heeft zich in die 20 jaren zoveel afgespeeld, dat hierover een boek te vullen is.

Enkele feiten die echter niet onvermeld mogen blijven zijn:

- Reeds 20 jaren examens zwemmend redden in Schijndel
- Een privé prestatie van Toon Kastelijn.
- Cor Degreef 20 jaar actief als speler in Heren I.
- Deelname van diverse leden aan Brabant- en Nationale kampioenschappen.
- 20 tournooien, waarvan verschillende op 3 velden (Oude Molenheide).
- Prachtige prestaties in de C-competitie en de Recreatieve zwemcompetitie

En nu in 1978, huur van het prachtige zwembad "De Beemd" in Veghel, waardoor ook het waterpolo een come-back maakt. Een kampioenschap voor Dames I en Jongens As-piranten. Hoopvolle feiten die vrouwen geven voor de toekomst, zodat wanneer een-maal in Schijndel een echt zwembad gerealiseerd zal zijn, een volwaardige zwemveren-iging in dit bad kan beginnen aan de uitbouw die nodig zal zijn om de achterstand op vergelijkbare gemeentes in te lopen.

NEPTUNUS '58

SCHIJNDEL

Toen, in de maand april 1958, door enkele dapperen besloten werd om wederom in Schijndel een zwemvereniging in het leven te roepen, zullen weinigen vermoed hebben, dat het borelinkse van toen, een blijvertje zou worden.

Er waren reeds eerder zwemverenigingen in Schijndel geweest, maar deze waren slechts een kort leven beschoren.

Het ledental van plm. 80 bestond aanvankelijk uit senioren.

Als thuishaven werd gebruik gemaakt van de accommodatie van het openlucht zwembad "De Oude Molenheide". Dit zwembad was voor die jaren nog zeer goed bruikbaar en bood door zijn grote oppervlakte ruimte tot ontplooiing van de jonge zwemclub. Zo kon er b.v. iedere dag getraind worden en konden de waterpoloërs iedere dag over een oefenbaan beschikken.

Geen wonder dan ook dat de prestaties stegen. Reeds na 2 seizoenen (het zwemmen was toen nog voorbehouden aan de zomermaanden) werd aansluiting gezocht bij de K.N.Z.B., zodat de activiteiten gelegaliseerd konden worden.

In 1962 reeds, (3 jaar na de oprichting), werd het eerste dameswaterpoloteam kampioen van de kring Noord-Brabant en werd er gepromoveerd naar de landelijke competitie. Dit was in die jaren een unieke prestatie. Bekende namen uit dit team waren: Ine v/d Dungen-Wouters, tevens enkele jaren penningmeester van de vereniging en José (Anoul) van Kasteren, ook nu nog actief als trainster/coach van het dameswaterpolo.

In 1962 vond Dr. Metz dat de post-natale zorg voor de zwemclub niet langer nodig was en gaf de voorzittershamer over aan de cand. notaris Ch. van Haaren.

Ook Ben Brouwers en Gé Verhagen trokken zich terug. Het secretariaat kwam in handen van F.W.M. van Opstal terwijl in 1963 Jan Wels het bestuur kwam versterken.

In die jaren was de activiteit zo groot geworden, dat de jonge zwemclub de activiteiten welke door de officiële zwembond werden georganiseerd, te mager vond. Dit resulteerde in z.g. wilde zwem- en waterpolocompetities, die door het duo Wels-van Opstal werden georganiseerd om in de zomermaanden de club te activeren. Dat dit succes had werd wel bewezen. Bij beslissende wedstrijden, vooral die tegen Boxmeer, was een toeschouwersaantal van 300 supporters gewoon.

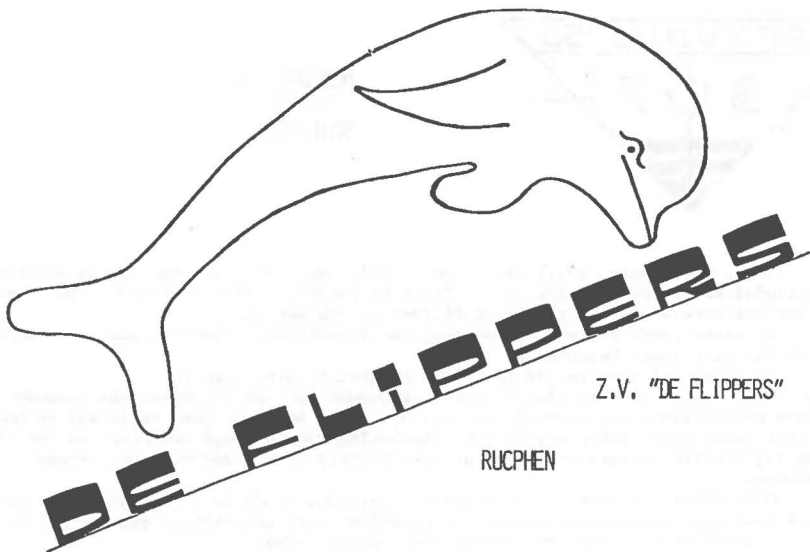
Helaas sloot de gemeente in 1966 het zwembad "De Oude Molenheide" en bouwde inplaats daarvan het recreatiebad "Molenheide". Dit prachtige openluchtbad, verwarmd en wel, was matig geschikt voor zwemwedstrijden en totaal ongeschikt voor waterpolo. Van de ene dag op de andere dag was de vereniging zwaar gehandicapt. Gelukkig werd een tijdelijk onderkomen gevonden in de zwemkuil van de "Paters Damianen" aan de Rooise dijk.

Hoewel primitief (omkleed achter een boom), was het knus en door de activiteiten van alle leden werd er toch een bruikbare accommodatie geschapen. Vermeldenswaard is hier vooral de materiële hulp van onze toenmalige beschermheer A. Steenbakkers.

In die jaren begon de grote opkomst van het herenwaterpolo en dit team slaagde erin om in een viertal jaren de 3e klasse van de KNZB te bereiken. Dit was een uniek hoogtepunt in het bestaan van de zwemclub. Het Schijndelse waterpolo behorend bij de 7 sterkste verenigingen van Zuid-Nederland. Geen enkel dorp had het voordien zover gebracht en met wat voor een accommodatie !

Uiteraard was deze glorie niet lang houdbaar. De club teerde in in ledenaantal en de vaste kern werd ouder. Aanvoer van jeugd was niet verantwoord, aangezien men geen voldoende ruimte kon bieden tot ontplooiing.

Daarnaast besloot de zwembond om het gehele zwem- en waterpolo gebeuren te verplaatsen naar de wintermaanden.

Z.D.F. is een kleine vereniging, die dit jaar haar 5-jarig bestaan gaat vieren.

Ze is opgericht op 7 oktober 1974 door enkele enthousiaste zwemmers. Men kwam tot oprichting van een zwemvereniging omdat in dit jaar de gemeente Rucphen verrijkt werd met een binnenbad. Toen zij kort daarop ook nog een buitenbad ging bouwen, kon de jonge vereniging volop aan haar trekken komen. Er meldden zich dan ook in korte tijd een flink aantal leden.

De naam "De Flippers" werd door de leden gekozen. Na wat moeilijkheden rondom deze naamgeving werd de vereniging aangesloten bij de K.N.Z.B. onder de naam Z.D.F. Rucphen.

Omdat Rucphen slechts een vrij kleine gemeente is en de club nog jong, heeft de vereniging nog maar een klein ledenbestand. Zij kan zich qua prestaties dan ook niet meten aan de verenigingen in de aanliggende plaatsen.

Toch draait Z.D.F. leuk mee en wij willen ook nadrukkelijk blijven stellen dat prestaties natuurlijk heel leuk en nastrevenswaard zijn, maar dat het sportieve element en het zwemgenoege op de eerste plaats moeten blijven komen.

In de plaatselijke sport neemt de vereniging slechts een kleine plaats in, daar wij tot onze spijt moeten constateren dat sporten zoals bijvoorbeeld voetballen en wielrennen bij de jeugd nog steeds meer populair zijn dan zwemmen. Wij hopen dat hierin nog eens verandering zal komen en dat Z.D.F. een grote groei en bloei mag gaan beleven.

De vereniging hoopt in de toekomst een eigen goede plaats te kunnen veroveren in het West-Brabantse en zal hiervoor zeker haar uiterste best blijven doen.

Groots werd op zaterdag 18 en zondag 19 augustus 1973 de festiviteiten gevierd van 5 jaar zwembad "Kwekkelstijn" en 5 jaar "De Treffers". De club krijgt de langverwachte vlag van de gemeente en De Treffers bieden de gemeente een bord "Kwekkelstijn" aan.

Een eigen clublied wordt op de gevoelige plaat vastgelegd en 500 platen worden onder de leden verkocht.

Van de ouders mocht de vereniging 6 kostbare stopwatches in ontvangst nemen. Trouwens de ouders van De Treffers hebben de afgelopen (10 jaar) zich toch van de beste kant laten zien.

De vereniging telt eind 1973, 359 leden.

Na het jubileum in augustus kwamen de autoloze zondagen van november: kostbare bussen werden gehuurd om De Treffers naar wedstrijden te rijden, hetgeen altijd via de ouders werd geregeld, zodat deze uitgave als extra druk op onze financiën werd gevoeld.

Voor het eerst van het bestaan van de vereniging werd in 1974 deelgenomen aan de carnavalsoptocht (4e prijs) en een le prijs voor esthetische vormgeving. Maar de vraag rees: "Zalle me het nog een keertje overdoen?"

Intussen begint de kunstzwemploeg de eerste demonstraties weg te geven. De Treffers konden een nieuwe bladzijde aan hun historie toevoegen.

De vereniging telt aan het eind van 1974, 404 leden.

1 Januari 1975: Voor de vijfde maal organiseert de vereniging de inmiddels overal bekend geworden "nieuwaarsboswandeling" waar enkele honderden inwoners van Rosmalen en omliggende gemeenten aan deelnemen.

Januari brengt nog meer leven in de brouwerij: de waterpoloërs richten een spelersraad op. Ze menen zo meer invloed te hebben op de gang van zaken.

10 Maart 1975 blijkt de eerste ouderavond geslaagd te zijn, al had het bestuur meer belangstelling verwacht: (+ 50 ouders).

Met 471 leden stappen De Treffers 1976 binnen.

Iedereen blijkt ingenomen te zijn met een bord met alle clubrecords daarop vermeld, dat steeds wordt bijgehouden indien er clubrecordtijden wijzigen.

In november 1976 wordt wederom een ouderavond gehouden terwijl het ledental van 487 dicht tegen de magische grens van 500 aanzit.

1977 Was nog maar amper 14 dagen oud of er ging een hartewens van De Treffers in vervulling. De gemeenteraad van Rosmalen ging accoord met de bouw van een overdekt zwembad. Volgens de prognose zou een en ander in oktober 1978 gereed kunnen zijn.

De kunstzwemploeg blijkt in 1977 steeds meer in de interlocale belangstelling te staan: er moet her en der opgetreden worden en oogsten met fantastische figuren in het water overal lof.

De waterpolo-teams hebben in het winterseizoen 1976/1977 het ook geweldig gedaan. Heren I, Dames I en II, Jongens I en Meisjes I en II promoveren.

Voor het eerst wordt met Pinksteren 1977 een zweminstuif gehouden. Veel Treffers namen ook deel aan de zwemvierdaagse, welke van 4 t/m 11 september werd gehouden.

Met een geslaagd Treffers Tafeltennis Tournooi nog in het achterhoofd, doorbreekt "De Treffers" nog voor de jaarwisseling de magische grens van 500 leden: het werden er 502.

In 1978 werd geschreven over de 27 witte eenden "MET DE TREFFERS VEREEND" die in rustige cadans de bekende carnavalsbewegingen maakten door de straten van Rosmalen, om zo op 25 augustus 1978 het 10-jarig bestaan te gaan vieren. Deze datum werd verschoven naar 2 december in verband met de opening van het overdekte bad in Rosmalen. De gehele week die daarop volgde werden er activiteiten georganiseerd met 4 kunstzwemshows. De afsluiting van deze week stond in het teken van de clubkampioenschappen voor de leden zonder startno, de recreatieve zwemmers binnen onze vereniging en de specialisten met startno's.

Tijdens deze clubkampioenschappen werden 12 records verbeterd. In januari en februari 1979 werden reeds 65 nieuwe leden ingeschreven.

Bij de viering van ons 10-jarig jubileum geven wij U als sluitstuk van dit portret een onderdeel van het "voorwoord" van de burgemeester weer, geschreven in ons clubblad van december 1978.

"Vanaf deze plaats wil ik graag bij gelegenheid van dit jubileum mijn welgemeende gelukwensen aanbieden aan hen die zo'n grote bijdrage leveren aan het bloeiend en groeiend verenigingsleven in Rosmalen".

ZWEM EN POLO VERENIGING „DE TREFFERS“

Praten over de begintijd van de Treffers is, hoewel het allemaal pas 10 jaar geleden is, niet zo gemakkelijk. Want, hoe gaat dat: Er is een zwembad in Rosmalen en er zijn een paar enthousiaste zwemmers. Ze willen graag poloën en richten daartoe een Rosmalense Polo Club op.

Die begintijd was wel een gezellige tijd: "Men maakte veel gein, er waren regels, maar die werden zo vaak overtreden dat we er maar niet over moeten praten.

Nu is alles meer op prestatie gericht, de organisatie is perfect geregeld en er kan eigenlijk niet veel mis gaan.

Uit die Poloclub is de latere Zwem- en Waterpolovereniging De Treffers gegroeid.

Op 25 augustus 1968 werd de vereniging officieel bij de K.N.Z.B. ingeschreven. De contributie werd maandelijks aan huis opgehaald door een wisselloper. Na 3 maanden niet betaald te hebben werd je geschorst, dat verklaart misschien mede waarom in de winter van 1968/1969 heel wat leden bedankten en de club in het voorjaar 1969 eigenlijk alleen nog maar met één dames- en één heren-poloploeg te voorschijn kwam. Ook de beperkte trainingsmogelijkheden moesten veel leden in de winter hebben afgestoten.

Omdat het Brabantbad te duur was voor trainingen, gingen de spelers naar Zaltbommel, een zwembad van 15 bij 8 meter. De groep ging met eigen vervoermiddel, betaalde een gulden entree per persoon en stortte zich met zoveel geweld in het water dat de drie of vier zwemmers of zwemsters in het bad, al gauw weggejaagd werden, zodat de club alleen kon trainen.

In de loop van 1969 nam het ledental flink toe en werd er deelgenomen aan de eerste zwemwedstrijden.

Er werd een embleem ontworpen, dat nu nog in gebruik is. Een clubblad werd uitgegeven "Treffers Nieuws" later omgedoopt in "De Zwemstem".

In het najaar van 1969 blijven meer leden van de club trouw dan in de eerste winter. De club telt dan 60 leden.

De financiën schijnen bij de club altijd aan de krappe kant te zijn geweest. Herhaaldelijk werd er een oproep gericht aan de leden om toch vooral op tijd te betalen. In 1970 zorgden de meeste werkzaamheden eerste subsidies voor enig soulaas.

Het open bad "Kwekkelstijn" werd dat jaar uitgerust met verlichting rond het bad, zodat er 's avonds bij kunstlicht getraind kan worden. Het gemengd trainen in het schemerduister scheen een bijzondere charme te hebben!

Het jaarverslag over 1970 laat een opbrengst aan contributies zien van f 3.143,40 (in 1978 f 47.730,--). Badhuur f 5.241,67 (in 1978 f 61.442,89). Kosten trainers f 1.246,25 (in 1978 f 21.110,86).

In februari 1972 werd het z.g. lintjes-systeem ingevoerd, hetgeen heden ten dage nog zeer in trek is bij onze leden.

Langzaam maar zeker beginnen De Treffers bij de buitenwereld "naam te maken". Het jaar 1972 wordt afgesloten met een ledental van 262. Ook clubrecords hebben hun intrede gedaan en worden aan de lopende band gevestigd of verbeterd.

Het eerste nummer van het clubblad in 1973 blijkt voortaan de namen van advertenders te bevatten. "We moeten wel, want zo'n maandelijks contactblad goed verzorgen kost, al gebeuren de meeste werkzaamheden geheel belangeloos, toch het nodige geld". Het blad verschijnt voortaan in een fraai, in Treffers-kleuren (oranje-blauw) uitgevoerd jasje en geeft de leden alle mogelijke inlichtingen.

Het stugge trainen begint resultaten af te werpen: twee Treffers-leden worden genoemd in de "Besten van Brabant" op de 100 m. vrije slag met een tijd van 1.31.7 en op de 100 m. schoolslag met 1.39.4.

In de loop van 1973 beschikt de vereniging over 10 deskundige trainers en trainsters voor: elementair zwemmen, schoonspringen, wedstrijdzwemmen, waterpolo, zwemmend redden en trimmen, gezinscompetitie, scholen-tournooi.

Gedurende de laatst gehouden ledenvergadering op 8 maart j.l., kon, voor het eerst gedurende een lange tijd, een compleet bestuur geformeerd worden.

Dit team, gesteund door een 9-tal leden van de Technische Commissie, trainers en evenementen-cie ("Nacht van Roosendaal", Zwemvierdaagse, enz) en ca. 500 zwemlustigen is de Z.P.V. "HIERONYMUS".

»HIERONYMUS«

Op 25 oktober 1946 werd in het Gildenhuis te Roosendaal de oprichtingsvergadering gehouden van de R.K. Zwem-, Polo- en Reddingsvereniging "Sint Hieronymus".

De grote initiatiefnemer hiervan was de heer Jan van de Goor die ook zitting nam in het eerste bestuur.

Dit bestuur bestond verder uit de heren: G. Pontenagel (voorzitter), P. Bogers, C. de Bruijn en A. Koopmanschap.

Oorspronkelijk was de vereniging alleen bedoeld voor mannen. Kort na de oprichting telde de vereniging reeds 27 leden.

Hieronymus is voortgekomen uit de Roosendaalse Reddingsbrigade die in 1939 werd opgericht.

Enige leden van de Roosendaalse Reddingsbrigade richtten eerst de zwemvereniging "Margriet" op, maar die ging weer vrij spoedig ter ziele. De heer Jan van der Goor zocht echter weer een stel enthousiaste mensen bij elkaar om zwemlustigen de gelegenheid te bieden zich in clubverband uit te leven.

Het zoeken van een goede naam leverde aanvankelijk nogal wat moeilijkheden op, maar tenslotte werd besloten Sint Hieronymus tot schutspatroon te nemen, omdat men daarmee wijlen apotheker Jérôme Steyns kon eren, de man die rond 1930 de grote stoot gaf voor de oprichting van Zonneland (een recreatie-bad).

Omdat er nogal wat dames waren die lid wilden worden, werd in 1947 een damesafdeling opgericht.

De beide afdelingen werden overigens streng gescheiden gehouden. Toen de vereniging vijf jaar bestond waren er 31 heren en 9 dames lid van. In de daarop volgende jaren, niet in het minst door de opening van "De Stok" in 1952, steeg het ledental snel en bij het tienjarig bestaan stonden er 58 dames en 92 heren ingeschreven. Het bleef in stijgende lijn gaan en bij het 25-jarig bestaan van de vereniging "Hieronymus" (het R.K. is in de loop van de jaren verdwenen evenals het "Sint" voor de naam), telde men 383 leden. Thans heeft "Hieronymus" ruim 500 leden, waarvan ca. 80% beneden de 16 jaar.

Qua outillage kon "Hieronymus" in 1976 optimaal gaan functioneren toen in oktober van dat jaar het combibad "Het Zand" te Roosendaal werd geopend.

De ZFV "Hieronymus" kan momenteel gebruik maken van 3 zwembaden: het openluchtbad "De Stok", het Schoolinstructie-bad "De Kwakkelkooi" en het combi-bad "Het Zand".

Doordat in 1978 de wedstrijd ploeg promoveerde naar de "B"-afdeling neemt "Hieronymus" thans deel aan de "B", "C", en "D"-klasse van het snelzwemmen.

Mede door het aanwezig zijn van de door de K.N.Z.B. goedgekeurde wedstrijdplanken voor het schoonspringen in het combi-bad "t Zand" werd in 1978 een afdeling "Schoonspringen" opgericht.

Deze nieuwe afdeling van "Hieronymus" telt op dit ogenblik ca. 20 leden. In hetzelfde jaar kwam ook een afdeling "Dames-waterpolo" van de grond, of beter: "in het water":

Behalve de reeds vermelde afdelingen wedstrijdzwemmen, schoonspringen en dames-waterpolo kent de vereniging, we zouden zeggen: uiteraard, ook enige bijzonder actieve heren/jongens waterpolo-teams.

Tot de activiteiten behoort eveneens de afdeling "trimmen" voor volwassenen en de zeer recentelijke mogelijkheid om het lange afstand-zwemmen te beoefenen in clubverband.

Last, but not least, rest ons nog te vermelden dat vele leden gebruik maken van de door "Hieronymus" geboden gelegenheid om opgeleid te worden voor het behalen van de diverse diploma's van de K.N.Z.B.

De zwemvereniging Dongemond weer in rustiger wateren terecht.

In 1968 werd voor het eerst een klubblad uitgegeven. Deze maandelijks uitgave is nu nog een bron van gegevens en informatie voor de leden en hun ouders en geeft veel binding.

In 1969 werd ingeschreven voor de waterpolo competitie van de Kring. Met wisselende resultaten werd er deelgenomen, totdat in 1978 het kampioenschap behaald werd door het herenteam in de vierde klasse.

Wat het dames polo betreft waren er minder mogelijkheden, de laatste jaren wordt ook door de dames verdienstelijk partij gegeven in de competitie. Enkele jaren is er gespeeld met jongens en meisjesteams. Nu in 1979 zal wederom bezien worden welke mogelijkheden er zijn om de aanvullingen van de water polo groepen te bevorderen door meer jongeren te betrekken.

Voor al in de jaren 1973-1977 werden de groep begeleiders, bestuursleden, trainers en technische personen goed aangevuld. Wisseling van functies en personen kwam steeds minder voor. Er werd een Algemeen Technische Commissie ingesteld. Door al deze zaken werd de vereniging kwalitatief en kwantitatief beter. Er volgde weer een stijgende lijn voor de ZPC Dongemond.

1975, Het jaar van het 10-jarig bestaan kreeg extra glans door het aangaan van een vriendschapsverdrag met de Duitse Schwimm Sport Gemeinschaft Radevormwald. In de Paasvacantie waren de leden van de ZPC Dongemond te gast in Duitsland. Hier werden ze ondergebracht bij de leden der SSG en in de jeugdherberg. In de herfst vakantie waren de leden van de SSG te gast in Raamsdonksveer, zij werden privé ondergebracht bij de leden van de ZPCD.

Het driedaagse programma vermeldde naast de zwemontmoeting, het bezichtigen van de omgeving, en zijn bezienswaardigheden, tevens tal van andere activiteiten. In 1978 werd deze jaarlijkse ontmoeting onderbroken. Enerzijds omdat een groot aantal van de leden van de SSG zich aanmeldde bij de andere zwemvereniging te Radevormwald, anderzijds door de financiële situatie van de ZPCD.

Verder werd in het jubileumjaar meer aandacht besteed aan recreatieve evenementen, o.a. Busreis en Bostocht. Tevens werd de zwemprestatie ingesteld. Een prestatiezwemtocht over de afstanden 250-500 en 1000 meter. Deze werd gehouden in het 25 meter zwembad "De Ganzenwiel".

Sinds 1970 werd deelgenomen aan de Kring zwemcompetitie. Reeds jarenlang wordt met twee teams deelgenomen in de C competitie en in de D competitie met een team recreatieve zwemmers.

Het niveau van de wedstrijdzwemmers is zeker de laatste jaren beter geworden, ondanks het gemis aan een overdekt zwembad.

In 1975 werd in Dongen een uur watertraining gedaan op de Zaterdagavond. Met auto's van de ouders werd het vervoer geregeld. In 1976 en 1977 werd deze wintertraining gedaan in Waalwijk.

In 1978 werd de wintertraining gehouden in Breda op de zaterdagavond, nu twee uur; het vervoer geschiedt per bus naar zwembad "De Wisselslag". Ook in 1979 is de ZPC Dongemond hierop aangewezen, ondanks de hoge kosten. We hopen dus ook dat we vlug een eigen overdekt bad krijgen.

Zwem- en Polo-Club „Dongemond“ Raamsdonksveer

Op 5 mei 1965 werd in de gemeente Raamsdonk het openluchtbad "De Ganzenwiel" feestelijk geopend.

Onder leiding van de chef badmeester de heer P. Castemiller gingen verschillende jongens en meisjes zich meer interesseren voor de zwemsport.

Het maken van tijden en het behalen van zwemdiploma's werd met volle overgave beoefend. Verder werden er allerlei water-spelletjes gedaan.

Al deze activiteiten resulteerden in een belegde bijeenkomst op 26 mei 1965. Hier werden besproken de mogelijkheden om te komen tot oprichting van een zwemclub, in Raamsdonksveer met als thuishaven "De Ganzenwiel".

De groep enthousiastelingen groeide en er werd nog meer geoefend.

Men begon reeds met het water-polo-spel, weliswaar zeer bescheiden en met niet al te veel oefjes en spelregels. De scheidsrechter speelde soms mee. De heer J. Kommers was hierin de grote animator, hij is nu in 1979 nog steeds verantwoordelijk voor de waterpolozaken in de zwemvereniging.

Op 5 juni 1965 werd aan het college van Burgemeester en Wethouders meegedeeld dat er in Raamsdonksveer een zwemvereniging was opgericht.

Voorzitter: de heer P. Castemiller, secr. W. Rossem-Bressers, penn. H. Prinsen. Doel van de vereniging was: de zwemsport op een hoger peil brengen en het bevorderen van zwemdiploma's.

Om het vermelde doel te bereiken werd een verzoek gedaan aan B & W der gemeente om een avond in de week na de sluitingstijd van "De Ganzenwiel" met de leden te mogen oefenen in het diepe bad. We kregen gelegenheid op de zaterdag van 18.30 tot 20.00 uur.

Als naam voor de vereniging werd gekozen: Zwem- en Polo Club DONGEMOND. Hierin vernoemd de activiteiten zwemmen en polo. Club om duidelijk te gezelligheid naar voren te laten komen, Dongemond naar het riviertje de Donge te Raamsdonksveer. Mede ook omdat de samenvoeging van de gemeente Geertruidenberg en Raamsdonksveer bij de minister in behandeling was.

De nieuw gevormde gemeente zou de naam gaan dragen "Dongemond". De zwemvereniging was de eerste vereniging in Raamsdonksveer die gebruik maakte van deze naam. In 1978 besliste de minister dat er geen samenvoeging zal komen.

Onder leiding van de heren Kommers en Castemiller werd in 1966 gestart met een zwem- en polo trainings programma in "De Ganzenwiel" tijdens de zomermaanden. In de wintermaanden kwam de heer H. Smienk zaaltrainingen geven.

In 1969 ging ook hij mede de watertrainingen in "De Ganzenwiel" verzorgen. De resultaten van de trainingen waren zeer positief te noemen.

Mede door deze gunstige ontwikkeling kwamen ook een aantal activiteiten op de zwemagenda van de ZPC Dongemond o.a. onderlinge wedstrijden en een 48-uurs Marathon. Er werd door 10 leden 48 uur gezwommen in estafettevorm. Hierdoor kwam de vereniging flink in de belangstelling, zelfs radio en pers vermeldden deze zwem-marathon in Raamsdonksveer.

Na drie jaar moest deze marathon komen te vervallen door het feit dat vooral de oudere leden de vereniging hadden verlaten. Toen kwam ook de ZPCD in moeilijkheden. Duidelijk werd zichtbaar de problemen die er op verschillende plaatsen ontstonden. Na de forse groei in de beginfase, diende zich nu een moeilijke periode aan. In deze situatie werd de zwemvereniging overeind gehouden door het geweldige enthousiasme van de trainers J. Kommers en H. Smienk. Geleidelijk aan werd het bestuurskader aangevuld met ouders die een duidelijke koers uitzetten. Hierdoor werd het mogelijk om de gerezzen problemen te ontworstelen. Onder voorzitterschap van de heer N. van Rijn kwam

O. N. G. R. B. DE VUURTOREN

OUD GASTEL

Op 23 november 1973 vond de oprichtingsvergadering van "De Vuurtoren" plaats. In de Nederlandse Staatscourant kon men lezen: de vereniging draagt de naam "Oud en Nieuw Gastelse Reddingsbrigade De Vuurtoren", verkort aangeduid O.N.G.R.B. "De Vuurtoren" is opgericht op 23 november en gevestigd te Oud-Gastel.

Het aantal leden groeide snel, zo snel dat er al gauw een ledenstop en een wachtlijst kwam, omdat er niet genoeg instructeurs waren. Het zwembad van Oud-Gastel was er toen nog niet. We zwommen in het overdekte zwembad van Fijnaart met de jeugd en de ouderen. Later zijn we met de ouderen naar het overdekte zwembad in Rucphen gegaan, op woensdagavond, met een hele colonne auto's achter elkaar. We kregen toen ook een aantal leden uit Rucphen, die later zelf een vereniging hebben opgericht, onder de naam "de Flippers". De jeugd heeft ook nog in Familyland te Hoogerheide gezwommen.

Een clubblad hadden we toen ook al. Het heet "Het Reddingboeikje".

De eerste demonstratie van onze vereniging was bij de opening van het Gastelse bad. Dat was op Paaszaterdag 13 april 1974. Bij die gelegenheid werd ook onze vlag voor het eerst gebruikt. Vanaf dat eerste jaar is de vereniging snel gegroeid. Er werd veel gezwommen en er werden veel diploma's en brevetten behaald. Ook waren er veel leden die cursussen gingen volgen voor instructeur, jeugd-instructeur en assistent zwemleider.

We oefenden voor diploma's, wedstrijden en prestatietochten. We kregen een eigen clublokaal, waar we onze eerste bekern en medailles kwijt konden in de prijzenkast.

Dat we ook in moeilijke tijden ons hoofd boven water konden houden, bleek toen zich in het bestuur moeilijkheden voordeden. Knelpunt was het niet meer op voldoende democratische wijze functioneren van het bestuur. Er was een bijzonder algemene ledenvergadering nodig om tot een oplossing te komen. Een aantal leden, die zich niet bij de beslissing van de meerderheid van de vergadering kon neerleggen, verlieten de zaal. Het gevolg was dat een aantal leden de club verliet. Vanaf dat moment is het het streven van de vereniging geweest, om zoveel mogelijk mensen bij het hele zwembeuren te betrekken. Het resultaat was nieuwe gezichten in het bestuur, T.C., jeugdbestuur en Redactie.

Een grote vooruitgang was ook het zwemmen in het overdekte bad te Hoven. Wat een luxe vergeleken met andere jaren (beweegbare vloer, grote kleedruimtes e.d.). Op 1 maart 1977 sloten wij aan bij de K.N.Z.B., nadat we een groot aantal vergaderingen hadden bijgewoond van de beide bonden (KNBRD/KNZB). Er werden extra zwemuren aanvraagd in het zomerseizoen voor 's morgens, waarbij de actiefste zwemmers iedere morgen present waren. We gingen over op een clubzwempak (en zwembroek), T-shirts, zwemtas en trainingspakken. We zwommen de eerste wedstrijden in de C- en D-poule van de K.N.Z.B.. Zo begonnen we aan ons vijfde jaar. De trainingen werden fors en de tijden sneller. We zwommen nu weer in het bosbad en we hebben weer een extra uur moeten aanvragen. Zoals het nu gaat kun je fijn zwemmen. De organisatie is goed.

We zijn nu op het punt aangeland waarop we 5 actieve en toch ook wel plezierige jaren achter de rug hebben. Maar we zijn beslist nog niet klaar en er is nog veel werk te verrichten. Bijvoorbeeld: er moet meer aandacht worden besteed aan de wedstrijdswemmers. Momenteel zijn er echter geen mogelijkheden om dat uit te voeren, gezien de indeling van de groepen en de zwemuren. Er moeten meer mensen worden betrokken bij het gehele gebeuren. Maar wat misschien toch wel boven aan ons verlanglijstje staat is een overdekt zwembad in onze gemeente. De ervaringen in het afgelopen jaar hebben geleerd dat er in een overdekt zwembad toch veel meer regelmaat is dan in een onoverdekt zwembad. In een buitenbad ben je namelijk afhankelijk van het weer en daarmee valt je trainings- en opleidingsprogramma letterlijk in het water.

Oosterhoutse Zwem- en Polo Club „De Warande”

Twee jaar geleden heeft O.Z. en P.C. zijn vijftig bestaan gevierd: we ontstonden in 1927. Wij zijn begonnen in het Wilhelmina kanaal, waar we aan de kant een keetje hadden gebouwd om ons te verkleden. De firma Piet Zwaans heeft daarop - tegen betaling - daartegen een reclamebord mogen schilderen; dat waren de eerste verdiensten. Vanaf 1931 hielden we in het kanaal een vijf kilometerwedstrijd, van Dongen naar Oosterhout. Die lange baanwedstrijd wordt nog jaarlijks gehouden, maar is teruggebracht tot 3 KM.

Dat zwemmen in het kanaal duurde tot 1936, toen we de beschikking kregen over het natuurbad De Warande. De verandering gaf een hele toeloop van leden, zo zelfs dat er leden waren die meenden dat de vereniging te groot werd en een nieuwe vereniging "Eendracht Maakt Macht" oprichtte. Die hadden de goede zwemmers meegenomen en zo ging het met O.Z. en P.C. achteruit. Maar in 1942 zijn beide verenigingen, inziende dat twee clubs in Oosterhout teveel van het goede was, weer samengegaan en hebben de naam O.Z. en O.C. "De Warande" aangenomen.

Er was nogal veel animo, maar in de jaren na de oorlog liep het interesse voor het baanzwemmen terug en in 1950 dacht men zelfs er aan om de vereniging maar op te heffen. Ad Gorissen en Henk van den Hout geloofden daar niet in en met het zicht op het komende zilveren bestaansfeest, en gesteund door de kapelaas de Kroon naar vooral Bielars - kregen ze heel wat nieuwe jonge leden bij elkaar.

Een paar jaren later was het evenwel weer mis: men had in 1958 nog 39 leden. Dat kan ook niet anders als je ieder jaar in mei weer opnieuw moet beginnen. Het ging daarom pas beter toen we vanaf 1963 iedere zondag konden gaan zwemmen in het Sportfondsenbad in Breda, en zeker toen in 1967 de gemeente geld beschikbaar stelde voor een overdekt zwembad in Oosterhout. Alle activiteiten bij elkaar, zorgden ervoor dat er in 1969 ruim 300 leden waren, welk aantal sedertdien nog sterk gegroeid is.

In 1976 is een vrijwel geheel nieuw jong bestuursteam aangetreden, maar de ouderen hebben nog veel interesse en helpen als het nodig is.

We hebben plenty activiteiten in onze vereniging: we doen mee aan vrijwel alle activiteiten van de Kring; en wilt U aan de onze meedoen? Dat kan: ieder jaar opnieuw bij de lange baan, waar we honderden deelnemers uit geheel Nederland mogen begroeten.

ZWEM- &

POLOCLUB

OISTERWIJK

O.Z.C. '57.

Oggericht 20 juni 1957. De naam van de vereniging spreekt voor zich. De afkorting O.Z.C. staat voor: Oisterwijkse Zwemclub. Hieraan is toegevoegd het jaar van oprichting: 1957. Het embleem is een creatieve impressie van de sporten die door O.Z.C. bedreven worden: zwemmen en waterpolo.

O.Z.C. '57 werd geboren uit de behoefte van een aantal mensen, waarvan er op het ogenblik geeneen meer lid is, om aan zwemmen en waterpolo in club- en competitieverband te gaan deelnemen. Er werd van start gegaan met slechts enkele tientallen leden. Aanvankelijk groeide de club langzaam. Dat was voornamelijk te wijten aan een gebrek aan zwemwater. Tot 1971 kon slechts gezwommen worden in het openluchtbad "Het Staalbergven". Aanvankelijk bestond dit bad uit natuurwater, het Staalbergven, dat als zwembad ingericht was. Later (1969) werd het bad uitgebreid met verwarmde bassins. Dit was de reden voor een toeloop van leden bij O.Z.C. In 1971 was het ledental gegroeid tot zo'n 70.

In 1971 werd van het bestuur van huize Assisië te Udenhout toestemming verkregen om 's winters in hun overdekte bad te komen trainen. Dit bad is vergelijkbaar met het militaire bad in Oirschot.

O.Z.C., inmiddels bestaande uit de afdelingen recreatief, wedstrijdzwemmers, en waterpolo, trainde nu het hele jaar door. Naast de genoemde afdelingen werden ook opleidingen voor diploma's door O.Z.C. verzorgd. Vooral uit deze opleidingen werd een forse ledenwinst geoekt.

1 November 1975 betekende een mijlpaal in de geschiedenis van O.Z.C. Op die datum werd het overdekte zwembad 'de Leye' in Oisterwijk geopend. Het aantal leden bedroeg inmiddels 200. Snelle groei kenmerkte de club. Met eigen water kwamen er meer leden en meer mogelijkheden. Er werd een afdeling "snorkelen" in het leven geroepen. Deze heeft enkele jaren bestaan, maar door gebrek aan nieuwe toeloop en de onmogelijkheid de opleiding voort te zetten zonder in het vaarwater van de Nederlandse Onderwatersportbond te komen, ging de afdeling Snorkelen weer ter ziele.

Inmiddels heeft een - nog bescheiden - afdeling schoonspringen het levenslicht aanschouwd. O.Z.C. is inmiddels gegroeid tot een club van 325 leden en is nog steeds groeiende (ter illustratie: Oisterwijk heeft bijna 16.000 inwoners). Kenmerkend is het grote aantal leden uit de omliggende dorpen: ongeveer 31% van het ledenbestand.

De diploma opleidingen door O.Z.C. hebben zich met de opening van het overdekte bad beperkt tot de zwemvaardigheidsdiploma's. Er bestaat een samenwerking tussen de gemeente en O.Z.C. De gemeente (het bad) leidt op voor de diploma-s A en B. O.Z.C. leidt op voor zwemvaardigheid I, II, III, IV. Voor de diverse diploma's wordt naar elkaar verwezen.

De toekomst ziet er allerzins rooskleurig uit voor O.Z.C. Bekeken zal moeten worden of, met de huidige groei voor ogen, er mogelijkheden zijn om de faciliteiten die O.Z.C. biedt, verder uit te kunnen breiden. Voorlopig gaan we door op de weg die we na de opening van het overdekte bad ingeslagen zijn.

Eerste Oirschotse Zwem Club

Omstreeks 1967 ontstond er voldoende ruimte om tot oprichting te komen van een zwemclub. Er werden mensen aangezocht om een bestuur te vormen en zo werd in juni 1967 een zwemclub opgericht die de naam kreeg: "Eerste Oirschotse Zwemclub". Afgekort E.O.Z.C. Het bestuur bestond uit vijf personen en zij vergaderden ongeveer 1 x in de zes weken.

Bij de eerste ledeninschrijving waren er 44 aanmeldingen. Men moest de leeftijd van 12 jaar hebben bereikt. Oirschot had in die tijd vrijwel geen zwemmers beneden de 12 jaar.

Vrij kort na de oprichting werd er al een wedstrijdje gezwommen tegen Best. De trainingen moesten plaats vinden in het buitenbad van Oirschot "de Kemmer". In de eerste winterperiode werd zaaltraining gehouden om een beetje in conditie te blijven. Als extratje werd er een speluur georganiseerd in het Sportfondsenbad in Eindhoven.

In de tweede winterperiode was de club zover dat er ook in de winter getraind kon worden in het overdekte bad in de Legerplaats. Door verruiming van deze trainingsmogelijkheid werden meer leden aan genomen door de minimum leeftijd op 10 jaar te stellen.

In januari 1968 was het zover dat E.O.Z.C. stond ingeschreven als lid van de K.N.Z.B.

Om in wedstrijdverband mee te kunnen zwemmen moesten wij startvergunningen aanvragen. Het recreatief zwemmen kwam vrij snel daarna tot stand, zodat wij nog jongere kinderen moesten aannemen en wel vanaf 7 jaar. Door deze behoefte kwam het elementaire zwemmen tot stand.

Door toename van het ledental, dat nu op ongeveer op 450 ligt, werd naar meer zwemwater gezocht, zodat wij gebruik mochten maken van het overdekte bad in Boxtel.

E.O.Z.C. heeft in 1977 haar 10-jarig bestaan gevierd. De zwemclub bestaat nu 12 jaar en is de grootste vereniging van Oirschot.

De zwemclub kan op dit moment de volgende mogelijkheden bieden: opleidingszwemmen voor de diploma's A tot en met F. Verder recreatief- en wedstrijdzwemmen en voor de oudere het zogenaamde "ouderszwemmen".

In het vroege voorjaar van 1968 werd door belangstellenden in de Zwemsport, overtuigd van het feit dat zwemmen een uitermate gezonde sport is, het idee geopperd een zwemvereniging op te richten.

Een groot stimulator in deze was de heer W. v. Gastel, diploma consul van de K.N.Z.B., die ook de eerste trainer zou worden. Door zijn enthousiasme en overredingskracht, aangevuld met een door de zwembond verzorgde voorlichtingsavond met filmbeelden, kon op 2 mei 1968 worden overgegaan tot de oprichting van een zwemvereniging die de naam Argo kreeg.

De eerste aanmeldingen kwamen al op de oprichtingsavond. Het resultaat loog er niet om: ± 70 leden. Er werd een bestuur gevormd, bestaande uit 5 leden, waarvan op dit moment Mevrouw Bonekamp nog steeds deel uitmaakt.

Binnen twee jaar was Argo uitgegroeid tot een vereniging van 200 leden. Omdat St. Oederode alleen beschikte over een buitenbad, was de training dus alleen mogelijk in de open lucht onder soms de meest barre weersomstandigheden en op de vroege zondagmorgen.

Onze trainer, wonende te Eindhoven, was altijd het eerst aanwezig, op de brommer en steeds goed gehumeurd. Iedereen had veel met de bejaarde (70) heer van Gastel op.

Al spoedig ontstonden de problemen; er was geen overdekt zwembad. De eerste jaren bestond de mogelijkheid een aantal uren een overdekt bad te huren in 's Hertogenbosch, Helmond, Son en het instructiebad in Schijndel. Het bestuur drong bij het gemeentebestuur wel aan op de bouw van een overdekt zwembad, doch de eerste jaren bleven in de wintermaanden de busreizen naar buiten St. Oedenrode gelegen baden een noodzaak. Het gemeentebestuur zag evenwel in dat de zwemvereniging in een onhoudbare situatie was geplaatst.

Enige compensatie ontstond door een gunstige subsidieregeling. Maar het grootste plezier verschaftte de gemeente aan Argo en heel St. Oedenrode door een overdekt zwembad te bouwen, een prachtig bad, de Neul genaamd.

De vereniging zag vroegtijdig in dat kadervorming een noodzaak was en al spoedig, na 5 jaar, beschikte de vereniging over 3 gediplomeerde trainers.

Ook de presentatie naar buiten werd als een onderdeel van de ontwikkeling gezien. Al na het eerste jaar werd voor 12 leden een startvergunning aangevraagd. Inmiddels werd ook een afdeling polo gevormd.

Zowel de dames als de heren bleken voor vele andere verenigingen geduchte tegenstanders en de prijzenkast was spoedig te klein. Met vreugde zag het bestuur de steeds meer, en de gunstige ontwikkeling naar, zoals al gemeld, de bouw van een overdekt zwembad toe. De gemeente betrok Argo bij de plannen, en bij de opening ervan organiseerde Argo, namens en met behulp van de gemeente, een grandioos zwemfeest.

Inmiddels kon de vereniging beschikken over 5 trainers, 4 polocommissarissen, 3 technische leden en 7 bestuursleden.

U begrijpt dat de hele opbouw van Argo niet alleen uit de contributiegelden kon worden opgebracht.

In de eerste plaats werd langs de deuren gegaan met argonautenkaarten, Loterijen, vlooiemarkten, en wat dies meer zij werden gehouden. De meeste opbrengst, vooral de laatste jaren, bleek het maandelijks op te halen oud papier.

Tot op heden wordt dit nog steeds gedaan, alhoewel de opbrengst per kilo één-vijfde is van de prijs in het begin.

Argo is een levende vereniging, die veel mensen uit Sint-Oedenrode een goede en gezonde ontspanning biedt, waar het gezellig is, en waar vriendschap en sportiviteit met elkaar samengaan en waar het bestuur met behulp van de leden van de commissie veel tijd besteden om het zo te houden.

ZWEM- EN POLOVERENIGING NUENEN

De zwem- en polovereniging NUENEN is opgericht in 1972 en kreeg de naam "zwemvereniging Poseidon". Echter, toen we als jonge vereniging ons wilden aansluiten bij de K.N.Z.B. kregen we een keurig briefje waarin stond dat er al te veel verenigingen Poseidon heetten en wij maar van naam moesten veranderen.

Het ontstaan van onze vereniging hebben we te danken aan de aanleg van een overdekt bad te Nuenen. Zodra een paar de zwemsport een warm hart toedragende dames lucht kregen van de bouw van een bad, werd al begonnen met de oprichting van een vereniging.

We hebben in Nuenen een klein bad. Het is gebouwd als instructiebad en dan kom je als volwaardige vereniging wel eens voor moeilijkheden te staan. We kijken dan ook verlangend uit naar het moment dat er een nieuw, en groter, bad bijkomt.

De eerste jaren van ons bestaan hebben we een snelle groei doorgemaakt. We konden al spoedig goed meekomen in verschillende competities. Nu is de snelle groei er wel wat uit. Ons ledenbestand schommelt zo rond de 350 leden, voor het overgrote deel jeugd.

Enige jaren geleden hebben wij ons uitgesproken over de positie die de vereniging in Nuenen zou moeten innemen in de regio Eindhoven.

Wij vinden dat wij de zwemsport in al zijn vormen moeten bieden zonder de prentie te hebben een concurrent te zijn van de grote broers zoals PSV, Njord en Aegir. Wat voor ons dan overblijft is een goed meedraaien in de diverse competities, veel aandacht voor de recreatieve zwemsport en uiteraard ook het diploma- en brevetzwemmen.

Tot slot de betekenis van ons clubembleem: een duikende zwemmer over een dwarse balk. De Nuenenaren hebben namelijk de naam dwarskleppers te zijn, vandaar!

NISTELROOIJSE ZWEMVERENIGING N.Z.P.V. POSEIDON

NISTELRODE

Op de eerste plaats willen wij de Kring feliciteren met het gouden jubileum en vooral diegenen danken die zich in al die jaren hebben ingezet en klaar gestaan hebben voor al die verenigingen die aangesloten zijn bij de Kring Noord Brabant.

Onze vereniging is opgericht 8 februari 1968 en is Koninklijk goedgekeurd.

Wij, het bestuur zijn er van uit gegaan dat de ontspanning in de vereniging voorop staat. De prestaties komen bij ons op de tweede plaats. In al die jaren van ons bestaan hebben wij ook aan wedstrijden gedaan. Een waterpolploeg is ons helaas nooit gelukt, omdat er altijd weinig heren bij de vereniging zijn geweest.

Buiten het zwemmen om, organiseren wij in de vacaties voor de leden ook speurtochten, droppings en andere spelvormen.

Daarom organiseren wij elk jaar met de stichting "Jeugdbelangen" een "Fiets-mee" waar ieder aan deel kan hebben.

Aan de kampeerinstituiven van de K.N.Z.B. hebben wij al 10 jaar achtereen deelgenomen, wat elk jaar weer een verschrikkelijk leuke happening is.

De trainingen houden wij in de winter in het overdekt zwembad in Mill. In de zomer trainen we in het buitenbad in Nistelrode.

KRING

1929 - 1979

Z.V. ANCORÀ

MILL

Op richtingsdatum van de vereniging: 1 maart 1969. Onze naam is afgeleid van het Griekse mythologische woord voor "anker"; zo heet het overdekte bad in Mill.

Het aantal leden van onze vereniging bedraagt ± 100, waarvan er ongeveer de helft meisjes en jongens onder de 17 jaar zijn.

Wij houden ons hoofdzakelijk bezig met waterpolo, waarvoor wij dan ook 4 teams hebben ingeschreven staan bij de Kring en de Bond; Dames I speelt zelfs Bondsklasse.

Wij hebben door toedoen van een particulier het gelukkige gebruik van een overdekt bad waarvoor wij hem erg dankbaar zijn.

Z.V. ZEGENWERP

ST. MICHIELSGESTEL

Zegenwerp is een bijzondere vereniging. Nu zal eenieder dat wel vinden van zijn club maar deze Gestelse vereniging heeft toch wel een apart karakter. Vanaf de oprichting in 1963 heeft er altijd een sfeer geheerst van "gezellig samen sporten".

Natuurlijk werd er naar prestaties gestreefd, maar die waren eigenlijk niet het hoofddoel.

Een gevolg daarvan was dat de eerste jaren het waterpolo toch wel het belangrijkste was.

Er werd wel eens een zwemwedstrijdje georganiseerd tegen een naburige vereniging maar de polo-wedstrijden trokken in het dorp toch wel de meeste aandacht. Deze mentaliteit zit er bij de "oudere" leden nog altijd in, maar de laatste jaren is de opbouw (training) van onder af toch anders geworden. Bestuur en trainers hebben tijdig ingezien dat een gezonde basis voor de vereniging bestaat uit zwemmen en daarnaast, maar niet op de eerste plaats, polo.

Uit de groep van wedstrijdzwemmers komen nu van zelf poloërs naar voren. We mogen stellen dat "Zegenwerp" een springlevende club is, met nog altijd de prettige sfeer van "vroeger" maar toch meer prestatie-gericht.

Er zit nu ook meer groei in het ledental. Schommelden we de eerste jaren tussen de 50 en 70 werkelijk actieve leden, op het ogenblik zijn er zo'n 200. En als straks het buitenbad overkapt gaat worden zal dit aantal wel snel groeien.

P.S. Bij velen in de zwem-wereld bestaat onbegrip met betrekking tot de naam "Zegenwerp". Veeal wordt gedacht dat het een taalkundig aanvechtbare naam is die iets met waterpolo (zege- werpen) te maken zou hebben. Maar dit is een misverstand. Onze club heet "Zegenwerp" omdat ons bad gelegen is op het prachtige landgoed dat die naam draagt.

C. Z. C.

CRANENDONCKSE ZWEM-CLUB

Maarheeze

De zwemsport deed in Maarheeze haar intrede in het jaar 1962. Wat eerder was het gemeentelijk openluchtbad "Cranendonck" tot stand gekomen.

De zwemvereniging was zeer nauw verbonden aan het zwembad. Dat komt duidelijk tot uiting in de naam van de vereniging "Cranendonckse Zwem Club" en niet minder in het club-embleem, dat bijna een copie van het gemeente-wapen is. In beide is de kraanvogel afgebeeld.

Het zwembad van Maarheeze (ook het gemeentehuis) is te vinden in de buurt Cranendonck. Vroeger was hier een plaats (donck) waar de kraanvogels (cranen) ieder jaar neerstreken, als ze rust en voedsel zochten tijdens hun trek.

In haar bestaan is de Cranendonckse Zwem Club niet tot grote bloei kunnen komen. Tijdens de eerste jaren was er wel sprake van bloei (ongeveer 130 leden) en ook de zwemprestaties mochten er wel zijn.

Het ontbreken van een overdekt zwembad in de eigen gemeente heeft C.Z.C. wel een beetje parten gespeeld. De voedingsbodem voor een goede zwemvereniging ontbrak gewoon. Er kan geen sprake zijn van een continuïteit in het zwembeuren, ook al ga je wekelijks een uurtje in het overdekte bad van Budel zwemmen. Je mist als vereniging je "thuis" en het is wat moeilijker om je leden te binden (in 1978 had C.Z.C. een verloop van 30%).

De stimulering door het gemeentebestuur en de daadwerkelijke medewerking van de badmeesters van het zwembad Cranendonck zijn voor de vereniging steeds van grote betekenis geweest. Toen het bestuur in 1972 meende de club te moeten opheffen, werd C.Z.C. door hen zelfs van de ondergang gered.

Het bestuur dat nu met C.Z.C. bezig is, probeert de leden (hun ouders) een grotere en meer actieve rol te laten spelen in de zwemclub. Er begint weer wat van de grond te komen, zij het moeizaam.

De zwemtraining wordt nog steeds door de badmeesters verzorgd. Er is een groep ouders ingeschakeld, die de kinderen begeleidt als ze per bus naar de training gaan in het binnenbad buiten de gemeente (Budel). Ook is er een groepje dat meewerkt bij "wedstrijden" die we binnen de club en af en toe ook tegen andere clubs organiseren.

Van het deelnemen aan officiële wedstrijden heeft C.Z.C. de laatste jaren moeten afzien. Voorheen deden we mee aan de C- en D-competitie. De kinderen hadden er totaal geen zin in want de prestaties en resultaten waren in vergelijking met die van hun tegenstanders niet bepaald bemoedigend.

Nu zijn we weer helemaal bij het begin begonnen, alles meer op de recreatieve toer. De belangstelling wordt nu duidelijk wat meer gewekt. Ook die van de ouders.

Hopelijk groeit deze belangstelling uit tot meer deelname in de organisatie van de vereniging.

En als ons gemeentebestuur in de nabije toekomst een overdekt zwembad kan realiseren, zal dat C.Z.C. zeker meer levenskansen geven.

in dit woongebied.

Onze zwemmers en zwemsters promoveerden in de afgelopen jaren van de C naar de B-competitie en sinds 1978 nemen we ook met succes deel aan de A-competitie.

Met de Biesboschzwemmers uit Werkendam hebben we een speciale relatie. Enkele keren hebben we een sportieve uitwisseling met hen gehad.

In 1977 hadden we 3 Brabantse kampioenen en in 1978 gingen er 2 Zuidwesthoekers met goud naar huis na de Brabantse zomerkampioenschappen. Ook enkele van onze poloërs kwamen uit in het Brabants aspirantenteam, dat speelde om het kampioenschap van Nederland in Uitgeest en Leiden. Het eerste herenteam speelt met groot succes in de 2 de klasse heren met modern waterpolo dat gebaseerd is op snelheid.

De Zuidwesthoek spreekt een woordje mee in de Brabantse zwemwereld. Op praktisch elke wedstrijd kom je er enkele leden van tegen met een groepje enthousiaste ouders. Vaak moeten we door onze excentrische ligging vele kilometers rijden. We kennen de zwembaden van Gent, Mönchengladbach, Amersfoort, Leiden en vele baden daar tussen in. Onze ouders zijn steeds bereid deze afstanden te rijden. We hebben een goede vereniging waar het zwemmen, poloën en het recreatieve aspect de aandacht krijgt. Bestuur, zwemmers, poloërs en ouders hebben veel over voor de sport die nu door het gouden feest van onze Kring de belangstelling krijgt die ze verdient.

KRING
1929 - 1979

Z.P.V. DE ZUID WEST HOEK

HOOGERHEIDE

Wanneer je onze provincie in westelijke richting bijna verlaat om Zeeland binnen te rijden, zie je een afslag ANTWERPEN - HOOGERHEIDE. Als je hier gebruik van maakt, kom je in de zogenaamde Zuidwesthoek, waarin de gemeenten: Woensdrecht, Huybergen, Ossendrecht en Putte liggen.

Op 1 februari 1971 kwam een aantal liefhebbers van de zwem- en polosport uit deze Brabantse hoek bijeen in het restaurant van de camping Familyland om tot de oprichting te komen van een zwem- en polovereniging.

Er werd contact gezocht met het distriktsbestuur van de KNZB. De heer J. Gijsselhart is hier door zijn advies van onmisbare steun geweest bij de oprichting van de "ZWEM- en POLOVERENIGING DE ZUIDWESTHOEK" nu in de Kring bekend als "DE Z.W.H."

De directie van Familyland heeft de vereniging steeds gesteund. In de aanloopperiode stelde zij haar bad gratis beschikbaar voor de training, die reeds op 4 en 5 maart 1971 startte.

De vereniging telde al spoedig 60 leden, hetgeen de initiatiefnemers de moed gaf door te gaan.

Op de eerste algemene vergadering op 19 april 1971 zaten achter de bestuurs-tafel de heren H. Cortie, J. Koolen, A. Roelvink, A. van Loon, H. Dullink en A. Verhees. Deze laatste was tevens de trainer. Ook de heer J. Gijsselhart was op deze vergadering aanwezig. Hij hield een inleiding over de organisatie en structuur van de zwembond in Nederland.

Onze vereniging werd als 50e in de kring Noord Brabant ingeschreven. Op 5 juni organiseerde de Z.W.H. haar eerste polotoernooitje met als deelnemers "De Kroosduikers" van de camping Familyland, "Vlug vooruit, Essen" en het eerste zevental van de "Z.W.H."

Op 17 en 18 juni moesten er selectiewedstrijden worden gehouden om voor de eerste clubkampioenschappen een eerlijke serie-indeling te kunnen maken. Op 10 juni 1971 kregen we al snel de Koninklijke goedkeuring en op 28 juni kregen we aansluiting bij de K.N.Z.B.

De clubkleuren werden ROOD/WIT. Deze kleuren komen terug op onze zwarte badkleding als een rood/witte bias.

We namen deel aan een recreatieve wedstrijd in Steenberg en Zevenbergen en zo ontstond een echte en erkende zwem- en polovereniging.

Omdat aan de recreatieve ontmoetingen met veel succes werd deelgenomen werd besloten om voor de Kringcompetitie in te schrijven. 25 Jongens en meisjes werden in maart 1972 hiervoor geselecteerd. Ad Verhees, geassisteerd door de dames Mast, van der Linden, Wezenbeek en de heren Roelvink en Huisman deden er alles aan om onze zwemmers en zwemsters de goede techniek en conditie bij te brengen.

Uiteraard stonden we lang stil bij de eerste periode van de Z.W.H. Nog steeds geen erg grote vereniging. We tellen zo tussen de 150 en 200 leden. Jammer voor onze polo-afdeling dat er bij de aspiranten zo weinig jonge aanwas is. Herhaaldelijk vinden we in het clubblad een oproep hiertoe. Het kader van de Z.W.H. heeft er voor gezorgd zich te bekwamen via cursussen. We hebben erkende officials en geschoolde trainers.

Sinds de oprichting verschijnt er regelmatig een clubblad onder redactie eerst van Ad Verhees, later van J. van der Linden en M. Loosen.

Niet onvermeld mag blijven de opening van het eerste buitenbad in de Zuidwesthoek van Noord-Brabant op 3 mei 1974. Dit bad "DE PLANTAGE" ligt in Hoogerheide en heeft veel bijgedragen om van de zwemsport in het algemeen een populaire sport te maken

STREEKZWEMCLUB DAPHNIA

HOEVEN

Bij de 50ste verjaardag van de Kring mag de streekzwemklup Daphnia er ook bij zijn, hoewel ze zelf nog maar een tiener is.

Het is waar, dat dat niet meer zo lang zal duren (volgend jaar bestaat onze vereniging 20 jaar), maar jong is ze nog wel en dat wil ze in ieder geval ook zijn.

Wel is Daphnia nogal wat "groter gegroeid" in haar bijna 20 jaren van bestaan. Ontstaan uit een klein vriendenkringetje met voor elk lid één training per week in het ook toen al veel te kleine overdekte badje van Etten-Leur, 15 kilometer verderop, waarvan ik me nog herinner, dat bij de opdracht van de trainer: "Jongens, nu 2 (!) banen (van zeg 17 meter) vlinderslag", zeker en vast de ongelovige vraag: "Zonder te stoppen?" volgde.

In de winter lag Daphnia dus bijna stil; in de zomer was er het Bosbad Hoeven, dat het leven van de vereniging weer tot bloei kon brengen.

Onverwarmd water uiteraard, dat vaak de 14° nog niet haalde, maar dat toch de voorkeur verdiende boven het water in allerei vennen en plassen, waarin ook nogal eens wedstrijden moesten verzwommen.

Het Instruktiebad van Oudenbosch zorgde voor de eerste opbloei. Hoewel Daphnia haar vestiging in Hoeven heeft, was toen het overgrote deel van de leden afkomstig van de buurgemeente Oudenbosch.

De trainingsactiviteiten konden aanzienlijk worden uitgebreid en Daphnia ging op Kring-, maar ook op landelijk nivo, zo nu en dan meetellen.

Daphnia is een streekzwemklup en dat is met name vanaf die periode (zo'n 10 jaar geleden) duidelijk gebleven. Leden waren en zijn er nog uit Hoeven, Oudenbosch, Oud-Gastel, Standdaarbuiten, Zevenbergen, Roosendaal en Bosschenhoofd en zelfs uit België.

Er werden zwembaden bijgebouwd; steeds groter werd de concurrentie van verenigingen, die de beschikking kregen over "grote" 25-mater baden.

Daphnia liep erg hard terug en iedereen zal de vreugde begrijpen, toen besloten werd in Hoeven een "echt" Binnenbosbad te gaan bouwen.

Het bad stond er erg snel en Daphnia is nog trots op de openingsweek, waarin de vereniging festiviteiten organiseerde voor eigenlijk wel elke bevolkingsgroep van Hoeven.

Er waren waterspelen, een zwemvierdaagse, de "Nacht van Hoeven", estafettewedstrijden voor niet-zwemverenigingen (ontzettend leuk om de brandweer te zien zwemmen tegen het gemeentepersoneel of de volleybalploeg), vele demonstraties en ga maar door. De Stichting "Bosbad Hoeven" stelde voor alle deelnemers, aan welke festiviteit dan ook, een feestglas ter beschikking waarop de emblemen van het Bosbad en Daphnia voorkwamen.

Sinds de opening van het nieuwe bad zit Daphnia weer in de lift. Plezier in het zwemmen staat voorop bij alle afdelingen zoals er zijn: de lezswemmers, de senioren (trimmers en veteranen), de "diploma-zwemmers", de waterpoloërs en wedstrijdzwemmers.

Hoog staat in het vaandel het streven - met de tóch altijd té beperkte middelen - aan zoveel mogelijk jongeren en ouderen het plezier en de voldoening in de zwemmerij mogelijk te maken.

Ik geloof te mogen spreken namens heel het kader van Daphnia, als ik de wens uitspreek, dat dat nog vele jaren mogelijk zal blijven.

"Kring, proficiat", op ons mag je blijven rekenen.

DE DOKKELAERS
 ZWEM EN
 WATERPOLO
 VERENIGING

DE DOKKELAERS

HILVARENBEEK

Nadat Hilvarenbeek in 1970 in het bezit was gekomen van een sporthal: "De Hishahal" genaamd, waarin ook een zwembad was ondergebracht, lag het voor de hand dat naast een aantal sportverenigingen ook een zwemvereniging zou worden opgericht.

Het doel van deze vereniging zou zijn: de jeugd te trainen door een bevoegd instructeur en onderlinge wedstrijden organiseren, ook buiten Hilvarenbeek.

Elke inwoner van Hilvarenbeek moest de kans krijgen zich in het water prettig te amuseren. De naam "Dokkelaers" was bij deze geboren.

Dokkelen = zich prettig in het water bezig houden. Een andere verklaring van de "Dokkelaers" is, dat vroeger mensen uit Hilvarenbeek in "de Stroom" pootje gingen baden, hetwelk men "dokkelen" noemde.

Het clubembleem, een zwemmer die van de startblok zal duikelen om te "dokkelen" werd gecreeërd door een artistiek jeudlid, n.l. Max van Beurden. Het embleem is terug te vinden op o.a. sporttassen, clubvlag, t-shirts en diploma's.

In mei 1971 is de vereniging gestart met 108 leden onder voorzitterschap van de heer Leyten. Er werd een verdeling gemaakt naar leeftijd, waardoor het bestuur tot drie groepen kwam.

Het ledental groeide, de zwemvereniging werd spoedig de grootste vereniging van Hilvarenbeek, Het werd noodzakelijk een en ander te wijzigen. De animo om prestaties te leveren nam toe. Het bestuur kwam tot een verdeling van een afdeling recreatief zwemmen, selectie zwemmen en een aparte groep senioren; alle groepen kregen aparte trainingsuren toegewezen.

In 1973 sloot de vereniging "De Dokkelaers" zich aan bij de K.N.Z.B. en verkreeg in augustus 1973 de Koninklijke goedkeuring.

Het ledenbestand bleef groeien. Er werd enthousiast getraind en deelgenomen aan kringcompetities, Brabantse kampioenschappen, lange baan wedstrijden en talentenjachten. Er werden onderlinge wedstrijden met verenigingen uit de buurt georganiseerd.

In 1974 kwam men tot een oprichting van een afdeling waterpolo. Heden speelt de vereniging met drie teams, waarvan heren I in de B-klasse.

Junioren kunnen het zwemdiploma A behalen en in de toekomst hopelijk ook B of C.

Naast zwemactiviteiten horen ook activiteiten zoals het houden van oriëntatietochten, discoavonden, bingo, uitstapjes met junioren etc. tot bezigheden van "De Dokkelaers".

Toekomstplannen? Een gezonde, bloeiende vereniging houden, waartoe de jeugd zich aangetrokken voelt waardoor de zwemvereniging een vooraanstaande plaats blijft innemen in het plaatselijk sportgebeuren en Hilvarenbeek.

1972: De Statuten en het Huishoudelijk reglement van de zwemvereniging kwamen tot stand en op 1 juli werd de vereniging bij Kon. Besluit goedgekeurd.

Uittreksel uit de Statuten:

Art. 2 - Doel

- a. de beoefening van het zwemmen, in de ruimste zin, te bevorderen en meer algemeen te maken ----- enz..

art. 3 - Middelen

1. het geven van zwemonderricht
2. het houden van geregelde oefeningen
3. het houden van en deelname aan zwem- en waterpolowedstrijden, zwemfeesten en demonstraties, zowel op nationaal - als internationaal niveau enz..

Na enige jaren steeg het ledental tot boven 300. Er hadden vele wedstrijden plaats. De wedstrijdgroep werd opgenomen in de A-top van de Kring-competitie. Fortuna veroverde bij de nationale wedstrijden in het Brabantbad in 1976 en 1977 de Zilveren Dolfijn.

Bij de nationale zwemkampioenschappen waren geregeld minstens 8 tot 10 deelnemers van Fortuna aanwezig.

Duidelijk is dat deze inspanningen niet zonder vele financiële offers gepaard gingen. De verenigings-kas slonk (ondanks het steeds stijgende aantal leden) onrusbarrend.

Temeer daar de Fortuna-sponsor zich genoodzaakt zag het verdrag eind 1976 op te zeggen.

Het was dan ook een bijzonder verheugend gebeuren toen het bestuur begin 1977 aan haar leden kon mededelen dat er zich een mogelijkheid voordeed een nieuw sponsorcontract aan te gaan.

Ditmaal was het een Duitse badkleding fabrikant.

Nadat het bestuur het fiat van haar leden, tijdens een bijzondere ledenvergadering had verkregen werd op 30 maart 1977 de overeenkomst met "SOLAR" getekend. Sindsdien heet de vereniging BZV-SOLAR.

In 1978 verloor de vereniging haar schoonspring-afdeling. De leidster verzocht een eigen vereniging te mogen oprichten om meer rechtstreekse internationale contacten te kunnen leggen.

Heden bij het 50-jarig jubileum van de Kring Noord-Brabant is de BZV SOLAR uitgegroeid tot een sportvereniging van ruim 800 leden, daarvan krijgen er 400 zwemles, 200 zijn bezig met diploma-zwemmen, 50 zitten in de wedstrijdgroep, 120 spelen waterpolo en 50 "ouderen" zijn lid van de vereniging.

Zij zwemt in twee zwembaden en bezit een enthousiast en dynamisch bestuur, dat ervan overtuigd is dat de leden met veel plezier de zwemsport beoefenen!

Leden en bestuur wensen de Kring en haar bestuursleden van harte geluk met haar jubileum.

BOSSCHE ZWEMVERENIGING

opgericht 7 augustus 1950

kon. goedgekeurd 1. juli 1972

Tot ruim 5 jaar na de Tweede Wereldoorlog bestond er in de Brabantse hoofdstad nog geen zwemvereniging in KNZB verband.

In 1949 zwommen een aantal enthousiaste jongens van 16 en 17 jaar in de waterplas de IJzeren Vrouw bij een afdeling van de Reddingsbrigade. Van enige training was geen sprake. Dit duurde tot augustus 1950.

Badmeester Meulesteen ging met Harks, de Voigt, van Drunen, Netten en een zekere Smits om de tafel zitten en op 7 augustus werd de Bossche Zwemvereniging de IJzeren Vrouw (ZV) opgericht.

Smits werd penningmeester. De contributie werd vastgesteld op f 1,- (één gulden) per maand. Bovendien werd er van degenen die dat wilden twee kwartjes per maand extra opgehaald om een trainingspak te kopen. Ook de echtgenoten van bovengenoemde heren gingen mee doen en al spoedig was er een bescheiden start. Het ledental liep op tot ± 30. Het waterpolo zevental werd kampioen in de 4e klasse en de zwemprestaties - vooral schoolslag - stegen.

In 1952 kwam er een echt bestuur met voorzitter (Dr. Schimmel) en o.a. een technisch leider (van Ommen Sr.)

Getraind werd er in de IJzeren Vrouw - alleen zomers dan. 's'Winters ging men per bus 1 x per maand naar Eindhoven!

Trainers van buiten kende men niet. De goede zwemsters en zwemmers trainden de jongeren. Deze situatie bleef bestaan tot 1966!

In dat jaar kreeg 's Hertogenbosch een overdekt 500 m. bad. Nú pas kon er echt aan de zwemsport gewerkt worden. Het gemeente bestuur verleende de ZV speciale faciliteiten en de vereniging ging 5 x per week - hoofdzakelijk 's ochtends om 6 uur en 's avonds om 19.00 uur - zwemmen.

Bovendien stelde het gemeente bestuur een schitterende wisselprijs (de Zilveren Dolfijn) beschikbaar, met het doel de Zwemsport in Brabants hoofdstad te stimuleren.

In korte tijd steeg het aantal leden tot boven de 200. Het waterpolo zevental wist de 1ste klasse van de KNZB competitie te bereiken en promoveerde in 1968 bijna naar de hoofdklasse! (dankzij de international Hans van Ommen). Bij de zwemafdeling bereikten enkelen de internationale top (o.a. José Damen, Freddie Vollenberg en Leni Meulesteen).

1968 en 1969 waren belangrijke jaren:

1. ZV ging een fusie aan met de Bossche Reddingsbrigade met het doel de activiteiten van beide verenigingen te vergroten en de resultaten te verbeteren. Deze fusie werd na een jaar tijdens een algemene vergadering weer verbroken.
Reden: o.m. de sponsoring van de vereniging en dientengevolge noodzakelijke naamsverandering.
2. De Zwemvereniging kreeg een financiële injectie dank zij de beheerder van het Brabantbad-restaurant en heette voortaan Zwemvereniging "Fortuna".
3. Na een internationale schoonspringdemonstratie in het Brabantbad werd in de zwemvereniging een afdeling schoonspringen opgenomen onder de bezielende leiding van Eljo van Laarhoven (eens Nederlands kampioen).
Na enkele jaren intensief trainen had Fortuna een Nederlands kampioen (Rob Marechal).

taties. Het opbouwen en behouden van een goede teamgeest is daarbij een eerste vereiste.

In hoeverre we daarin zullen slagen, zal de toekomst uitwijzen. Zeker is echter dat een goede samenwerking met regio-verenigingen daarvoor onontbeerlijk is en dat we, met steun van de 50-jarige Kring, de toekomst vol vertrouwen tegemoet zien.

KRING
1929-1979

In vergelijking met onze Kring is Lutra nog maar jong; zij werd immers pas in 1964 opgericht.

Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er voor die tijd in Helmond niet werd gezwommen. Zo werd er gezwommen in het gemeentelijk openluchtbad en op warme dagen in de Zuid-Willemsvaart. Toen werd ook de eerste zwemclub "De Peelvoorn" opgericht en werden er 1-km. tochten in het kanaal gehouden. Maar met het verdwijnen van de warme zomers en het stijgen van de welvaart ging ook De Peelvoorn ten onder. Totdat in het najaar van 1964 de oprichters van de ter ziele gegane club meer vertrouwen zagen in de toekomst. Het nieuwe gemeentelijke combinatiebad "De Wissen" was immers in aanbouw.

Op 25 november 1964 werd de oprichtingsvergadering gehouden, op 14 januari 1965 volgde de eerste ledenvergadering en op 19 maart werd, aansluitend op een prijsvraag, de verenigingsnaam bekend gemaakt. De naam LUTRA kwam uit de bus; de latijnse naam voor "Otter". Hierna volgde de aansluiting bij de KNZB en de Koninklijke goedkeuring in 1968.

Vanaf het begin heeft het bestuur gestreefd naar goede onderlinge verhoudingen tussen de leden en daadwerkelijke inzet van de leden voor de vereniging. De technieken van het leren zwemmen en de wedstrijdswemmen werden onder handen genomen. Leden gingen cursussen volgen zoals de opleidingen voor Zwemonderwijzer en Clubtrainer. Er ging deelgenomen worden in een iets later stadium ook aan de Kring-Polocompetitie. Lutra kreeg bekendheid bij de KNZB, de Kring, maar vooral in Helmond.

Thans is LUTRA uitgegroeid uit een vereniging die zijn bestaansrecht in de Helmondse gemeenschap heeft aangetoond. Wekelijks ervaren zo'n 500 Helmonders bij Lutra het plezier van het zwemmen. Dat zijn dan niet alleen jeugdigen maar ook vele volwassenen. Het is vooral bij deze volwassenen waarbij het sociale contact en het onder leiding recreëren en trimmen hoog staat aangeschreven. Daarnaast prijzen we ons gelukkig met een groot aantal medewerkers die zich, deels uit hobbyïsme en deels uit idealisme, geheel belangeloos inzetten voor de vereniging. Hierbij denken we niet in eerste instantie aan de leden van Bestuur en T.C., maar nog meer aan de trainers, hulptrainers, coaches, instructeurs, assistenten, officials enz. Bovendien kennen we nog een Jeugdgroep die zich in het bijzonder bezig houdt met "buiten-het-water-activiteiten" voor de jeugd zoals najaarskamp, disco-avonden, hobbymiddagen, canaals- en St. Nicolaasfeest, droppingen enz.

Bij het elementair zwemmen streven wij er naar om de kinderen, en in een iets mindere mate ook de volwassenen, op een speelse manier met het water vertrouwd te laten worden om daarna het verdere zwemonderwijs op te bouwen. Zodoende wordt niet alleen het zwemmen aangeleerd maar - en dat vinden wij nog veel belangrijker - wordt de basis geschapen tot het plezierig in het water bezig zijn en het blijven zwemmen! Na het behalen van diploma's A en B krijgen de kinderen de keuze om of te gaan oefenen voor de zwemvaardigheidsdiploma's en brevetten dan wel zich aan te sluiten bij een der recreatieve groepen. De talentvolle leden worden dan voor de wedstrijdswemmen gevraagd of hebben zich zelf al daarvoor gemeld.

In wedstrijdverband beperken wij ons tot het wedstrijdswemmen en het waterpolo. Niet zozeer omdat we het kunstzwemmen en het schoonspringen niet belangrijk genoeg vinden maar eerder omdat de mogelijkheden, zowel op financieel gebied als wat betreft het kader, ontbreken.

Bij het wedstrijdswemmen en het waterpolo proberen we, voor zover dat financieel en organisatorisch mogelijk is, aansluiting te houden met de verenigingen uit de omgeving. We gaan er daarbij wel vanuit dat topsport slechts voor een enkele vereniging is weggelegd en mikken daarom meer op groepsresultaten dan op individuele pres-

Zwem- en polovereniging

„GORG0”

In juni 1971 kreeg onze gemeente Heeswijk-Dinther een verwarmd openluchtbad "De Meerdonk". Wat overal elders gebeurde, geschiedde hier ook, een groepje enthousiaste jeugd begon spontaan zelf te trainen. In het najaar van dat jaar hebben toen enkele ouders zich mede verantwoordelijk gesteld voor deze jeugd. De kiem van onze vereniging zoals hij nu is, stamt uit dat begin.

Aangezien we in Heeswijk-Dinther geen eigen binnenbad hebben, was het in dat allereerste stadium erg moeilijk de jeugd 's winters bij elkaar te houden.

In het voorjaar van 1972 werd ons le bestuur gevormd, bestaande uit vijf mensen. We begonnen toen meer gericht te trainen aanvankelijk onder leiding van het badpersoneel.

In het begin werd geprobeerd de groep 's winters bij elkaar te houden door iedere week te gaan zwemmen in Den Bosch, gewoon tijdens de recreatieve uren.

In 1973 is onze vereniging gaan overwegen zich aan te sluiten bij de K.N.V.B. Dit had heel wat voeten in de aarde vooral wat statuten e.d. betrof. In oktober 1974 was het uiteindelijk zover.

We kozen toen ook voor de naam "Gorgo", die door enkele leden van onze vereniging bedacht is, en de uitleg hiervoor is: 3 vrouwelijke wezens uit de Griekse mythologie, van uitzonderlijke schoonheid, doch later door hun trots gestraft met een afschuwelijk voorkomen. Eén van hen Medusa had de macht ieder die naar haar keek in steen te veranderen.

In 1974 kreeg onze vereniging ook de beschikking over het Zeester-Prinssen bad in Uden. Wel moeten wij nu steeds naar Uden ongeveer 15 km. maar nu kunnen we tenminste 's winters gewoon doortrainen. Onze allergrootste wens is natuurlijk nog ooit een eigen overdekt zwembad in eigen gemeente te hebben.

Onze vereniging houdt zich vooral bezig met het recreatieve zwemmen voor onze jeugd, we doen mee met de C en D competitiewedstrijden. We hebben een herenpoloteam dat erg goed functioneert en speelt in de 2e klas van de Kring, één aspiranten zeven-tal en een dameszevental. Onze vereniging telt op het ogenblik 105 leden.

Hopend hiermee bijdrage te hebben aan uw verlangens, wenst onze vereniging U het allerbeste toe in Kringverband.

Zwemvereniging

Er is eigenlijk maar één begin te noemen en dat is Maarten Iven. Maarten had verschillende mensen gepolst om een zwemclub, gericht op wedstrijdzwemmen op te richten in Gemert. Zoals gewoonlijk was daar nauwelijks iemand voor te vinden. Na veel gepraat stemde ik met de normale tegenzin toe om mee te helpen een wedstrijdvereniging op te richten. Bij oprichten alleen is het uiteindelijk niet gebleven, want dit oprichten liep uit op 5 jaar voorzitterschap.

Na veel gepraat kon ik uiteindelijk in mijn kennissenkring 2 mensen opduiken die bereid waren om samen het dagelijks bestuur te vormen.

Voorzitter werd Mari Janssen.

Penningmeesteresse werd Helma Kuppens.

Secretaris werd Wim van Oyen.

Vooral onder de leiding van trainer, coach, medebestuurder, enz. enz. Maarten Iven werden de eerste leden geworven.

Het dagelijks bestuur was ondertussen drukdoende met een heleboel administratieve rompslomp, zoals het maken van voorlopige reglementen en statuten, het contact opnemen met B & W, regelen van tijden in het bad, bespreking van badhuur, subsidies, contact opnemen met de kring Noord-Brabant, de K.N.Z.B. in Utrecht, het verzinnen van een naam, uitschrijven van ledenvergaderingen, onze zwemkleuren, lidmaatschapskaart, ontwerpen van embleem, enz. enz.

De naam van onze club werd G.Z.C. (Gemertse Zwemclub). Deze naam werd echter door de K.N.Z.B. afgekeurd omdat er al een G.Z.C. was namelijk Goudse Zwem-Club. Het dagelijks bestuur is toen met de naam "Hydra" uit de bus gekomen. "HYDRA" is een Grieks eiland met enkele duizenden inwoners, maar "HYDRA" is ook een bepaald geslacht van zoetwaterpoliepen en de wetenschappelijke naam voor het sterrenbeeld Waterslang. In de Griekse mythe is "HYDRA" een reusachtige waterslang, een monster met negen of meer koppen, die weer aangroeien, wanneer ze worden afgeslagen.

Aansluitend hierop werd door Rob van Samsbeek ons huidige embleem ontworpen. Door Nellie Janssen werd de "Hydra" vlag gemaakt waarop dit embleem verwerkt werd. In dit prille begin was ook Laurens Hooymeyers bij "Hydra" als trainer. Hij nam na enkele jaren afscheid van de club, omdat hij ging emigreren naar Australië. Veel bestuursleden hebben in dit eerste begin een enorme berg werk verzet, zoals het opzetten van de ledenadministratie, het oprichten van een clubkrantje en het samenstellen van de technische commissie.

Enkele namen: Nellie en Frans Janssen, Gerard en Riek Hendriks, de heer Visser, Dick Liefink en nog vele anderen.

De grootste animator was en bleef al die tijd echter, Maarten Iven.

In 1974 bestonden er in Etten-Leur 2 aparte clubs. Een voor zwemmen en een voor waterpolo. Om precies te zijn begon de zwemclub haar wedstrijdactiviteiten in juni 1968 en de waterpolo op 23 september 1974. Beide clubs staan onder de naam DIO ingeschreven bij de K.N.Z.B.

Momenteel telt de afd. zwemmen ca. 100 leden en de waterpolo ca. 55 leden. De clubs zijn afzonderlijk gegroeid uit de R.K. Gymnastiekvereniging DIO, die in december 1956 is opgericht.

Doordat beide clubs de zwemsport beoefenen hadden ze uiteraard veel gemeen. In 1976 zijn daarom besprekingen begonnen om beide clubs onder één vlag te brengen met een gemeenschappelijk bestuur. Dit heeft geleid tot de vorming van een voorlopig bestuur.

Dit voorlopige bestuur is in de grote algemene ledenvergadering van 1977 gekozen als definitief bestuur.

In 1977 en 1978 is vervolgens hard gewerkt aan de eigen clubidentiteit. Vooral de ledenadministratie en het financiële beheer eisten de nodige aandacht. Eveneens moesten nieuwe statuten en een huishoudelijk reglement worden gemaakt.

Ook de trainingen en de bijbehorende indeling van zwem- en pologroepen moest worden geregeld.

Het eigen clubblad en andere activiteiten vragen momenteel onze aandacht. Etten-Leur beschikt nog niet over een overdekt 25 meter bad. Het trainen van zwemmers en poloërs is dus (nog) niet optimaal. Tot nu toe wordt er 's winters getraind in een klein overdekt instructiebadje, 6½ uur zwem en 2 uur polo. Gelukkig is een groot bad in aanbouw en zal in 1980 Z/PC DIO betere faciliteiten krijgen, zodat ook het ledental zal kunnen groeien.

Momenteel beschikt Z/PC DIO over de volgende wedstrijdgroepen:

<u>Waterpolo</u>	<u>Klasse</u>
Heren	2e
Heren	4e
Dames	1e
Jongens	1e - 1

Zwemgroepen in de klasse B, C en D.

Elk jaar worden de volgende watersportactiviteiten georganiseerd:

- 30 april School zwem- en polowedstrijden
- eind augustus avond zwem 4-daagse
- september Amilto zwem- en polowedstrijden
- september Oederkerk Polo-tournoi

PSV
ZWEMMEN & WATERPOLO

P. S. V. ZWEMMEN EN WATERPOLO

EINDHOVEN

Het pad van de historie van P.S.V. zwemmen en waterpolo is bezaaid met vele markante zwemfiguren, zowel op het bestuurlijke, als op het prestatieve en recreatieve vlak. Opsomming daarvan brengt het levensgrote gevaar met zich mee om belangwekkende namen te vergeten. Daarom willen wij ons wat dat betreft beperken tot een opsomming van de namen van de erevoorzitter, ereleden en leden van verdiensten. Namen die in de Brabantse zwemereld voor zich spreken:

V.T. Gundlach, erelid
A. van Kruidsijk-Vilé, lid van verdienste
A. Lindemans, lid van verdienste
J.A. Stel, erelid
A. Winkel, erelid
K.S. van de Wolk, erevoorzitter.

Historisch is het verder nog belangrijk hier vast te leggen dat de vereniging is opgericht op 10 april 1942. P.S.V. is dus aanzienlijk jonger dan de gouden Kring. Er zijn in de afgelopen jaren vele hoogtepunten geweest. Op het prestatieve vlak is P.S.V. altijd een toonaangevende vereniging geweest. Maar ook op het elementaire en rekreatieve vlak. Opsomming van verenigingsactiviteiten is altijd eenzijdig. Want wie zegt ons dat de glimlach van de P.S.V.-zwemster die tijdens de Nederlandse kampioenschappen in de finale zwemt belangrijker is dan die van het kind dat zojuist voor het eerst in het water gesprongen is. Het verschil is, dat hoogtepunten in de wedstrijd sport bekend worden en dat de anderen anoniem blijven. Wie durft de weegschaal te hanteren?

Belangrijker lijkt het ons daarom om een beeld te schetsen van P.S.V. nu, 37 jaren jong, met haar ogen gericht op de toekomst.

De vereniging heeft ongeveer 1200 leden, waarvan de verdeling tussen waterpolo, wedstrijdzwemmen en de elementaire/rekreatieve afdeling globaal is: 125-125-950. Elke afdeling wordt geleid door een commissie die verantwoording aflegt aan het bestuur. De voorzitter van elke commissie maakt deel uit van dat bestuur. Binnen P.S.V. zwemmen en waterpolo worden faciliteiten geschapen om zowel de elementaire/rekreatieve zwemmer, als de algemene wedstrijd sporter, als de topsporter aan zijn trekken te laten komen. Bindend element zal ongetwijfeld het door ons te bouwen clubhuis worden.

Naast de toonaangevende rol van P.S.V. in de prestatieve sport in Nederland volgen wij ook de snel veranderende ontwikkelingen in het rekreatieve zwemmen nauwkeurig.

De commissie jeugdzaken zorgt voor de binding tussen alle jeugdleden onderling, maar ook voor de contacten tussen ouders van leden en de vereniging. Op het communiatieve vlak verschijnt met de regelmaat van de klok een uitstekend klubblad ('De Start'); in de elementaire rekreatieve sector verschijnt er onregelmatig een strooi folder (de 'Spetter').

P.S.V. is een 'bedrijf' waarin zo'n f 260.000,-- per jaar omgaat en waarin het bestuur probeert een zo professioneel mogelijk beleid te voeren. Gebrek aan middelen maakt echter de zog. 'klubliefd' onmisbaar.

Het clubhuis gaat binnenkort gebouwd worden, op langere termijn blijven wij streven naar de realisering van een 50 meter verenigingsbad.

eindhovense
studenten
zwem
vereniging

nayade

Nayade werd in 1961 opgericht als studenten zwem- en waterpolovereniging en was ondervereniging van het Eindhovense Studenten Corps (kale koppen). De activiteiten besonden toen uit het twee keer per week tijdens een zwemuur zitten kletsen op de badrand, waarna de discussie in de kroeg werd voortgezet. Nayade kende als leden zwemmers, niet-zwemmers en badgasten.

De nimf van het klupembleem stelt een Najade voor, in de Griekse mythologie een nimf die over een fontein of rivier waakt. (De Najaden waren dochters van Zeus en moeders van de silenen en de saters). Zij werden voorgesteld als jonge meisjes, met bloemen getooid, die jonge mannen aanlokten.

In 1964 werd het 1e waterpoloteam in de Kringcompetitie ingeschreven nadat de Technische Hogeschool een trainer ter beschikking had gesteld. Het wedstrijdzwemmen zat al meteen in het verdomhoekje omdat je daar inwendig onvoldoende nat bij kunt worden.

In 1966 werd het tweede team opgericht. Toendertijd ontstond ook de gewoonte op Nieuwjaar ergens tussen Lith en Maastricht de Maas over te zwemmen, welke traditie nog steeds in ere wordt gehouden.

In 1968 werden voor het eerst knorren (Niet-Corpsleden) toegelaten en in 1971 werden de banden met de Studenten-gezelligheidsvereniging verbroken zodat Nayade een zelfstandig bestaan ging leiden.

In 1970 werd het 3e team opgericht dat uit ouwe ballen bestond die in 1972 doorschoven naar het toen opgerichte 4e team.

Toendertijd was Nayade de enige klup in de Kring met 4 herenteams en het ontbreken van aspiranten-, jeugd- en damesteams is nog steeds een unikum binnen de Kring.

Omdat de meeste leden van Nayade slechts gedurende korte tijd in Eindhoven wonen moeten speciale opleidingsmethoden gebruikt worden om ze toch nog enige jaren in het 1e team (inmiddels 3e kl. Bond) te kunnen laten spelen.

Tegenwoordig heeft Nayade nog maar 3 teams, waarvan het derde in de Kring en als Manneke Pais z'n zin krijgt zal dit aantal snel tot 0 gereduceerd worden.

Zolang dit echter nog niet het geval is, hopen wij nog met veel plezier in deze Kring bezig te zijn.

tal tot 600. Het "thuis" van de vereniging was het Sportfondsenbad in Stratum. Er is dat jaar door velen keihard gewerkt.

In 1971 werd een groot deel van de zwemactiviteiten verplaatst naar het ir. Ottenbad in het snelgroeiende stadsdeel Woensel. Het zwemmen was als volkssport steeds belangrijker geworden en voor AEGIR was er in deze wijk met veel jeugd werk genoeg te doen. Binnen enkele jaren groeide het ledental naar 1000.

Zoals de zeegod AEGIR met zijn drietand over de zeeën heerst, zo geeft de vereniging op een bepaalde manier de toon aan in zwemmend Eindhoven.

Iedereen die iets met AEGIR te maken heeft, draagt in een of andere vorm zijn steentje bij aan het goed functioneren van het geheel: het legertje instructeurs en instructrices, dat inmiddels al vele duizende kinderen en volwassenen zwemmen heeft geleerd; de ouders van de kinderen, die als begeleider of als commissie- of bestuurslid; als official of alleen als enthousiaste aanmoediger er altijd weer zijn. En last but not least de trainers, die tegen een minimale onkosten vergoeding de kinderen begeleiden, waarbij het belang van het kind en niet de topsport voorop staat.

De wedstrijdploeg heeft de afgelopen jaren vertegenwoordigers gehad bij zeer belangrijke nationale en internationale wedstrijden, maar toch wordt het beleid niet bepaald door de topresultaten van een of meer zwemmers, maar worden training en wedstrijden op een gehele ploeg afgestemd, zodat iedere zwemmer zich als lid van het team op zijn plaats voelt en een duidelijke eigen bijdrage kan leveren. Daartoe worden alle mogelijke activiteiten ontwikkeld tesamen met een goede breedte training.

Een andere belangrijke peiler wordt gevormd door de afdeling recreatief zwemmen, die volledig draait op enthousiaste AEGIR-ouders, geholpen door een groep van oudere zwemmers en poloërs. Hier worden waterspelen, recreatieve ontmoetingen en allerlei andere evenementen ondernomen. Bij AEGIR wordt de recreatieve tak gezien als één groots festijn, waarvan de gezellige ontspannen sfeer, waarin alles wordt gedaan het voornaamste kenmerk is.

Ook bij de AEGIR polo afdeling komt men er al snel achter dat alleen het spel maken tot niets leidt: dat samenspel de enige manier is om wat te bereiken. Op 15-16-jarige leeftijd begint men tot meer ontplooiing in het spel te komen. Daarnaast gaat men meer belangstelling tonen voor anderen. Men wil dan meehelpen om diverse AEGIR activiteiten tot een goed einde te brengen. Men gaat meehelpen op de trainingen. Wanneer de studie het toelaat, worden door de poloërs aan diverse cursussen deelgenomen, met gevolg meer ervaring en ook de bereidheid om functie in commissie of bestuur te aanvaarden. Poloërs en AEGIR zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden.

Het gaat AEGIR goed, hetgeen duidelijk te merken valt op de AEGIR feesten, waaraan iedereen van jong tot oud, ouders en kinderen, evenveel plezier beleeft.

Zwemmen is nu bereikbaar geworden voor velen en dat is maar goed ook. AEGIR is nog steeds elitair in de goede zin van het woord, namelijk: in eendrachtige samenwerking; in het feit dat zoveel ouders tijd en moeite over hebben voor de begeleiding van hun kinderen en in het feit dat bestuur, commissies en trainers met zoveel inzet bergen werk verzetten, gesteund en geholpen door iedereen.

Door deze zaken neemt AEGIR een duidelijke plaats in binnen de sport in Eindhoven, een plaats, die de vereniging hopelijk nog lang zal mogen bezetten.

AEGIR

EINDHOVEN

Zwem- en Polovereniging AEGIR, Eindhoven. Oppericht 25 juni 1931. Clubembleem: drietand in gevleugelde driehoek met kroontje. Clubkleuren: rood - wit- groen.

Inleiding.

Na bijna 50 jaar is de reden waarom de naam "AEGIR" gekozen werd moeilijk met zekerheid te achterhalen.

Mogelijk is het embleem gekroond omdat Aegir de heerser van de Noordelijke wateren was, de vleugels duiden op snelheid, terwijl mogelijk voor de vormgeving de drietand van Poseidon gekozen werd, hoewel Aegir met een net viste.

Ook de reden waarom men als clubkleuren rood en groen koos, terwijl er ook wit in voorkomt, is niet te achterhalen; mogelijk is dit uit praktische overwegingen gedaan omdat rood met groene vlaggen normaal in de handel zijn en slechts van embleem behoeven te worden voorzien om er een clubvlag van te maken.

Aegir, de Noorse watergod, was gehuwd met Ran, uit welk huwelijk 7 dochters geboren werden, in feite dus ons eerste damsteam.

Geschiedenis.

In de twintiger jaren waren velen, vooral uit het westen naar Eindhoven, dat zich stormachtig ontwikkelde, gekomen om hier een toekomst op te bouwen. Gezwommen kon er toen alleen maar worden in het kleine onhygiënische bad aan de Zwembadweg. Dat nam men al spoedig niet meer en men ging zwemmen in het ven "De IJzeren Man". Al spoedig kwamen er problemen met het plaatselijke gezag, maar onder druk van enthousiaste zwemmers bezweek de Eindhovense gemeente raad en werd een deel van het ven een "officieel" zwembad. Toen ontstond de behoefte aan een zwemclub.

Op 25 juni 1931 was de oprichting een feit. De eerste zwemclub van Eindhoven kreeg de naam "AEGIR". De club telde 18 leden. De contributie bedroeg f 5,-- per jaar. In die tijd een heel bedrag. Daardoor werd AEGIR, hoe gek dat ook klinkt, een eliteclub, bestaande uit de kinderen van welgestelde burgers was.

De Aegirianen, enthousiast als ze waren, hebben zelf in "De IJzeren Man" hun eigen wedstrijdbad gebouwd, want er was niets. In die tijd bestonden er geen startnummers, officials of officiële diploma's. Polo en wedstrijdzwemmen waren nog niet gescheiden. Alles gebeurde in de recreatieve sfeer. AEGIR'S eerste polowedstrijd werd met 2-1 verloren en er deed, bij gebrek aan voldoende heren, één dame mee. En dat terwijl er in het geheel nog geen damespolo bestond.

Tussen 1941 en 1945 steeg het ledenaantal van AEGIR van 79 naar 438. Vooral in deze tijd was AEGIR een fijne club, waarin de mensen zich met elkaar verbonden wisten. Duits gezinden werden door een scherpe ballotage geweerd. Natuurlijk was er toen geen subsidie, waardoor het zwemmen een dure zaak bleef.

Direct na de oorlog maakte AEGIR een moeilijke tijd door. Men had wel iets anders aan zijn hoofd dan zwemmen. In 1948 kwam AEGIR weer terug. Bekende leden schreven geschiedenis. AEGIR was vertegenwoordigd op de Olympische Spelen in Londen en Helsinki. In 1956 lag de organisatie van de driekamp tussen de nationale selecties van België, Hongarije en Nederland in handen van het jubilerende AEGIR.

Helaas ging het daarna weer snel bergafwaarts. In 1962 waren er nog geen 100 leden meer. Er werd alleen nog zwemles aan jonge kinderen gegeven. Gelukkig veranderde dit bij de binnenkomst van een nieuwe voorzitter en binnen het jaar groeide het leden-

ZWEMVERENIGING TIAMAT

EERSEL

Begin juni 1972 werd het plan opgevat om in Eersel een zwemvereniging op te richten. Enige jaren van te voren was in Eersel een instructiebad tot stand gekomen en de bedrijfsleider met enige ouders, die kinderen hadden die lid waren bij verenigingen uit de omgeving, gaven de start aan de oprichting.

In oktober 1972 werd de eerste training begonnen met ca. 30 kinderen en al vrij snel bleek er veel animo te zijn. Ondanks het feit dat er in Eersel door middel van een nieuwe sporthal en verbeteringen aan andere accommodaties meerdere takken van sport van de grond brachten, ging het ledental van Tiamat omhoog en ligt de laatste jaren op gemiddeld 180 leden. De leeftijden zijn van ca. 6 jaar tot 18 jaar. De beschikbare badaccommodatie beperkt de vereniging in haar activiteiten. Onder andere is het niet mogelijk om waterpolo te beoefenen en er is alleen maar beperkt wedstrijd sport mogelijk.

Daarom trekken we zoveel mogelijk per bus of auto naar andere plaatsen. We doen vanaf de oprichting mee in de Kringcompetitie C. (We hebben zelfs 2 jaar in de B gezwommen). Ook de recreatieven zwemmen jaarlijks in de competitie van de Kring.

Met omliggende plaatsen organiseren we jaarlijks een zomerweekkamp en voor de startnummers doen we mee aan de landelijke E-competitie.

Op 8 oktober 1973 hebben we de Koninklijke goedkeuring verkregen. Als clubnaam is gekozen voor de naam TIAMAT.

Deze naam werd achterhaald door een van onze bestuursleden uit de "Mythologie der Grieken" van Dr. H.H. Diephuis.

Pag. 14: 2 oergoden t.w. Apsu: mannelijke macht der zoete wateren en Tiamat: vrouwelijke macht der zee.

Zij vermengden hun wateren en uit deze verbintenis ontstonden de andere godengeslachten der wateren.

Bij het 5-jarig bestaan in 1977 werd namens de ouders der leden een spandoek aangeboden, door een van hen zelf ontworpen in de clubkleuren groen/wit.

Periodiek verschijnt er een clubblad, samengesteld en uitgegeven door jeugdleden van 16 tot 18 jaar.

Met het oog op de toekomst (eigen kader-vorming) assisteren enige van deze jeugdleden bij de trainingen.

Aan de zomerkampen nemen jaarlijks leden van onze vereniging deel.

In de herfstvacantie organiseren we voor de 5e maal de zwemvierdaagse, waaraan het laatste jaar ruim 750 personen deelnamen. In december 1978 hebben we voor de eerste keer clubkampioenschappen georganiseerd en in mei 1979 gaan we 2 weekendkampen organiseren.

Thans zijn we bezig om in samenwerking met de ouders van onze leden te komen tot een begeleidingscommissie om diverse nevenactiviteiten te kunnen organiseren.

Uiteraard trachten we ook steeds voldoende officials te hebben, om onze medewerking aan de wedstrijd sport te verlenen.

ZWEMVERENIGING

D. E. Z. V.

D.E.Z.V. de Drunense en Elshoutse Zwemvereniging, werd opgericht op 9 mei 1966. Aan het eind van dat jaar bestond de vereniging uit 32 leden. Dit aantal bleef groeien. Zo bestond de vereniging in 1967 uit 56 leden, in 1968 uit 85 leden. In 1969 uit 102 leden, en zo verder. Momenteel telt de vereniging 460 leden.

In 1969 werd begonnen met zwemles te geven aan kinderen, werd een waterpoloteam opgericht en ging onze eerste afgevaardigde naar de Brabantse Kampioenschappen.

1970 bracht ons 9 zwemmers, die aan die kampioenschappen deelnamen, terwijl één zwemster doorging naar de Nederlandse Kampioenschappen, waaraan ze ook in 1971 mocht deelnemen.

Zo bleef D.E.Z.V. groeien, de activiteiten namen toe, ook buiten het zwembeuren. Tweekampen werden georganiseerd, waterpolotournooien vonden plaats, drie waterpologroepen werden opgericht naast het reeds bestaande team. Er werd deelgenomen aan diverse recreatieve activiteiten, zoals kampeerinstuif, speeldagen. Voor de toekomst zijn wij van plan de ingeslagen weg verder te volgen, zij het dat we niet over een overdekt bad beschikken en daarvoor naar Vlijmen moeten.

ZWEMVERENIGING „DE VENNEN” DONGEN

In 1955 na de opening van het openluchtbad "De Vennen" namen enkele inwoners van de gemeente Dongen het initiatief om de eerste stappen te nemen om te komen tot de oprichting van een zwemvereniging hetgeen zijn beslag kreeg op 13 juli 1955.

Met enkele leden en een contributie van f 0,50 per maand werd er gestart en al direct begonnen met trainingen en wat wedstrijdje met na ongeveer een jaar daarna aansluiting bij de K.N.Z.B.

In de beginjaren op katholieke basis wat nadien overging op neutrale basis. De eerste jaren werd de naam "Zwemvereniging Dongen" gevoerd, maar werd een aantal jaren daarna gewijzigd in "Zwemvereniging De Vennen".

De naam "De Vennen" is het gedeelte van Dongen waar vroeger vennen gelegen waren en wat nu De Vennen heet en in welk gedeelte het openluchtbad gelegen is.

Regelmatische deelname aan wedstrijden en bij de Kring ingedeeld in de z.g. zomerclubs en waterpolo behoorde tot de activiteiten met in de wintermaanden elke week op de fiets met een 15-tal jongens en meisjes naar Breda (1 uur fietsen), waar men dan ging zwemmen tijdens een publiek uur in het sportfondsenbad.

Later ging men over tot conditietraining in een gymzaal 1 avond per week en eens in de maand met een bus vol naar Tilburg, waar dan gezwommen werd, eveneens tijdens een publiek uur in het zwembad Ringbaan West.

In die tijd nam men deel aan elke wedstrijd die er was met 75% van het aantal leden, hetgeen neerkomt op 20 van de 25 tot 30 leden in die tijd.

De jaren tot aan 1971 bleven moeizaam, waarbij dikwijls de vraag aan de orde kwam "gaan we door of stoppen we".

Hierin kwam verandering toen de sporthal met instructiebad "De Salamander" tot stand kwam en men nu ook in de wintermaanden kon zwemmen en trainen, wat al direct na het invoeren van de zwemcompetities in de Kring leidde tot verhoging van de activiteiten en startend in de afd. C in het tweede competitiejaar het kampioenschap van de C-afdeling opleverde met promotie naar de B-afd, gevolgd in het jaar daarop met het kampioenschap van de afd. B met promotie naar de A afd. zodat men vrij kort daarop deel nam met ploegen in de A, B, C en D zwemcompetities van de Kring.

Ook in de landelijke zwemcompetitie ging men deelnemen met een 2e plaats in 1977 in de E afd. met promotie naar de D en het jaar daarop (1978) een promotie naar de C afdeling.

Ook op pologebied bleef De Vennen niet achter wat kampioenen opleverde voor:
heren in 1974
dames in 1974
meisjes in 1978
jongens in 1975.

Regelmatig wordt er met een 6 tot 7 ploegen aan de polocompetities deel genomen. De Vennen is momenteel een zeer bloeiende vereniging met ruim 300 leden, waarvan het overgrote deel jeugdleden zijn. De belangstelling is zo groot dat er een flinke wachtlijst gehanteerd moete worden.

Het embleem van De Vennen is een afbeelding van een polospeler die de afd. waterpolo en een dolfijn die de afd. zwemmen symboliseert.

Voor de toekomst denkt men veel aan opleidingen te gaan doen, vooral om goed kader en bestuurskader te gaan krijgen. Een aantal leden zijn reeds in het bezit van clubtrainer K.N.Z.B. en A.B.O.

Zo gaat dan De Vennen in 1980 zijn 25-jarig bestaan vieren na in 1972 de Kon. goedkeuring te hebben ontvangen en in 1978 te zijn ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel.

Het bedenken van een naam bleek een moeilijkheid te zijn bij de oprichting. Daarom werd aan de leden gevraagd om een originele naam te vinden. Er kwamen allerlei suggesties, en toen er over de naam beslist moest worden werd met grote meerderheid besloten dat het Z.C. PRINSLANDIA zou worden. Dit, omdat de officiële naam van ons dorp Dinteloord en Prinsenland is.

Omdat Dinteloord een vrij klein dorp is, heeft een vereniging als Prinslandia, met zo'n 100 leden, wel enige betekenis.

Bij plaatselijke gebeurtenissen probeert Prinslandia zoveel mogelijk aanwezig te zijn, om te laten zien dat we niet alleen kunnen zwemmen, maar nog veel meer. Om een voorbeeld te geven: ieder jaar wordt er in en om Dinteloord een wandeltocht gehouden, de zogenaamde Suikerstadmars. Z.C. Prinslandia heeft daar tot nu toe elk jaar aan meegedaan, en met succes, want 2 maal werd de 1e prijs en de wisselbeker gewonnen op de 20 km- afstand.

Uiteraard is dat niet het enige wat we doen. Voor de lagere scholen organiseert het Gemeentelijk Zwembad in Dinteloord een wedstrijd, en Prinslandia stelt hier de prijzen voor beschikbaar.

Kortom, we proberen zoveel mogelijk belangstelling voor de zwemsport in Dinteloord te wekken. Tot nu toe lukt dat nog in ons jonge bestaan zeer goed, want ieder jaar stijgt ons ledental nog.

Zwemclub Prinslandia is opgericht op 25 augustus 1976. Voor deze datum waren we natuurlijk al bezig met de voorbereidingen hiertoe. Het begon toen een groepje enthousiaste zwemmers de belangstelling voor een zwemclub begonnen te peilen. Binnen enkele dagen hadden ze al een behoorlijke lijst, en al spoedig werd er getraind op het zwembad. Trainster was, en is nog, mede -oprichtster Mevr. Van de Meerendonk.

Er werden contacten gezocht met de K.N.Z.B. en na anderhalf jaar was Prinslandia aangesloten.

Hiervoor mochten wij echter al met 2 groepen aan de D-competitie deelnemen. Hier eindigde Prinslandia hoog. Op het Kringslotfeest 1978 in Eindhoven, waar wij met 2 groepen aan deelnamen, eindigden we zelfs met een groep op de 11e plaats.

Vorig jaar organiseerden Prinslandia een wedstrijd waar 11 verenigingen voor werden uitgenodigd. Deze wedstrijd duurde de gehele dag, en ondanks het wat frisse weer en het feit dat 3 verenigingen niet kwamen opdagen, werd het een geslaagde dag en we hopen dit jaar weer zoiets te kunnen organiseren.

Ook aan andere wedstrijden werd met succes deelgenomen, zodat werd besloten een groep te selecteren om deel te nemen aan de C-competitie. Nu de laatste wedstrijd hiervan is gezwommen, blijkt dat Prinslandia in staat is zich ook hier staande te houden.

Niet mag onvermeld blijven dat dit alles mede is bereikt door De heer en Mevrouw Van de Meerendonk, die zich van het begin af aan hebben ingezet om Prinslandia te laten uitgroeien tot een goed functionerende vereniging.

Prinslandia heeft bewezen dat het bestaansrecht heeft, en wij hopen dat dit nog vele, vele jaren zo mag zijn.

deurnese zwemvereniging triton '62

D.Z.T. werd opgericht op 22 maart 1962. Degene die de stoot tot oprichting heeft gegeven is de heer P. Vink, die ook de eerste voorzitter werd.

In de eerste jaren kon er alleen in de zomer gezwommen worden in een buitenbad, genaamd "De Clarinet", dit was een natuurbad.

In de winter werd uitgeweken naar Helmond en/of Venray. Er zat de eerste jaren niet veel groei in de vereniging, dit was door het ontbreken van een overdekt bad ook onmogelijk.

Het veranderde, toen er in Deurne een overdekt instructiebad gebouwd werd. Dit was in 1970. In enkele maanden groeide de vereniging naar ± 500 leden. Een grote moeilijkheid is altijd geweest om kader en bestuursleden te krijgen.

D.Z.T. bestaat nu 17 jaar, er zijn nog 2 kaderleden die vanaf de oprichting lid zijn.

Er zijn 3 afdelingen, namelijk elementair zwemmen, wedstrijdzwemmen en waterpolo. Het aantal leden is ± 560, dit is voor Deurne een grote vereniging. Het ledenverloop is niet groot.

Seizoen 1979/1980 gaan we ook deelnemen aan de Nationale Jeugdzwemcompetitie. Ook het recreatieve werk wordt niet vergeten: We doen mee aan de D-Competitie, daarnaast komen we nog een tien-tal keren uit op Recreatieve wedstrijden en organiseren wij zelf de jaarlijkse Aquafit spelen, diverse zweminstituiven en boslopen.

Om de onderlinge banden te verstevigen kent Merlet een jaarlijkse feestavond, speciaal voor de trimzwemmers, die ook hun eigen kampioenschappen hebben.

Merlet had vorige keer slechts één deelnemster aan de Brabant Kampioenschappen. De ploeg die dit jaar deel zal nemen aan de "Brabantse" zal groter zijn dan ooit.

Ook het waterpolo binnen onze vereniging wordt niet vergeten. Aan de Kring Competitie nemen zowel een dames- als een herenteam deel, terwijl trainer R. Tonies momenteel bezig is om een aspirantenteam in het water te krijgen, evenals een pupillenteam.

In september 1969 werd door Ada Kok en Betty Heukels het overdekte instructiebad "De Kwel" geopend. Dit bad is de winterresidentie van Merlet en heeft haar langste tijd gehad. De gemeente Cuyk heeft ver gevorderde plannen om dit jaar nog met de bouw van een nieuw overdekt zwembad te starten. Merlet zal dan ook de thuiswedstrijden in Cuyk kunnen afwerken, zowel voor het zwemmen als voor het waterpolo.

Het ligt in de bedoeling dat in het najaar van 1980 het bad geopend zal worden. Merlet bouwt momenteel aan een goede zwemploeg rondom enkele oudere zwemmers, terwijl de jeugd ook erg belangrijk is, dit in het kader van een twee jaar geleden gestarte 5-jaren planning.

De resultaten van de nog jonge zwemploeg mogen gezien worden en men zal deze nog regelmatig tegenkomen.

Tot zover dit geschreven portret.

KRING
1929 - 1979

Met het oog op het in mei 1967 te openen openlucht zwembad de Groenendijkse Kempen werd op initiatief van het zwembadcomité een vergadering belegd om tot de oprichting te komen van een Zwem- en Waterpolo vereniging in Cuyk.

Het is wenselijk dat de Zwem- en Waterpolo vereniging dan reeds volledig is geconstitueerd en een deel van het openingsprogramma kan verzorgen.

Een andere reden voor de vroegtijdige oprichting (dit was op 22 april 1966 en op 21 april 1967 aangesloten bij de K.N.Z.B.) lag in het feit dat bij de planning en de verdeling van de tijd die beschikbaar komt om het zwembad te gebruiken, reeds rekening kan worden gehouden met een zwemvereniging die ongetwijfeld een aantal uren van de week nodig zal hebben voor trainingen en waterpolo.

Tijdens deze informatieve vergadering gaven zich reeds 41 leden op. Het voorlopige bestuur stelt ten doel: Propaganda, ledenwerving, contact met andere zwemverenigingen en K.N.Z.B.

De eerste trainster was Mevr. W. Sprij-De Munnik, ex lid van de Amsterdamse Zwemvereniging A.D.Z.

Er wordt een prijsvraag uitgeschreven om een toepasselijke naam te vinden voor de Cuykse zwemvereniging.

Als hoofdprijs stelde men een gratis seizoenabonnement ter beschikking. Dit was in december 1966.

De eerste jaarvergadering werd gehouden in april 1967. In het begin werd op gezette tijden getraind in het Millse zwembad "Het Anker".

De naam die uit vele inzendingen gekozen, was "MERLET". Deze watervogels komen ook voor in het wapen van de gemeente Cuyk, en men vond het een zeer toepasselijke naam voor de Cuykse Zwem- en Waterpolovereniging.

De heer J. Kruyt is momenteel trainer.

In het voorjaar 1967 rolt het eerste nummer van het verenigingsblad KLAAR-AF van de persen.

In mei 1967 was de officiële opening van het openlucht zwembad in Cuyk, die Merlet verzorgde.

De eerste Clubkampioenschappen vonden in 1967 plaats.

In de loop der jaren ontplooidde Merlet vele activiteiten zoals:

Onderlinge wedstrijden, diploma zwemmen, Waterpolowedstrijden en deelname aan zwem- en waterpolo competities.

In het begin der jaren '70 nam een klein aantal leden deel aan de Brabant Kampioenschappen waarop men redelijk goed voor de dag kwam.

In de loop der jaren heeft Merlet een aantal trainers(sters) gehad:

M. Kemmerling, J. van Breukelen, C. Giesbers, Y Thijssen, J. Hijl, K. van Daalen en A. Peters.

Dit grote aantal trainers(sters) impliceert niet dat het bij Merlet een "janboel" was maar men was afhankelijk van het aanbod in deze streek (noord-oost Brabant) en wegens werkzaamheden en daarmee gepaard gaande verhuizingen was men helaas nogal eens genoodzaakt uit te zien naar een andere trainer(sters).

De huidige trainer Peter v.d. Laarschot is momenteel twee en een half jaar verbonden aan zwemvereniging Merlet.

Enkele jaren geleden trok Merlet zich terug uit de B-competitie in verband met de grote reisafstanden.

Momenteel komen wij uit in de Kring C-Competitie de Nationale Vereniging zwem-competitie Adeling E.

ZWEM- EN POLOKLUB BUDEL

We schrijven begin 1969. Er is nog geen sprake van een zwemclub in Budel. Een groepje enthousiaste jongens en meisjes traint één uurtje per week in het zwembad van Weert voor de jaarlijkse Internationale Jeugd sportdagen. Ook na de genoemde sportdagen blijft de groep jongelui wekelijks met elkaar zwemmen. En dan, vooruitlopend op de bouw van een overdekt zwembad in ons eigen dorp, ziet op 11 november 1969 Zwemclub Budel het levenslicht. Zwemclub Budel, geen verzochte naam, maar gewoon genoemd naar het dorp waar de leden vandaan komen. Door vroeger gebrek aan accommodatie is de zwemsport in Budel niet bepaald populair te noemen. Voetbal, ja, volleybal, oké, maar zwemmen.....? Op bestuurlijk en financieel gebied worstelt Zwemclub Budel die eerste jaren met grote problemen. Maar we zouden geen zwemclub zijn als we het hoofd niet boven water hadden gehouden! De rood-witten uit Budel crawlen dus moeizaam verder.

Heel voorzichtig begint de club te groeien. We starten met een recreatieve groep; hieruit groeit vervolgens een groepje startnummerhouders.

In 1976 opent de gemeente Budel haar buitenbad en Zwemclub Budel maakt van dit bad meteen dankbaar gebruik door er in 1977 een weekend van de Erabantse Kampioenschappen te organiseren.

Tussen de bedrijven door gaat een aantal mensen allerlei cursussen volgen. Met een heel stel naar Eindhoven voor een official-cursus; met vier man naar de lessen voor clubtrainer-A en de daarop volgende cursus voor recreatiezwemleider. Weer een ander wordt zwemonderwijzer. En met z'n achten naar de A.B.O. cursus.

Zo groeit uit een stelletje volslagen analfabeten op zwemgebied langzaamaan een echte gedegen zwemclub.

Het jaar 1978 gebruiken we om aan waterpolo te beginnen. Thans neemt één herenzevental deel aan de Kringcompetitie. Natuurlijk nog wel in de laagste afdeling. De meisjespologroep begint ook uit tegroeien en met de zomercompetitie zullen ook de dames van Zwemclub Budel wel van de partij zijn.

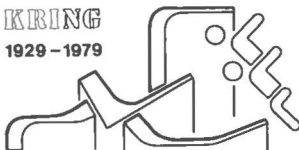
We hebben geen spectaculair ledental maar Zwemclub Budel is wel een gezellige vereniging waar de mensen zich thuis voelen.

enz. Ook komt uit deze groep de eenheid voort die onze clubkrant produceert, de school-
jeugd warm maakt voor het waterpolo, de redactie verzorgt buiten het natte element.
Bij dit laatste kunnen we denken aan de jaarlijkse bowlingavond, de carnavalsavond, het
Sinterklaasfeest voor de jongeren e.d.

In het kader van dit alles moeten we dan nog de Z & P.C.-dag noemen.

Rond onze langebaan wedstrijden groeit langzaam een heel veld van land- en waterspelen
waarmede een aantal mensen tracht dit alles tot een veel algemener gebeuren te maken
voor de leden, maar óók voor eenieder die zich een dag nat en droog wil vermaken.

KRING
1929-1979

Zwem- en Poloclub Breda

De Zwem- en Poloclub Breda - Z. & P.C. Breda- is ontstaan uit een fusie van de Z.P.C. Baronie en de Z.P.C. Surae. Deze fusie kwam tot stand in 1975. U begrijpt dat onze vereniging hierdoor oud en jong tegelijk is. Zoals U weet gaan de fusies in het bedrijfsleven vaak gepaard met moeilijkheden in de overgangsfase. Dit blijkt bij verenigingen ook het geval te zijn, vooral als je jaren elkaars mededinger bent geweest. Wij ondervonden dit ook aan den lijve. Momenteel hebben we weer het gevoel in de lift te zijn. De resultaten in de diverse competities wijzen hierop.

De laatste maanden bezinnen wij er ons op of we het sociale aspect, dat een zwemvereniging o.i. ook moet hebben, beter tot z'n recht kunnen doen komen. Wij worden hierbij gehandicapt door het gemis aan een centraal punt, een clubhuis of een zwembad met accommodatie daarvoor. Onze vereniging moet haar activiteiten n.l. spreiden over twee baden. Het ene bad, dat uit '34 stammende Sportfondsenbad aan de Vierwindenstraat in het stadscentrum is een 25 meter bad en het vroegere tehuis van de beide oorspronkelijke verenigingen. Het zeer moderne, pas enkele jaren oude combiad "De Wisselslag" in het uiterste noorden van Breda is ons tweede huis. Het is een vijftig meter bad.

De Z & P.C. Breda kent de mogelijkheden tot

- a. recreatief zwemmen,
- b. trimzwemmen
- c. wedstrijd zwemmen
- d. waterpolo.

Het recreatief zwemmen is een belangrijk deel van ons verenigingswerk. Hun gediplomeerde instruktEUR en een vijftal enthousiaste dames leiden de meestal jongere kinderen op voor de diverse diploma's en zwemvaardigheidsbewijzen. Maar ... je moet in het bezit van de diploma's A en B zijn als je hieraan mee wilt doen. Door een afspraak met de gemeentelijke baden mag onze vereniging n.l. niet voor de eerste twee diploma's opleiden. Deze zwemmers kan men iedere maandag in het bad aan de Vierwindenstraat vinden, of 's woensdags in de Wisselslag.

Onder de commissie recreatief zwemmen resorteert ook het trimzwemmen voor de niet meer zo piepjonge dames en heren. Dit gebeurt op de maandagavond van 21.00 - 22.00 uur in het sportfondsenbad aan de Vierwindenstraat. Er wordt onder de deskundige leiding van twee heren gewerkt en gelachen. Het gaat niet om prestaties; wel wordt er aan conditieopbouw gedaan en voor de liefhebbers is er gelegenheid om nieuwe slagen te leren. Er heerst een gezellige sfeer en momenteel bestaat de groep uit een 30 personen van 25 tot ruim 60 jaar.
"Trim U fit" is hun devies.

Een wellicht wat spectaculairder aspect van de vereniging is het wedstrijdzwemmen. Deze activiteiten onder leiding van twee zwemtrainers. De trainingen vinden plaats in de beide bovengenoemde baden zodat er in clubverband getraind kan worden op maandag- en woensdagavond en op zaterdagochtend. Daarbij biedt de gemeente ons de gelegenheid om een beperkte groep wedstrijdzwemmers nog drie avonden een uur te laten trainen met een speciaal daartoe in het leven geroepen abonnement.

Het wedstrijdzwemmen staat onder leiding van de Zwemcommissie. Zoals onze naam reeds zegt speelt het waterpolo ook een forse rol. Dit jaar kwamen we met elf teams uit in de competities. Het waterpolo heeft een drietal trainers. De trainingen vinden op tal van avonden en op de zondagochtend plaats.

Naast dit alles kennen wij een aantal basis-leden. Vroeger sprak men wel van niet-werkende leden maar het is beter van niet-zwemmende leden te spreken. Want de meesten werken hard voor het geheel als typist, stencilist, chauffeur, kaartverkoper

Dat dit een heugelijk feit was, zeker voor de B.Z. & P.C. behoeft geen betoog. Uit het hele land kwamen gerenomeerde clubs o.a. P.S.V. Eindhoven, B.Z.R.B., Den Bosch, B.Z.Z. uit Zwolle en Icarus uit Rotterdam, om er maar enkele te noemen, de opening mee te vieren en hun kunnen te tonen.

Het ledental liep op van ongeveer 120 tot 274. Ook kwalitatief ging het steeds beter. De zwemmers kwamen nu beter aan bod. Momenteel komen ze uit in de C-competitie van de kring Noord-Brabant en in de D-competitie waarin ze een zeer verdienstelijke plaats bezetten en zelfs één keer de zg. Pretbeker mee naar huis brachten.

Ook de poloërs zijn duidelijk in de lift. Van de eerste klasse Kring naar derde klasse Bond, waar zij als tegenstanders o.a. Aegir, Zeester, Vihalis hebben. Het tweede en derde team Heren spelen in resp. tweede en vierde klasse Kring en de meisjes eerste klasse Kring.

Dit was een kleine schets van de B.Z. & P.C. Boxmeer.

boxmeerse zwem- en polo club

De B.Z. & P.C. als zodanig bestaat officieel sinds 1963. Dit is de datum waarop de vereniging is heropgericht, mede dankzij het feit dat Boxmeer toen reeds over een riant nieuw buitenbad beschikte. Voordien was echter de "Vereniging tot exploitatie van het Maasbad" actief, waarvan de oudste documenten dateren van 1941. Deze documenten berichtten over een reeds toen toegekende gemeentelijke subsidie aan de z.g. Maaszwimmers over 1941. Deze subsidie was toen f 25,-- over het gehele jaar. Voorwaar een heel bedrag te besteden !

Tot oprichting van een zwemvereniging kon worden besloten nadat van zwemfeesten in de Maas in 1959 en 1961 geld overgebleven was, dat voor dit doel gebruikt werd.

Zo ontstond dus in 1963 onder bezielende leiding van de heer H. Schiks sr., de B.Z. & P. C. Hij is de man met de meeste betekenis voor deze zwemclub, daar hij de club tot 1976 leidde en tot grote bloei bracht. Het spreekt dan ook vanzelf dat de heer Schiks na beëindiging van zijn voorzitterschap tot erelid benoemd werd.

In 1963 deed de vereniging meeteen al van zich spreken door de meeste zwemdiploma's van Nederland af te nemen. Hiervoor werd door de K.N.Z.B. dan ook een wisselbeker toegekend.

Naast het opleiden voor zwemdiploma's, wat meestal door de eigen seniorleden gebeurde, vonden de activiteiten alleen maar in de zomer plaats. Weliswaar hadden we een verwarmd buitenbad, het Burg. Noletbad. Het wedstrijdzwemmen en waterpolo stond toen, in vergelijking met nu, op een laag pitje, ondanks het enthousiasme van bestuursleden. Immers in de wintermaanden, 15 oktober tot 15 april, lag alles stil. Alleen de waterpoloërs probeerden door bosloop en trimmen hun conditie op peil te houden en een enkele keer te gaan trainen in het overdekte bad in Gennepe dat reeds eerder over zo'n accommodatie beschikte dan Boxmeer.

Ondanks de moeilijke omstandigheden waarin we toen verkeerden, boekten we toch behoorlijke successen: de dames poloërs o.a. zijn verschillende keren Kampioen in hun afdeling geworden; ze hebben het zelfs gebracht tot de derde klasse K.N.Z.B. Ook de Heren 1, die in de eerste klasse Kring speelden, zijn herhaaldelijk kampioen geweest.

Op 1 juni 1970 is de Boxmeerse Zwem- en Polo club zoals ze nu officieel heet, Koninklijk goedgekeurd. De grootste ontwikkeling maakte onze club echter door toen er bekend werd dat er plannen bestonden voor een overdekt zwembad annex sporthal te bouwen; bovendien was er door de gemeente Boxmeer een Sportstichting in het leven geroepen onder voorzitterschap van Dr. R. Heg. Deze stichting beijverde zich om de sport in Boxmeer op hoger peil te brengen en hun clubs een goede accommodatie en onderkomen te bezorgen. We hadden een goede inspraak zoals ze tegenwoordig zeggen.

De sportstichting en besturen van alle clubs werden in de gelegenheid gesteld andere baden en accommodaties te bezichtigen om zo een beeld te krijgen van wat er zoal te koop was. Aanvankelijk werd gekozen voor een instructiebad, diepte 0.40 tot 1.40 meter annex sporthal. Het toenmalige bestuur van B.Z. & P. C. maakte echter bezwaar: wat moesten onze waterpoloërs daar mee doen?

Na veel vergaderen en gepraat kon de Sportstichting toch wel met ons meegaan en werd besloten tot het bouwen van een sporthal annex overdekt zwembad, met een diep bassin, 2 meter tot 3½ meter, afmetingen 25 x 12½ meter en een klein instructiebad 12 x 6 meter. Voor een gemeente als Boxmeer met zo'n 13.000 inwoners geen kleinigheid.

De eerste spade voor de bouw van de accommodatie werd op 1 april 1971 gedaan door ons aller bekende zwemster Ada Kok en de eerste steen werd gelegd door waarnemend burgemeester Schreven.

Ruim een jaar later op 20 mei 1972 opende Dr. C. Kortman, commissaris van de Koningin, het sportcomplex.

Bossche Schoonspringvereniging W 3.4

In augustus 1973 startte Eljo v. Laarhoven-Kuiler met schoonspringen in 's Hertogenbosch.

Zij zocht en vond onderdak bij de toenmalige zwemvereniging Fortuna, die haar sporen op zwem- en poloterrein al lang verdiend had.

Vijf jaar lang heeft Eljo met haar groep schoonspringers deel uitgemaakt van Fortuna, later Solar. De samenwerking met deze vereniging is altijd heel prettig verlopen.

De successen lieten niet lang op zich wachten. Bij de nationale zomerkampioenschappen '74 werd Joop Marechal al kampioen bij de jeugd. Deze titel heeft hij nog verschillende malen geprolonged, eerst bij de jeugd, later bij de heren.

In april '78 nam de schoonspringafdeling van Solar het besluit om als zelfstandige vereniging verder door het leven te gaan.

Het schoonspringwereldje is n.l. toch wel een iets ander wereldje als het zwemen: al duiken ze dan ook in hetzelfde water. De goede verstandhouding is dan ook gebleven: en Solar en W 3.4 trainen vaak zelfs tegelijkertijd.

De piepjonge schoonspringvereniging wist een sponsor aan te trekken in het ook nog jonge bedrijf W 3.4, een a bouw firma. De vereniging telt momenteel ± 25 leden.

Opmerkelijk is het feit dat van de 5 pupillen waar Eljo in 1973 mee startte, er 3 nog steeds actief zijn, n.l. Joop Marechal, Ruud Tolk en Wim van Rybroek. Wie eenmaal zijn hart aan schoonspringen verloren heeft ! .....

Sinds april '78 heeft de vereniging W 3.4 al weer verscheidene successen geboekt in binnen- en buitenland.

In mei j.l. is een groep springers naar Denemarken geweest en heeft daar verscheidene medailles weggehaald. Het was een internationale ontmoeting tussen maar liefst 7 landen.

Op 16 en 17 juni j.l. zijn er internationale torenwedstrijden gehouden in Utrecht voor de jeugd. Twee springers van W 3.4, Frits Adelmeyer en Jacqueline Köhler maakten deel uit van de Nederlandse ploeg.

U ziet dus dat W 3.4 nog volop in de lift zit. Het is een jonge vereniging met een groep enthousiaste springers.

En als het aan Eljo en haar pupillen ligt, zal het enthousiasme voorlopig zeker niet minder worden.

OPGERICHT: 15-5-1968

ZWEM- EN POLOVERENIGING 'PLATELLA' BLADEL

Toen de gemeente Bladel, na lang wachten, een open verwarmd 25 m. bad kreeg, ontstond er al snel een groepje mensen die het initiatief namen, zwemmers te werven voor een Bladelse zwemvereniging.

Via een oproep in het plaatselijk weekblad, meldden zich de eerste leden, waaronder de chef badmeester en de latere voorzitter van de vereniging. Dit gebeurde in het jaar 1968.

Een secretaresse, een penningmeester en een badmeester die training wilde geven, waren in die tijd niet zo moeilijk te vinden en het clubje kon van start gaan. In dat jaar trainde men al op vrijdagavond en op zondagmorgen.

In het voorjaar van 1969 werd de naam "Platella" gekozen en een definitief bestuur, bestaande uit 7 personen, om de wegen naar de aansluiting bij de K.N.Z.B. mogelijk te maken. Op 1 januari 1970 werd deze inschrijving een feit.

Ondertussen werkte het bestuur hard aan de organisatie van b.v. een groot waterfeest in augustus 1970, een clubblaadje, samenstelling van commissies, en schoolzwemwedstrijden. In 1971 ging het bestuur over tot de aanschaf van - blauw met witte streep - badpakken en broeken, zodat Platella ook buiten Bladel meer herkenbaar werd.

Geheel onverwacht overleed op 26 maart 1972 de bijzondere, sympathieke secretaresse van Platella Mevrouw Claassen v.d.Elzen. Zij die zoveel tijd en energie aan de club gegeven had, was niet meer.

In de zomer van 1972 kweek Bladel de organisatie van internationale schoonspringwedstrijden Nederland - Spanje. Voor de Bladelnaren een groot evenement; voor Platella veel werk, maar met de hulp van de K.N.Z.B. en het gemeentebestuur was het een bijzonder geslaagd gebeuren.

Ook op zwemgebied ging Platella vooruit. In 1973 de eerste deelnemster aan de Brabantse kampioenschappen. De lijst van activiteiten groeide en geleidelijk aan wisselde het bestuur. De "oude garde", de harde werkers, stonden hun plaatsen af om anderen ook een kans te geven.

Door de grote belangstelling voor het zwemmen in het algemeen, kreeg Bladel in 1977 de beschikking over een verwarmd 50 m. bad, wat voor Platella meer tijd en ruimte om te trainen inhield. Dat jaar ook voor de eerste keer de zwemvierdaagse met maar liefst ruim 600 deelnemers aan de start.

In 1978, een groot feest voor Platella. De viering van haar 10-jaig bestaan. De inmiddels 160 leden werd een week-end op een kampeerboerderij aangeboden. Hele dagen vol sport en spel. Dankzij de hulp van vele ouders was dit mogelijk. Het officiële gedeelte bestond uit een receptie waar veel ouders, leden, afgevaardigingen van Kring, commissies, zusterverenigingen, Bladelse verenigingen en gemeentebestuur te zien waren.

Ook de organisatie van een week-end van de Brabantse Kampioenschappen kreeg de vereniging toegewezen.

Al met al een druk en vruchtbaar jaar voor de leden en het bestuur, maar 1979 is weer met goede moed ingezet en nu is het de beurt aan de Kring om feest te vieren. Platella doet graag mee.

BESTSE ZWEM- EN WATERPOLO VERENIGING
„DE BRABANTSE DOLFIJNEN”

D.B.D. is de gebruikelijke afkorting voor Zwem- en Waterpolovereniging "De BRABANTSE DOLFIJNEN" die gevestigd is te Best. D.B.D. werd opgericht bij de totstandkoming van het gemeentelijk openlucht bad te Best, op 1 juni 1965. De vereniging startte met een veertigtal leden. Na ongeveer een jaar sloot de vereniging zich aan bij de K.N.Z.B.

Met het toenemen van het ledental en de prestaties van de zwemmers en zwemsters werd in 1968 besloten een groep startvergunninghouders te vormen. Vanaf die tijd werd in competitieverband aan wedstrijden deelgenomen. In 1970 verkreeg de vereniging de Koninklijke goedkeuring. 1973 werd een volgende mijlpaal met het vormen van waterpoloteams voor dames en heren, in 1975 gevolgd door twee aspiranten teams.

Telde de vereniging enkele jaren geleden nog ca. 140 leden, nu zijn dat er nog ca. 90. De terugloop van het ledental wordt in de vereniging gedeeltelijk toegeschreven aan het ontbreken van een overdekt bad in Best en tevens aan de slechte zomers van de laatste jaren. Voor de wintertraining werd in de loop der tijd gebruik gemaakt van overdekte baden in Den Bosch, Eindhoven, Son en de laatste jaren weer Eindhoven.

Wat betreft de activiteiten in competitieverband wordt voor het zwemmen in de winter deelgenomen aan de Kring-competitie in de groepen C en D. Bij het Waterpolo komen de dames uit in de 1e klasse en 2e klasse B, en de heren in de 3e klasse en de 4e klasse C.

Tijdens de zomermaanden wordt aan trainingswedstrijden, toernooien en meerkampen deelgenomen.

Jaarlijks worden klubkampioenschappen gehouden in de onderscheiden leeftijds-groepen en verdeeld naar recreatieven en startvergunninghouders.

Dit jaar zal voor de elfde keer een marathon worden gehouden. De kern van dit zwemfestijn is een 24-uurs marathon voor leden van 13 jaar en ouder. Daarnaast komt eventueel een B-ploeg voor 24 uur in het water; voor de jongeren zijn er een of meer 4-uurs marathons; tevens komen oud-marathonners aan de bak en is er een zwemontmoeting tussen leden van de meest uiteenlopende verenigingen in Best.

Naast deze zwemactiviteiten wordt getracht door het organiseren van andere evenementen zoals karnavalsavond, filmavond, discoavond enz. de geest en de band van de vereniging zo optimaal mogelijk te maken.

pers, die naast ons clubblad voor informatie zorgt.

In het zwembad hangt onze bekerkast, door eigen leden vervaardigd, met alle behaalde prijzen. Een eigen clublokaal hebben wij niet, wel een "praattafel" in de hal van het zwembad gedurende de trainingsavonden.

Onze toekomstplannen - een succesvol jubileumjaar - uitbreiding trainings-uren-avonden, accommodaties (verbeteringen zijn al op handen) speciaal voor waterpolo; blijven werken aan de opvang van de jeugd op een gezonde en sportieve manier; versteviging contacten buitenland; hopen dat onze jongeren het kader- en bestuurswerk over gaan nemen voor een volgende 25 jaar en boven alles hopen, dat het mogelijk blijft onze sport op een prettige en betaalbare manier te beoefenen met leden, hun ouders, ons kader en allen, die ons terzijde willen staan: zonder wie, -ook-wij-het niet kunnen redden.

Van harte hopen wij, dat na "50 jaar Kring" ook die contacten zullen blijven groeien en dat het menselijke bewaard zal blijven. Op die manier kunnen ook degenen die na ons komen, samen de Kring zijn en blijven. Voor 50 jaar Kring zijn, zeggen wij, hartelijk dank aan hen van toen en nu.

KRING

1929 - 1979

„DE KRABBEN“

BERGEN OP ZOOM e.o.

Z. V. DE KRABBEN

BERGEN OP ZOOM

Gaarne voldoen wij aan het verzoek, om ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de kring Noord-Brabant, een geschreven portret op te stellen. Uit de oprichtingsdatum van de Krabben, 5 mei 1954, blijkt, dat ook wij dit jaar jubileren, wij maken de 25 jaar vol. Eigenlijk moeten wij nog veel verder teruggaan in de geschiedenis; onze afstamming dateert van 1910, de vereniging Juliana kreeg toen al de Kon. Goedkeuring, in de oorlog verplicht opgedoekt, vanwege de naam, heel ondergronds toch doordraaiend met enkele mensen tot in 1954 de afsplitsing van de Krabben een feit werd, met toch weer mensen van Juliana, als eerste Krabbenbestuurders. Immers, 40 jaar lang kwam men de naam Louis Melsen tegen, en nu nog komt jaarlijks zijn naam voor in onze notulen van de jaarvergadering, omdat in 1977 (ná zijn overlijden) als eerbetoon aan deze figuur een herenwaterpolotoernooi met zijn naam ten doop werd gehouden. Eén van onze bestuursleden, tevens technisch leider van de vereniging, en één van onze poloërs van heren I zijn eveneens 25 jaar lid van de vereniging, terwijl een tweede generatie Maas en Voorbraak ook op de ledenlijsten voorkomen.

De naam, "de Krabben", dankt men aan het feit, dat in vroeger tijden in en om Bergen op Zoom veel krabben werden gevangen, waardoor de streek grote bekendheid kreeg. Vandaar ook de naam met carnaval "Krabbengat".

De rood-witte kleuren van de vereniging zijn weer terug te vinden in het gemeente wapen, ons embleem een rode krab op een wit veld.

Van 1954 t/m oktober 1970 heeft de vereniging zich moeten behelpen met het beoemde/beruchte zoutwaterbad, was zomervereniging dus - en die jaren kenmerkten zich dan ook door steeds wisselende leden aantallen, elke winter teruglopend tot 30. Uiteraard ook steeds wisselende bestuursleden. Maar toch zagen enkelen steeds weer kans, het geheel draaiende te houden.

Er werd op Bondsniveau gepoloëd; kanaalzwemmers waren er; de bekende 1200 m. Schelde zwemwedstrijd.

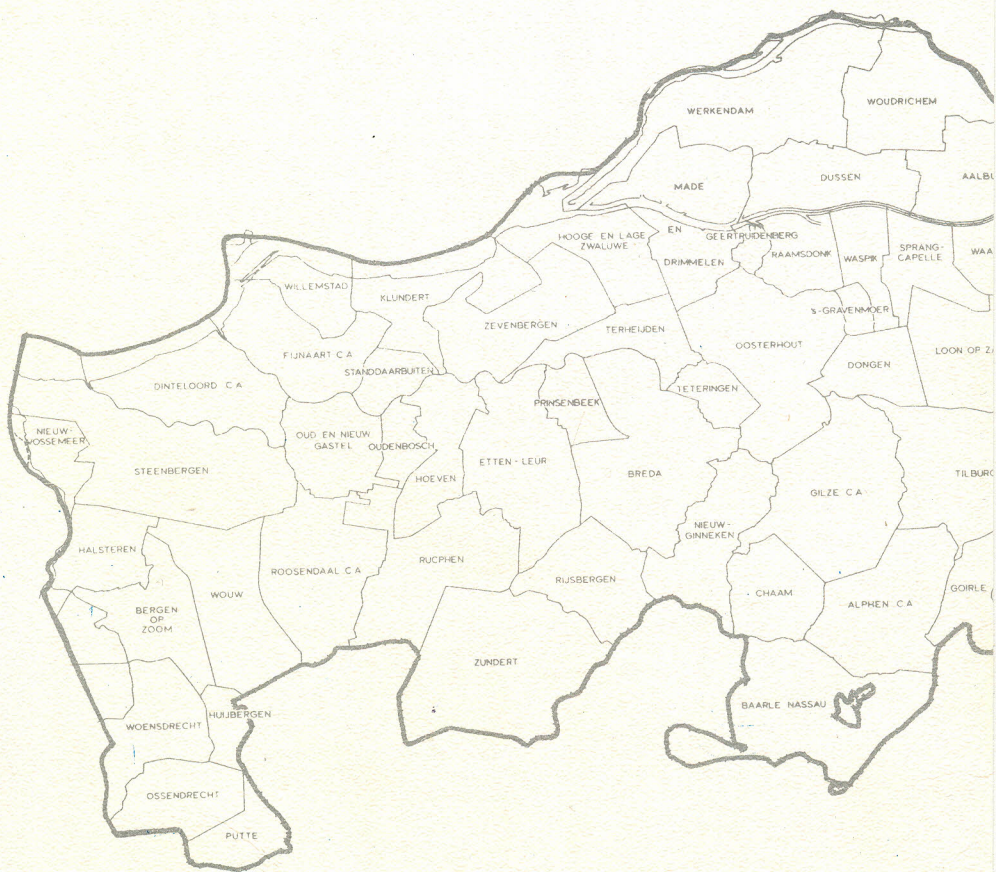
In november 1970 werd dan het overdekte zwembad geopend. De vereniging in een maand tijd omgeturnd tot 200 leden. Vrijwilligers die cursussen gingen volgen; bestuurskader, zwemtrainer, officials, scheidsrechters, later ABO en clubtrainer Zwemmen A

Met het aantal beschikbare uren kunnen wij ons ledental niet boven de 300 opvoeren, zodat wij al jaren werken met een wachtlijst. Elk jaar kunnen wij in het instructiebad met een 20-tal kinderen beginnen te lessen. Degenen die in het diepe bassin op niveau ingedeeld zijn, krijgen onderricht in alle zwemslagen. Verder wordt er aan polotraining gedaan voor dames, heren, asp. o 14 en 16 jaar. We komen in de Kringzwemcompetitie, met 2 asp. ploegen, 1 heren en 1 dames ploeg; terwijl ook een herenploeg "district" speelt. Wij nemen deel aan het Kringslotfeest; gaan jaarlijks op bezoek bij onze zuiderburen in Wijnegem en Merksem; organiseren jaarlijks clubkampioenschappen, die evenals de jaarvergadering echte evenementen zijn. Vaste punten zijn ook het damespolotoernooi (Korenbeurs) voor asp-polo o 16 jaar (Wim Versluys), voor heren (Louis Melsen) en heren II (Louis Melsen cup II), 's Zomers zijn wij ook geregeld te vinden in het Zeeuwse. In ons jubileumjaar versterkten wij ook onze buitenlandse contacten met Engeland.

Inspraak is er op de trainingsbijeenkomsten, aan het eind van het jaar: een "dankavond" voor alle kaderleden.

In Bergen op Zoom zijn wij lid van de sportraad (36 verenigingen); nemen deel aan hun speelinstituut in zwembad en sporthal. Met ons aantal jeugdleden nemen wij bij de Bergen op Zoomse verenigingen een 4e of 5e plaats in. De contacten met de plaatselijke sportverenigingen zijn goed, evenzo met de gemeentelijke diensten en de plaatselijke

Uitgegeven bij gelegenheid van het
50-jarig bestaan van de
Kring Noord Brabant van de KNZB